

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Dispvtationvm De Censvris In Commvni,
Excommvnicatione, Svspensione, & Interdicto, itemque
de Irregularitate, Tomvs Qvintvs**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ, Anno Domini M. DC. XVII.

Dispvtatio XL. De Irregularitate in generali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94035](#)

cunt enim aliqui, si lata sit ad certum tempus, vel sub conditione donec hoc vel illud hat, clauso tempore, vel impleta conditione, statim per se cessare. Dico tamen repugnare huic cessationi ferri ad determinatum tempus, quia solum ferre potest, ut recedatur a consumac. In quo nullum est certum, ac prefixum tempus: nam, quoconque a signato, si prius tollatur consumac, tollenda erit cessatio. Seper ergo ferrur sub illa conditione tacita, vel expressa, donec fiat factio: ergo vel dicendum est semper cessare per se & a satisfactione, & consequenter nunquam esse necessariam relaxationem, nisi forte quando iudex ob aliam causam rationabile voluerit eam tollere: etia durante consumac: vel dicendum est, nunquam per se cessare, donec a iudice reuocetur: quia non est major ratio de una, quam de alia. Primum autem horum non est probabile: repugnat enim communis fui Ecclesie: secundum ergo dicendum est. Et hoc censorum verum sicut de propriis censuris dixi, est enim hic eadem ratio. Vnde haec sententia licet feratur in eius finem, non tamen est prohibito conditionalis, sed absoluta, quae tollenda est a iudice, quando necessitas illius cessauerit. An vero in aliquo casu speciali ius ipsum tollat cessationem, circa finem praecedentis sectionis dictum est.

An cessatio suspendi queat per appellationem. Panorm. opinio refutatur.

Quari vero potest, an cessatio interdum suspendi possit. Quod potest intelligi, vel per appellationem, vel per voluntatem iudicis. Prior punctum artigit Parnonitanus in d.c. *Dilectus*, & negat posse suspendi per appellationem, licet interdictum possit. Et ratione differentiae reddit, quia cessatio est quid facti, interdictum autem quid iuris. Sed aut loquitur de appellatione subsequente sententiam, vel antecedente. De priori fallit enim dicere suspendere interdictum, ut constat ex c. *Is cui*, de Sent. excom. Magisque possit dubitari, an suspendat cessationem, quia non est censura: tamen idem vera illa dicitur, quia secum affer executionem, in quo assimilatur censura. Si vero loquamus de appellatione antecedente, illa non proprie suspendit, sed impedit interdictum, ita ut si feratur, nullum sit ex defectu iurisdictionis, ut supra visum est. Idem autem videtur dicendum de cessatione ex eodem principio, quod appellatio illa etiam subtrahit iurisdictionem, ut sensit bene Couar. supra.

*Suspensio autem ex voluntate ferentis cessationem, aut intelligi potest de tota cessatione per aliquod tempus: & sic non videtur habere dubium: quia est voluntaria absolutione ad reincidentiam. Aut esse potest suspensio ex parte quoad aliquos effectus, vel personas non auferendo omnino necessitatem. Et sic res est magis dubia. Tamen probabilius videtur posse fieri, quia per se, & quasi ex natura rei nulla appetit repugnatio, & aliunde qui potest tollere totum, potest etiam tollere partem. Item, quia haec solum est quædam prohibitio eius, qui potest dispensare vel respectu aliquius auferre, qua eam tulit, si causa rationabilis interueniat, & aliunde non impediatur. Hic autem nullum est impedimentum, deberet enim esse aliquo iure latum: nullum autem est ius Pontificium hoc prohibens ordinariis Praelatis. Praesertim quia cum cessatione fit potius quid facti, quam iuris, non est in iure cautum, quod nunquam coartatur, aut supercedatur. Dices, in cap. *Non est voluntaria de Sponsalibus*, expresse dici, *Nulla diuina officia permittunt aliquatenus celebrare*. Respondet: primum; ibi non esse sermonem de omni cessatione, sed de quadam, quæ in quodam speciali facto Summus Pontifex sua auctoritate ponit mandabat, in qua merito potuit potestatem dispensandi, vel limitaudiri illam in superioribus auferre. Deinde, licet daremus id generaliter intelligi, dicendum esset explicari ius ordinarium cessationis generalis, non tamen ideo prohiberi Praelatis, quin ex iusta causa possint effectum eius suspendere, & limitare.*

Fr. Suarez tom. 5.

DISPUTATIO XL.

De irregularitate in generali.

Vamus irregularitas censura non sit, est tamen actus clauis, & similitudinem habet cum cœlitis, ideoque hic tractatus ad huius operis consummationem necessarius est. Scripserunt autem de hac Scholasticâ in 4. distinc. 22, & 25. In iure etiam Canonico nullus invenitur proprius titulus de Irregularitate, quamvis in multis decretis pena hæc propter varia delicta imponatur, in quibus locis materia hæc ab expositoribus tractatur, præsertim à Couar. in Clement. *Sifuriosus*. Et ab aliis in capit. *qui*, de Sentent. excom. in 6, à Gratiano vero, & interpretibus attinguntur multa distincta, 26, & lequentibus. Speciales vero tractatus de hac re scripserunt Maiolus, Paulus Burgasius, Villadiego, & Nicolaus Plouius, & hic referuntur in tom. 14. Tractatum, ubi etiam habetur alias D. Antonini qui sumptus est ex 3. part. titul. 28. Omnes etiam Summissæ materiam tractarunt in verb. *Irregularitas*, & Nauarr. cap. 27, numero 190. & sequentibus & Summa confessorum libr. 2. titul. 1. à questione 21. Solus Gaietanus in sua Summa irregularitatem ferre prætermisit, quia irregularitas, inquit, non culpa, sed pena est, nec spectans ad confessores, quia pariter absoluuntur à peccato regulares, & irregulares. Sed quatinus irregularitas per se non impedit absolutiōnem, nihilominus eius notitia necessaria est confessori, ut sciat vincula omnia seu impedimenta, quibus penitentis potest esse affectus, & obligationes quæ inde oriuntur. Sic ut etiam suspensio per se non impedit quittus suspensus absolvi possit à peccatis, & nihilominus eius hotitia necessaria est confitoribus.

In hac ergo materia primo generalem doctrinam de irregularitate trademus, etiam, causas, effectus, divisiones, & modum illam auferendi, explicando, quod in duabus primis dilputationibus absoluimus: in reliquis vero de singulis irregularitatibus dicemus. Nam, licet aliqui impossibile existimauerint omnes irregularitates, numerari possunt, quia necesse est illas in iure contineri, iuxta capit. *Is qui*, de Sentent. excom. in 6. Vnde, sicut autorum studio omnes excommunicationes Iuris numeratae sunt, & expositæ, ita etiam eorumdem adiuti diligentia, conabimur omnes irregularitates explicare.

SECTIO I.

Quid sit irregularitas, & quae potestate introducatur.

*Significatio
voce irregu-
laritatis.*

Rimo circa nominis etymologiā, cōstat irregularitatē à regula, seu regulare dictam esse addita præpositione, *In*, quæ vim habet significandi priuationem; est enim irregularē, quod intra regulam non continetur, ex quo sumpta est vox abstracta irregularitatis, ad significandū impedimentum, ratione cuius homo fit incapax illius gradus, vel actionis, quæ alijs communis est, atque ita extra generalem regulam constiuitur. In qua significatiōne alio generali impedimenta legalia, quæ erant in lege veteri dici solent communiter irregularitates legales: & in hac amplitudine censura omnes, multaque alia impedimenta possent dici irregularitatis, tamen ex vñ Ecclesiæ usurpata est hæc vox ad significandam specialem quandam inhabilitatem, ratione cuius fidelis excluditur ne ad clericatum assumatur, quod est extra regulam fieri. Ita exponunt hanc vocem communiter scribentes in hac materia. Quanquam Abul. Matth. q. 11. 6. dicat, hanc notā seu maculam vocari irregularitatem à causa non ab effectu, scilicet, quia causatur per hoc quod agitur contra regulam Ecclesiastice disciplinae. Sed hoc non est semper necessarium ad irregularitatem, vt videbimus. Alter Nicolaus Plouius nū. inquit, irregularitatem dici, quasi contra regulam Ecclesiæ natum, sive propter factum, vel defectum extra Ecclesiastice ordinum. Sed illud prius & violentius est, & nimis restrictum: posterius vero cum communis interpretatione coincidit, dummodo extra Ecclesiastice exponatur, id est extra Ecclesiasticam regulam, seu ordinem.

Hippiens. Alberto Trocio. Soto. Ledesma. Viguierius. Archid. Cardinal. Hippens. Alb. Troc. *D*efinitio ir- regularitatis. Supposita ergo voci significatione, in explicanda re, quid scilicet sit irregularitas, varijs sunt autores, ut videre licet sere in omnibus allegatis, & Hippens. in c. 2. de Cler. exc. ministr. Alberto Trocio de Vero & perfecto clero, c. 2. h. 2. Soto 4. d. 22. ar. 1. & d. 25. q. 1. a. 2. Ledesma 2. p. 4. q. 26. a. 2. Viguierio ca. 16. §. 6. verific. 6. Archidiacano in c. 1. de Sententia & re iudic. n. 5. Cardin. in Clem. i. de Homicid. n. 16. & 17. Quorū omnīs verba referre & inter se conferre, reiciendo superflua in aliquibus, & in alijs addendo, quæ de sunt, p. 6. ix. est & inserviosum. Et ideo breuite sic dehinc videtur irregularitas. Est inhabilitas seu impedimentū canonici ex se direkte ac primario impediente ordinum Ecclesiasticorum, & consequenter etiā vñsum eorum. Hæc definitio sumitur ex citatis autoribus, nā in re hoc dicūt, licet varijs verbis. Ponitur autem loco generis, inhabilitas aut impedimentum, quia & omnis irregularitas impedimentum est, & multa alia sunt impedimenta, quæ nō sunt irregularitatis, ut explicando ceteras particulias loco differentiæ positas declarabitur. Non est autem potius loco generis, quod sit pena, quia non est hoc de ratione irregularitatis, neque omni irregularitati cōuenit, imo si aliqua id habet, est accidentariū ad essentiam eius. Et eadē ratione nō est potius, quod sit censura, quia omnis censura pena est, & ideo si esse peccatum non est de ratione irregularitatis, multo minus est poterit ut sit censura: imo cum aliqua irregularitas possit esse pena, nulla tamen est proprie censura, ut ex dicendis amplius confabat.

Addimus vero hoc impedimentum debere esse canonicum seu Ecclesiasticum: quoniam vt sect. 4. late dicturi sumus, irregularitas iure humano introducta est: certum est autem non potuisse introduci iure ciuili, aut temporali potestate, quæ de spiritualibus rebus, ut sunt ordines Ecclesiastici, & clericorum status, nihil per se disponere potest: est ergo

Aiure canonico introductum. Per hoc autem exclu- *impeditio* piendos, quæ ex diuina iure orta est. Omnis enim homo non baptizatus, est inhabilis ad ordines, nam incapacitas est inhabilitas, illa vero irregularitas nō est: quia illud non est impedimentum canonicum, sed diuinum. Similiter foemina est inhabilis ad ordines, & tamen irregularis propriæ non est ob eandem causam. Quam ita etiam explicare possumus, nam haec inhabilitates sunt veluti negotiæ quædam, & impotentiae: irregularitas autē esse debet per modum priuationis, ita ut in subiecto supponat capacitatē, & illud priuat morali modo exercitio seu vi talis capacitatē. Nec vero omne impedimentū, quod capiatur, vera irregularitas est: nam peccatum mortale impedit suo modo susceptionē ordinum, saltē sacrorum, quia non potest, qui illud habet, illos digne & sine nouo peccato suscipere, ut sumitur ex c. vlt. de Temp. Ord. & D. Tho in 4. d. 24. q. 1. a. 2. de D. Tim. omnibus ordinib, id affirmat, & merito supponendo quilibet illorum esse verū sacramentum & tamen peccatum mortale non est irregularitas, nā irregularitas per se non est culpa, quāvis posset esse culpa effectus, & peccatum non habet ex aliqua Ecclesiastica lege quod tale impedimentum sit, sed natura sua, & ideo per illam particulam optime reiicitur ad desumendum. Quapropter necessarium non est addere, irregularitatem esse tale impedimentum, vt etiā post penitentiam impedit, vt per hoc significetur peccatum, quod per penitentiam auferitur, non irregularitatem. Licit enim hoc verum sit, vt disp. sequent. seq. 1. dicemus; tamen in definitione haec non est necessarium, quia peccatum sufficiens excluditur per dictam particulam, & in definitione non sunt omnia inculcanda.

Denique per illam particulam excluduntur quæcumque alia impedimenta, quæ absque vña iunctiōne humana natura sua impedit susceptionē ordinum, vel vñsum eorum, vt v. g. si homo careat membris necessariis ad ministerium ordinis, vel liquid simile. Oportet autem aduertere hoc impedimentum aliquando tale esse, vt omnino impedit ordinis: ita ut valide recipi non possint, de quo iam generatim dictum est. In particulari autem tractare de his impedimentis, quæ irritant susceptionem ordinum, non est huius loci: nam quædam sunt cera, vñsum supra posita, scilicet defectus baptismi, aut sexus foemineus, item defectus intentionis seu voluntatis, qualis est in homine iniuto, vel in adulto dormiente, qui nunquam de ordinibus deliberavit. Alia vero sunt dubia, vt de perpetuo amente, aut trunco manibus, vel quocumque alio, qui habeat impotentiam perpetuam ad vñsum ordinum, de quibus omnibus, nobis dicere satis nunc est, si sunt impedimenta irritantia ordinis, vel natura sua, vel diuino iure, non esse irregularitatis.

Aliqua vero sunt impedimenta, quæ licet non reddant hominem ordinum, non habent tamen aliquo modo inceptum, ut decenter & dignè ordinari possit, quæ indecentia in rebus ipsis existit, non enim introducitur ab humano iure, sed potius ab Ecclesiæ considerata est ad tale ius introducendum, quia non sine causa, & fundamento in re ipsa, illud introducit, argumentum Regulæ, *Sin culpa*, de Reg. iur. in 6. c. 2. de Constitut. c. Quasit, de his quæ sunt à mai. par. capl. Quicquid, s. 1. C. Ad leg. Iul. Maiest. I. Sanctus, C. de Poenis, & dicemus late seq. seq. Hæc vero indecentia, quæ ante ius positum supponitur, interdum potest esse tanta, vt ex se reddit ordinariem peccaminosam, vel ex parte suscipientis, vel ex parte dantis, ut est ignorancia, &c. & hæc etiam sub hac ratione non est irregularitas; quia est plus quam canonicum impedimentū, & qualis incapacitas quædā, & idem est de similib. Alia vero est indecentia, quæ ex se sola nō est sufficiens, vt reddit susceptionē ordinum.

num illicitam intrinsece, ut est, v.g. defectus natalis adiunctio autem canonico iure, talis conditio impedit omnino susceptionem ordinum. In hoc ergo sensu dicitur irregularitas esse impedimentum canonicum.

Additur vero in definitione, directe impediens, &c. quia, ut diximus agentes de censuris, haec impedienda canonica sunt veluti priuationes quædam, quæ non nisi per ordinem ad positiva explicari, & inter se distinguiri possunt. Et quia sunt etiam Ecclesiasticae prohibitions, & morales imponentes: ideo per ordinem ad actus seu effectus declarantur. Irregularitas ergo est iuridica quædam ineptitudo ad recipiendos ordines, & ideo dicitur directe impedire ordinum susceptionem. Vnde intelligi potest illa particula, directe, posita ad distinguendam irregularitatem à censuris, nam illæ etiam sunt impedienda canonica respectu aliquarum rerum vel actionum Ecclesiasticarum, tamen directe non impedire susceptionem ordinum, sed excommunicationem priuat communicatione fidelium, interdictum auditione diuinorum, suspensio muneribus sacris, & ideo nulla illarum irregularitas est. In quo gratius errauit Speculator, qui, ut Nauarrus refert, dixit omnem illum, qui censura ligatus est, esse irregulariter, licet hoc dici possit, latissime illa voce videnter ad significandum omnem exclusum à qualibet generali canone vel regula, non tamen in proprietate iuris canonici, in quo neque irregularitas censura est, ut supra est dictum, neque etiam censura sunt irregularitates, ut ex eodem principio sequitur, & ex dicendis magis constabit.

Superest vero difficultas, quia aliqua censura priuant directe susceptione ordinum, & vsu illorum. Propter hoc Nauar, addendum putauit in definitione, quatenus ordines sunt, ut per hanc particulam, excludantur censura. Quod quidem respectu excommunicationis optime satisfacit: nam excommunicationem priuat quidem directe & vi sua receptione & vsu ordinum, non tamen formaliter ut tales sunt, sed quatenus sunt communicationes quædam cum aliis fidelibus, nec sine communicatione fieri possunt. Excommunicationem item minor directe non priuat vsu ordinis, nisi quatenus habet adiunctam receptionem alicuius sacramenti, ut in proprio loco diximus. Quamvis autem priuat susceptione sacramentorum, & consequenter ordinum, non tamen quatenus ordines sunt, sed vel quatenus sunt communicationes, ut dictum est, vel etiam quatenus sunt sacramentum, ut sic, & consequenter tantum a secundario quatenus sunt ordines, quo titulo posset euia per illam particulam (si addatur) excludi peccatum mortale. Non videretur autem illa particula sufficiens ad suspensionem ab officio excludendam, quia non videtur posse negari, quin directe priuat vsu ordinum. Responderet Nauar, priuare quidem vsu ordinum, non tam quatenus ordines sunt, sed quatenus sunt officia Ecclesiastica. Sed licet hoc apparet dicere possit de suspensione, quæ ad eque suspendit ab officio, non tam de suspensione quæ specialiter est ab ordine, quia vsus ordinis essentialiter est Ecclesiasticum officium, & tale officium: haec vero suspensio ab hoc officio ecclesiastico, ut tale est, suspendit, ideoque non suspendit ab alio, & ideo non videtur posse priuare magis directe ordinum ministerio. Vnde hoc fortasse argumento coacti, Sylvestr, & nonnulli alii summis dixerunt, irregularitatem differre à suspensione tanquam includens, & inclusum, quia irregularitas includit suspensionem quatenus priuat vsu ordinum, & aliquid addit scilicet, catentia ordinis, quo non priuat suspensio. Sed hi autores & supponunt falsum: supra enim ostensum est suspensionem etiam impide noui ordinis susceptionem: & non declarant rei essentia & definitionem. Nam si intelligant irregularitatem formaliter includere

Fr. Suarez tom. 5.

suspensionem, falsum docet, quia haec sunt impedimenta canonica in iure formaliter diuersa. Si vero solum intelligunt materialiter irregularitatem aliquid efficiere, quod facit etiam suspensio, verum dicunt, sed non declarant quo diuerso modo illud efficiat, nec quomodo haec differentia in definitione continetur, quod necessarium est.

Propter haec ergo alij censent necessarium esse in definitione addere particulam, perpetuum ex se, ut per illam distinguatur irregularitatem ab omni censura. Nam per effectus nude seu materialiter simptos non potest satis, & in uniuersum distinguiri, ut videretur probare discursus factus: ergo oportet ut veluti genere potius quam specie ab eis distinguatur. Siquidem suspensio per genus suum ab irregularitate distinguatur, quia nimurum censura est: irregularitas autem non est censura: ergo & conuerso irregularitas distinguetur à censura per genus suum proprium seu proximum. Nam impedimentum canonicum est quasi remotum & vnuersale genus quod immediate distinguiri potest in censuram, & illud impedimentum, quod censura non sit: est autem de ratione censurae ut sit impedimentum de se non perpetuum, quia est medicinalis, & consequenter auctoranda, si homo resipiscat, ut in superioribus visum est: optimè ergo impedimentum de se perpetuum immediate distinguetur à censura (huc diviso sit ad aquata, si non) & sub hoc proximo genere continebitur immediate irregularitas, & per illud distinguetur à suspensione si illa particula in definitione addatur. Et consequenter, licet contineat cum suspensione in dicto effectu, differet tamen in modo, quia effectuum vt perpetuum.

Nihilominus haec particula à nobis pretermissa est, tum quia Doctores communiter illam non addunt, & definitiones sumende sunt, quo ad fieri possit, ex communis sensu sapientum, & præsertim in his rebus moralibus, quæ ex iure pendet, in quibus periculum est definitionem statuere, ut dicitur in L. Omnes definitiones, ff. de Reg. iur. Tum etiam quia ex illa particula possunt oriri aliae difficultates, vel ambiguitates, ut de defectus aetatis sit irregularitas, cu non sit perpetua & an in firmitate non perpetua possit inducere irregularitatem, & similia, que non sunt in definitione inculcanda. Tum præterea, quia illa particula necessaria non est ad prædictam difficultatem soluendam ut ostendam. Tum denique quia per illam non omnino satis fit difficultati possit, quia potest dari suspensio perpetua, quæ per illam particulam non excluditur. Idemque argumentum est de depositione verbali à iure lata, quia est impedimentum canonicum, & perpetuum usum ordinum auferens. Dico autem à iure lata, quia illa que fertur ab homine, per hoc latas distinguuntur ab irregularitate, quæ ut infra dicam, non fertur ab homine. Unde cum dicitur esse impedimentum canonicum, por est cum hoc rigore intelligi, id est iure canonico ipsa facta impositum. Hoc autem commune est de positione ab eodem iure, eodem modo imposita.

Respondent vero aliqui, concedendo suspensionem perpetuam & depositionem verbalem ab solutam non distinguiri ab irregularitate, & ita in iure sepe ferri irregularitatem per verbum depositoris, seu deponatur, sed de coparatione depositoris cum suspensione perpetua satis in superioribus diximus. Quod vero ad irregularitatem attinet, difficultas est illa respolto. Primo quia in iure (iuxta communem interpretationem) haec, sicut diuersi habent nomina, ita distincte carentur, & variis delictis vel causis accommodantur. Ut enim dicitur in L. Si idem, I. Si idem, C. de Codicillis, si idem codicilli, quod in instrumentis possint, cur his instrumentis diuersum vocabulum mandatur: ut nos in presenti argumētari possimus. Secundo, quia sola diuersitas, quod imponatur à iure vel ab homine, non varia rationem haec, aut Ec-

Irregularitas
non est cen-
sura.

Speculator
ratetur.

Dubium.
Nauar.

Sylvestr.
Fonsio.

difficilis.

Autorum ve-
Ipso.

refillitur.

Aliquibus
eu. iro.

El adic.

clericali impedimenti, ut exemplis constat in ex-
communicatione maiori à iure, vel ab homine la-
ta, & similibus. Ratione item patet, quia homo vel
ius sunt causæ extrinseca efficientes, que nō variat
per se effectus, si in aliis omnibus conueniunt. Præ-
fertim quia homo seu iudex est quædā animata lex,
qua eadem suspensionem, vel depositionem im-
ponit, quam lex ipsa solet imponere: si ergo illam et
poena à iure posita, est irregularitas, cur non etiam
ab homine imposta. Tertio, quia in multis aliis dif-
ferant. Nam omnis suspensiō & depositio semper
est poena, & sub hac ratione tantum imponitur: ir-
regularitas autem sepe non est poena, vt omnes fa-
tentur, & nunquam est tantum poena, immo neque
vnquam fortasse sub ea ratione primario imponi-
tur, sed tantum accessorie minus principaliter, vt
infra ostendemus. Deinde omnis suspensiō etiam
perpetua, est propria clericorum, vt supra ostensum
est. irregularitas autem de se complectitur laicos, i-
mo accidentarium illi est, quod persona, cui aduen-
tit, ordines habeat. Præterea inter suspensiōnem
perpetuam à iure, & irregularitatē est alia diffe-
rentia manifesta, quod irregularis celebrat̄ non cō-
trahit aliam irregularitatē, vt infra dicam: suspen-
sus autem celebrando efficitur irregularis, vt supra
dictum est. Vnde Sixtus V. in Motu proprio contra
male promoto, cum in eos perpetuam suspensiōne
tulisset, subiungit, eos sic celebrantes fieri irregula-
res: in quo non inducit nouum ius, sed supponit an-
tiquum, vt ex verborum tenore satis constat. Quin
etiam Pius II. similem suspensiōnē tolerat in quo-
dam male promoto, & quillam contrahebant, &
ita ministrabant ex officio, sive hanc irregularitatem, ut
videm dicuntur. & tradit Nauar. in Summa cap. 25. n.
70. & Villadiego tract. de Irregularitate. Hæc ergo
omnia satis indicant esse aliquā differentiam moralē
inter hæc duo, etiā præcisē considerentur vi ipso
iure lata: ergo, si definitio posita cū particula perpe-
tuū, adhuc communis est suspensiōni perpetua, & de-
positioni iure lati, conueniēs non est, nec sufficiēs.

Respondeo igitur, irregularitatē sufficienter
distingui à suspensiōne seu depositione per illā par-
ticulam, dīrecte ac primario impeditis acceptiōnē ordinū.
Quod ut de clare, aduerto, suspensiōnem (in
tota eius latitudine acceptam) in hoc per se differre
ab irregularitate, quod suspensiōnē solū respicita-
tus, eorumque vñsum prohibet: irregularitas vero,
quantum est ex se, ipsa capacitatē ordinū au-
fert, & constituit hominem extra ordinem eorum,
qui ad clericatum assūmi possunt. Ita enim (vt hoc
obiter dicamus) accipienda est illa particula, ordinū
Ecclesiasticorum, vt includit non solum sacramen-
tāles ordines, sed etiam primam tonsuram, quam nū-
quā impedit potest suspensiō, quia cum suspensiō
solis clericis possit imponi, necessarii supponit
primam tonsuram: irregularitas vero illam impedi-
t, atque adeo totum clericalem statum, sic ergo
per illam particulam excludit omnis suspensiō.
Circa depositionem vero stricte sumptam, seu de-
gradationem aduertendum est, in moralibus longe
aliud esse non admittere personam ad aliquem
gradum, & eiucere illum à tali gradu postquam ad-
missus est, quod moraliter contumeliosus est, ma-
ioremente pœnam indicat, iuxta commune prouer-
biū, Turpis est, quam nō admittitur he/pes, quod
etiam allegavit Pontifex in cap. Quemadmodum, de
Iure iurando. Vnde, sicut Theologī dicunt, hominē
lapsum differre ab homine in puris naturalibus sicut
ut nudatum à nudo, ideoque carentiam originalis
iustitia habere in homine lapsō maiorem rationem
priuationis, & mali, ita conciendam censeo, seruat
a proportione, differentiam inter irregularitatē,
& depositionem quamcumque: nam irregularitas
impedit acceptiōnē ordinū, depositio vero priuat
(eo modo quo iure humano fieri potest) ordinibus

A iā acceptis, ita vt non vñsum tantū suspendat sed ipsam
etiam potentiam quodammodo tollere videatur,
vt supra in propria disputatione declaratum est. Re-
ste ergo per illam particulam excludit omnia ab
haec definitione depositio, quia non priuat accepti-
ōnē ordinū, sed priuat, quantū potest, ordinibus ac-
ceptis, quod formaliter ac moraliter diuersum est.

Sed tunc oritur alia difficultas, nam hoc modo
explicata definitio nō conuenit omni irregularita-
ti, vt patet de illa, quam sacerdos, v.g. incurrit, nam illa
illa non impedit acceptiōnē ordinū, quia iam
ille homo non est capax ordinū, à quoniam acce-
ptione impeditur: ergo illi irregularitatē non con-
uenit hæc definitio. Propter hoc communiter pon-
soler sub disunctione in hac definitione, impedit
acceptiōnē ordinū, vel vñsum acceptorū, vt possit
definitio dīrecte irregularitatē conuenire ratione po-
sterioris membra. Sed difficile tunc est explicare,
quomodo eadem definitio ratione eiusdem mem-
bra non conueniat suspensiōni perpetua à iure lat. Evidens
Ut omittat differētiam per disunctionem datam,
non rete explicare vñnam communem rationem
irregularitatē, sed plures species eius, quia illa duo
membra, per se sumpta formaliter diuersa sunt, &
penas, seu impedita canonica formaliter di-
uersa constituere possunt. Propter hanc ergo cau-
sam illam disunctionem omisi, & addidi in definitiōne illam particulam, de sensu omnis irregulari-
tatis vi sua, & quantum in se est, impedit dīrecte &
primario acceptiōnē ordinū: quod autem in ali-
qua persona cum effectu non impedit, quia ipsa
est incapax acceptiōnē ordinū, est per accidens, &
nō variat rationem, & naturam irregularitatē. Po-
testque hinc iuare regula Dialecticorum, Verba in-
disunctionibus non dñe adūlum, sed apudūlum, iuxta
quā posset in eodē sensu explicari communis de-
finitio etiam non addita illa particula, de canone
ad maiorem explicationem non nocet. Rursus ve-
ro addidi illas duas particulas, Primaria, & Consequen-
ter, vt significarem non æque primo respicere vñ-
que effectum, quod etiam recte probatur difficultate,
& obiectiōnibus factis. Proprium ergo quasi
obiectum irregularitatē, seu habitus, quo priuat, est
acceptio ordinū: seu ordo vt accipiens: & hoc est
quod primario facit, si subiectum est capax; con-
quētus vero impedit vñsum ordinū, quia qui prohi-
bitur ordines accipere, multo magis prohibetur
eis vni. Vnde, quando superuenit post ordinem iam
acceptum, quia acceptiōnē impedit non potest,
impedit vñsum ordinū, non quidem, quia ad
hoc per se primo instituta fit, sicut suspensiō, sed
quia consequenter saltem habet hanc vim, quia ex-
equitur vbi potest, etiamsi circa primarium effectum
quodammodo impeditur. Sicut in matrimonio
affinitas in primo & secundo gradu per formatio-
nem contractam formaliter ac per se est impedi-
mentum dirimens matrimonium contrahendum,
& consequenter impediens vñsum eius: si autem su-
peruenit post matrimonium contractum, quia il-
lud dirimere non potest, impedit vñsum eius. Neo
vero diligens hæc inquisitio, & distinctione inter ir-
regularitatē & suspensiōnē frustra est, aut tanum
speculativa, sed multum ad mores referat, an ille ef-
fectus sit ab irregularitate, vel à suspensiōne, tum ad
intelligendum à quo possit tale impedimentum tolli,
tum etiam ad alios effectus morales, vel censuras,
qua inde possint sequi, vel non sequi exercendo or-
dines cum tali impedimentou.

Per hæc ergo satis est explicata essentia irregu-
laritatē. Solū superest aduertendum, cum dicimus, ir-
regularitatē impedit acceptiōnē ordinū, id
poste intelligi aut distribui, id est, omnium ordi-
num, aut indefinite seu abstracte, scilicet, ordinū si-
ue omnium, sive pluriū, sive vniū tantum. Et quā-
uis possit priori modo accipi, definiendo irregulari-
tatem

^{II}
Vera dubi-
resolutio.

Etatem quæ per antonomasiā, simpliciter talis est: A sola minori excommunicatione, esset sufficiens materia peccati mortalis, quia est separatus à susceptione omnium sacramentorum: ergo à fortiori idem erit in irregulari, cuius prohibitio grauior est, & formalior, ut ita dicam. Imo addo vterius, solum primæ tonsuræ susceptionem esse peccatum mortale in persona irregulari: nam licet illa non sit sacramentum, nihilominus est resvalde grauius, quatenus est prima dispositio ad ordines, que iam constituit hominem in statu clericali, à quo per irregularitatem separatus est, & reddit illum capacem iurisdictionis Ecclesiasticæ, & beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ omnia sunt magni momenti. Vnde Episcopus simpliciter suspensus à collatione omnium ordinum mortaliter peccat dando primam tonsuram: ergo & irregularis illam recipiens. Hæc autem intelligenda sunt per se, nam ex accidenti potest homo excusari ab hac culpa, circa quod videnda sunt, quæ de censuris in communī diximus, & ad irregularitatem applicanda: nam eadem ratione & proportione in ea locum habent.

SECTIO II.

Quos effectus habeat irregularitas.

Primarius effectus irregularitatis quoque laffatio. **O**rdo suscep- tio- nis ab irre- gulari tenet. **R**espondetur oblationi. **D**e- replicata- reditatur. **I**nter- regularis suscep- tio- nis grauius peccat. **A**ffiratio se- funda.

X hac questione pender intelligentia fere omnium, quæ de definitione diximus. Nam cum detur per habitudinem ad hos effectus, sine illis non potest exacte intelligi. Primarius ergo effectus irregularitatis est impeditre acceptioē ordinum. Ita enim explicant verba canonum, quibus irregularitas fertur, aut declaratur, qualia: *Non appetit ad ordines, cap. Curandum, dist. 34. leu. Ad ministerium Ecclesiasticum admitti non potest, cap. Si cuius uxorem, d. 34.* Quærendum statim occurrit, quale & quantum sit hoc impedimentum. Respondeo, non esse tale ut irriter ordinem suscepit: nam si quis irregularis ordinetur, dummodo cetera necessaria concurrent, vere ordinatus manet. Quod docent omnes, estque per se satis constans ex dictis de Censuris: nam Ecclesia non potest impeditre valorem sacramenti, si ad illud adhibentur omnia quæ Christus instituit, hic autem per irregularitatem nihil tollitur necessarium ad valorem sacramenti, quia neque ab ordinante tollitur potestas, neque à suscipiente capacitas; & alioqui possunt materia, & forma applicari. Dices, poterit Ecclesia inhabilitare personam ad ordinem sicut inabilitatē ad matrimonium, idem ergo videatur facere per irregularitatem. Respondeo, non posse inhabilitare perlonam, neque quoad hoc esse eandem rationem, quæ est in matrimonio, nam in matrimonio supponitur ratio contractus, quinaturalis est, & effectus fieri debet per voluntates humanas, quarum efficacitatem impeditre potest superior potestas, ne validum & ratum contractum facere possint: & hoc modo potest consequenter inhabilitare personas ad tale sacramentum. Ordo vero, licet requiri intentionem in sufficiente adulto, non tamen ab ipso fit, neque supponit contractum aliquem naturalem, sed est ex sola institutione divina, ideoque non potest Ecclesia inhabilem reddere personam ad hoc sacramentum, quam Christus inhabilem non fecit. Irregularitas ergo non est impedimentum inhabilitans aut irritans, sed prohibens. Dices, saltē prima tonsura, cum sit ex institutione Ecclesie, ex eiusdem autoritate poterit esse irrita ab irregulari suscepta. Respondeo, concedendo id fieri potuisse ab Ecclesia. Non confitat autem id factum esse, quia Ecclesia non aliter prohibuit irregulari susceptionem prima tonsuræ, quam subsequentium ordinum: vnde, sicut aliis ordo suscep- tio ab irregulari non iteratur, ita nec primatonsura.

Secundo dicendum est, grauiter peccare irregulari suscipiendo quemcumque ordinem, à cuius susceptione per irregularitatem remouetur. Probatur, quia agit contra Ecclesiam præceptum in re sacra, & valde graui. Quapropter peccatum hoc non solum mortale est in susceptione sacri ordinis, sed etiā cuiuslibet minoris, quia omnes sunt res valde sacrae & verum sacramentum: & ideo cuiuslibet ordinis susceptione est sufficiens materia peccati mortalis in persona irregulari. Nam in excommunicato, etiam

B. *An propter hoc peccatum incurritur aliqua poena ipso iure*

Superets vero difficultas, an propter hoc peccatum aliqua pena ipso iure incurritur, vel irregularitas. Videlicet enim incurrit, nam excommunicatus, vel suspensus ministrans sacramentum ex officio, sit irregularis: ergo multo magis irregularis suscipiens ordines sit irregularis, quia non est minor prohibitiō hominis irregularis, quam suspensi. Neque enim impedit prior irregularitas secundam, quia excommunicatus potest nouam excommunicationem contrahere, & irregularis uno titulo, verbi gratia, quia illegitimus potest nouam homicidij, vel Bigamiae irregularitatem contrahere: ergo similiter in praesenti potest propter nouam ordinationem nouam irregularitatem incurrire. Nihilominus dicendum est non incurrit, non quia imponi non potuerit, quod solum probat ratio facta, sed quia nullo iure lata legitur, & irregularitas non est nisi sit in iure expressa, ca. *Is. 43. de Sent. exco.* An vero suspensio propter hoc crimen incurritur præter intrinsecum impedimentum, quod ipsam irregularitas secum assert, etiam in ordine iam suscepit, supra tractatum est.

Tertio cum eadem proportione dicendum est peccare grauiter irregulari ministrando in ordine ex officio. Et communis sententia cum Innocentio IV. *peccare grauiter* *ut in iure* *gularem,* *Cardin. Sylvestr. Nauarr. Couarr. Villadieg.* *in ordine ex officio mini-* *sterio.* *3. qu. 2. & verb. Irregularitas, Nauarr. cap. 27. num. 19. 4. 5. anem,* *Couarr. 1. part. 8. 1. num. 3. Villadieg. cap. 3. num. 14. Affir. 4. Burgas in principio. Sumiturque ex c. vi. de Temp. ordin. &c. Inquisitionib. Ratio etiam est clara ex definitione irregularitatis, prohibet enim vsum ordinis, licet secundario: quia prohibito grauius est, & in materia graui, ergo ex genere suo peccatum graue est illam violare. Intelligitur autem hoc cum proportione: nam si irregularitas sit absolute seu totalis, prohibito extenditur ad vsum omnia ordinum: si vero tantum sit ex parte, prohibebit tantum illum actum, cui ponit impedimentum, ut explicabitur scđ. sequenti.*

Addit etiam Sylvestris, ad hoc nihil referre quod irregularitas præcessit, vel sequatur ordinacionem; quod verum est formaliter loquendo. Et secundum quidem per se patet. Primum vero sumitur ex c. *Nisi cum pridem, §. Persona, de Renuntiatib.* Cum eo poterit non minus visiliter, quam laudabiliter dispensari. Quæ verba supponunt dispensationem esse necessariam ad ministrandum in ordine sic suscep- tio. Ratio etiam est clara, quia ordinatio indebita non absulit vim præexistenti irregularitati. Nec obstat quod in eodem texu dicitur, illum irregulariter ante dispensationem laudabiliter, & regulariter ministrasse: nam vel referenda sunt ad alia ministeria Episcopalia, quæ non includunt actum ordinis: vnde Glossa exponit, id est, ut ille, vel intelligitur in

Sylvestri di- cium expen- datur.

Cap. Nisi, cum pridem, de Renun- ciat.

foro hominum, non Dei: quia, ut ibi dicitur, culpa, & causa latebat, & in reliquis optime se gerebat in munere suo. Vnde etiam poterat interuenire excusatio culpa coram Deo, ratione scandali, aut infamiae gratius vitanda. Nam quoad hanc & similes excusationes, eadem ratio est de irregularitate, qua de censuſis. Dixi autem formaliter loquendo, quia interdum idem defectus, si antecedat ordinationem, inducit irregularitatem simpliciter: si vero superueniat, tantum secundum quid, ut dicam sed. sequentia aliunde prouenit, & ad rem praesentem materiale est.

⁶
Irregularis
ministrans
quam paenitentia
incurrit.

Sed quid de pena ipso iure imposita propter hanc culpam? Respondeo nullam censuram inueniri propter hoc latum, vt constat ex supra tractatis de censuris, & ita authores hoc potius supponunt, quam disputatione. Disputant autem de irregularitate. Idem tamen dicendum est, ex sententia omnium: quia nullibi etiam inuenitur in iure expresa: quia iura solum loquuntur de ministrante ligato censura, quae non possunt extendi ad irregularitatem nisi cum illa aliqua censura, vel propria suspensiō coniuncta sit. Cur autem iura non ita puniant hoc delictum, sicut violationem censurę per simile ministerium, in eis non declaratur. Fortasse iudicarunt facis esse talen clericum contemnentem censuram illo modo, dignum esse ut per irregularitatem à clero exterminetur: qui iam vero irregularis est, satis exclusus à iure reputatur: & ideo si adhuc se immiscet, coactio iudicis potius quam noua pena iuris postulatura.

⁷
Corol. vlti

Addimus ultimo in hoc punto, huc procedere in omni irregularitate: siue contracta sit propter delictum, siue non, ut aperte sentir Nauarrus. Vnde obiter licet colligere, quam si falsa sententia, que affirmat irregularitatem, quae est pena delicti, esse propriam censuram, quia alias celebrans cum tali irregularitate, nouam irregularitatem contraheret, & quiesceat celebrare, nouas multiplicaret irregularitates; quod absurdum est, & contra omnium sententiam, & contra stilum obtinendi dispensationem à tali irregularitate. Solū enim dispensari solet in ipsa irregularitate primo contracta, & per hoc censetur persona manere sufficiēter expedita, siue cum priori irregularitate celebrauerit, siue non, quod tamen non ita est, si per celebrationem noua irregularitas contraheretur. Supra enim diximus, eum, qui pluribus excommunicationibus propter plures actus ligatus est, non liberari simpliciter à vinculo excommunicationis, explicando vnam, & causam eius, eiusq; abolutionem obtinendo: quia potest vna excommunicatione sine alia tolli, atque ita tunc fit. Sic igitur seruata proportione in irregularitate continuit, ut latius infra in proprijs locis dicemus.

Irregularitatem non prohibere quemcumque actum sacram, Aſſertio 4.

Quarto dicendum est, per irregularitatem non prohibetur actus, quantumvis sacer, qui per laicum exerceri potest, & prout ab eo fieri potest. Hæ assertio colligitur ex eisdem autoribus, omnem enim cum irregularitate definitum, solum dicunt per illam prohiberi actus ordinum: actus autem, quæ latius fieri possunt, non sum actus ordinum, ut per se constat: ergo illi non prohibentur ex vi irregularitatis. Præterea ex definitione nostra id eundem sequitur: nam irregularitas per se primo priuat ipsis ordinibus ut accipiens, actibus vero solum consequenter: ergo solum prohibet actus sacros, quatenus ab ordinibus oriri possunt, & debet. ergo nullum actum prohibet, qui per laicum exerceri possit. Denique nullum est ius, ex quo talis prohibito colligi possit.

Atque hinc sequitur, non esse prohibitum homi-

A ni irregulari recipere quemcumque sacramenta (Or-
dinem excipio, de quo iam dictum est) que illorum
administrationem seu effectiōem ex officio non
requirat. Quod ideo addo, quia sacerdos irregularis separatus est à communione sub vitroque specie,
seu sacerdotali propria, non quia illi prohibita sit
Eucharistie perceptio, sed quia non potest illo modo
Eucharistiam recipere nisi offerendo, & sacrificando, à quo ministerio removetus est. Vnde scilicet sa-
cerdos ligatus excommunicatione minori, quae non
separat ab actua, sed à passiva tantum participatio-
ne sacramentorum, nihilominus peccat celebrando,
ut dicitur in capit. si celebrat de Cleric. excommun.
ministr. quia actio illa adiunctam haber sacramen-
ti receptionem, ita è contrario irregularitas ex se folium separat ab actua administratione sacramenti,
consequenter vero separat ab illa receptione, que
necessario actuum ministerium ex officio supponit.
Quin potius censeo, non posse irregularitatem
ipsum communicare, etiam ex præconsecratis ab a-
lio sacerdote: quia illa dispensatio actua Eucharistie
etiam est proprium ministerium sacerdotis ex officio,
quod non potest usurpare irregularis respectu
aliorum: neque respectu sui ipsius: est enim eadem
ratio. Quia fuit intelligenda iuxta declarationem
positam assertione præcedenti, scilicet seruata pro-
portionē ad modum irregularitatis, & seclusa ex-
cutione accidentaria, ut scandali, &c.

Dubitarent autem aliqui circa hanc assertiōem
C de susceptione sacramenti penitentiae, ut quidam
putarunt, non licere irregulari, ut referat Card. in
Clem. Dudum, de Sepult. propter Extraag. Inter-
cundas, de Priuileg. §. Obseruent, ybi significatur, ne
minim posse peccato absoluere, cui est annexa
regularitas, nisi etiam possit irregularitatem tolle-
re: Nam in omnibus existimat (dicitur ibi) ut pater
tollat, qui penitentiam ei debet, imponere aut
irregularitatem penitam, peccati sequelam, removere non
potest, ex quo inferbant, etiam peccatum irregu-
larem non posse absoluā peccato, nisi etiam irregu-
laritas ab eo tollatur. Nihilominus certum est,
posse aliquem absoluā peccatis, irregularitate ma-
nente. Quæ est communis sententia in 4. d. 25. &
Canonitarum in cap. vlt. de Temporib. ordinatex

D quo textu id etiam colligit Innocent. in capit. Nisi
cumpridem, §. Persona, de Renunciati. numer. 8. & ibi-
dem Immola numer. 15. & 16. Idem supponit Caiet.
verb. Irregularitas, ybi alij Summis, & Nauarrus
dict. cap. 27. num. 191. citans Cardinalem in dict. Clem. Dudum. §. As deinde, quæst. 8. de Sepulcris.
Et ratio est, quia irregularitas non excludit à parti-
cipatio passiu sacramentorum, qua latius sunt
communia: huiusmodi autem est absolutione à pecca-
tis. Vnde obiter intelligitur, peccatum habet adiun-
ctam irregularitatē non propterea esse reseruatum illi
soli, qui haber potestatem dilapsandū in irregulari-
tate: quia cum possit tolli manēre irregularitate, ab-
solutio illius non haber connexionem cum dispen-
satione irregularitatis: & ideo ex hoc titulo non fe-
citur refutatio, neque ex alio iure, quod illa con-
stituat, nullum enim extat. Quapropter ad fundamen-
tum contraria sententia negatur assumptū, nam
peccato potest absoluere à peccato, qui non potest tol-
lere irregularitatem quia punitur, ut idem autores ci-
tati docent, & Couarr. in c. Alma, 1. p. 8. 6. nu. 6. vbi ad
Extru. Inter cundas, respondet, intelligendam esse
de absolutione ab irregularitate, non à culpa. Sed
difficile est expositionem textu accommodare: quia
expresse illa duo distinguunt, peccati abolutionem, &
remotionem irregularitatis, & incontuens reputat
vnum concedi illi, cui alterum negatur. Videatur
goibi Pontifex noluisse concedere priuilegium ab-
solvi ab huiusmodi peccatis habentibus anna-
xam irregularitatem his religiosis, de quibus ibi lo-
guebatur. Veruntamen neque inde sequunt, irre-
gulari-

gularitatem ex se impeditre absolutionem à peccato, neque etiam in vniuersum, nemineam posse absoluere à peccato, qui non posset dispensare in irregularitate, sed ad summum id sequitur de religiosis Prædicatoribus, & Minoribus, & quoad illos est iam illa Extravagans renocata, de qua plura diximus supra in materia de Pœnitentia, agendo de cäfibus reseruatiss.

A te multa dubia insinuantur quæ expedienda sunt.
Primum est, an irregularitas subsequens tollat iurisdictiōnem prius habitam. Aliud est, an irregularitas antecedens impedit consequi denuo iurisdictionem Ecclesiasticam. Quæ duo de beneficiis etiam Ecclesiasticis tractari solent; & quia iurisdictionē p̄ius conuenit titulo beneficij, ideo de beneficiis prius dicemus, & consequenter de omnia alia iurisdictione.

An per irregularitatem ipso facto amittatur Ecclesiasticum beneficium.

Secundo sequitur ex dicta assertione, nullum sacram ministerium etiam actuum, quatenus per laicos exerceri potest, prohiberi clericis irregularibus: huiusmodi est baptisimus sine solemnitate in necessitate datus, quod secus est de soleni, vt late Couarr. dist. Clem. p. 1. §. 1. & ceteri omnes. Item actus omnes qui cum solemnitate facti pertinent ad ordines minores, sine illa vera sunt a laicis, & similes, de quibus Nicol. Plou. numer. 31. reg. 46. & supra tractando de suspensiōne sigillatim & fusa dictum est, nam quoad hoc est eadem ratio vtriusque impediti. Conuenient enim quoad hoc in materia prohibita irregularitas, & suspensiō ab ordine, licet in modo differant. Atque in hoc ordine potest ponи priuata recitatio diuinī officij, nam hac de se communis est laicis, imo etiam feminis, si deoque irregularitas non tollit onus dieendi hoc officium, quia hac impedimenta tollunt honores, & commoda, non vero onera, vt supra de censuris diximus, cum Clof. in capit. presbyterum, 28. dist. Secus vero est de publico, & solemniter cantu eiusdem officij, eo modo quo minus illud clericorum est proprium, vt in citato loco de suspensiōne declarauimus. Denique ob eandem causam non prohibetur irregularis minus priuatum minister sacerdoti ad altare, quia hoc etiam non est ministerium ordinis. Vide at forteriori prohibitus non est quominus rem sacram audire possit: Addo etiam, sine peccato posse praecipere & autoritatem sua efficere, vt alius sacerdos non irregularis sibi sacram faciat, quia non est illud facere, neque est actus ordinis, vt per se notum est, de quo infra in simili redibit sermo.

Est ergo prima difficultas, utrum propter irregularitatem ipso facto amittatur Ecclesiasticum beneficium. Quid dubium supra de suspensione tractauimus, seruita proportione, & retulimus autores affirmantes, per suspensionem ab officio amitti Ecclesiastici beneficij fructus: quia beneficium datur propter officium: iuxta ca. vii. de Re scriptis in ergo iuxta illam sententiam cum proportione dicendum est amitti beneficia propter irregularitatem: nam sicut se habet suspensio à beneficio ad suspensionem ab officio, ita se habet priuatio beneficij ad priuationem officii seu ordinis, qualis reputatur irregularitas. Imo quamvis id locum non habeat in suspensione, quae ex se non est impedimentum perpetuum ad officium excequendum: id videtur dicendum de irregularitate, quae perpetuum impedimentum est. Quomodo enim potest retinere beneficium, qui perpetuo factus est inhabilis ad officium? Vnde propter hanc causam qui deponitur, priuatur beneficij ipso facto, quia iam est perpetuo deiecit a clero. Sic autem se habet irregularis: ergo. Atque ita sentire videtur Villadiego de Irregularitate cap. n. 22. Indicat etiam Couarr. in Epitome 4. Detercilium p. 2. c. 6. §. 8. n. 7. tamen vera non dicit.

De actibus iurisdictionis, Assertio quinta.

Q Vinto dicendum est, irregularitatem per se non priuare hominem potestate iurisdictionis, neque impedit eum eius. Hęc assertio communis est iurisperitorum in capit. Tanta, de Excessib. Praet. eamque notat Villa dieg. ca. 3. num. 17. & sequitur ex dictis. Quia potestas iurisdictionis non tacum temporalis (quam omittimus ut manifestem) sed etiam Ecclesiastica distincta est à potestate ordinis: sed irregularitas ut sic solum excludit ab ordinatione: ergo per se & vis sua non collit potestatem iurisdictionis. Maiores suppono ex dictis in materia de Peccnitentia, de Indulgencij, de Censuris. Minor probatur ex dictis de elementa irregularitatis, & quia omnia decreta, quae de irregularitate loquuntur, ordinis tantum mentionem faciunt à quo irregulariter excludunt, ut partim constat ex adductis in 1. & 2. conclusione pluraque asseremus infra explicando formam ferendi irregularitatē. Consequientia vero probatur, quia verba penalia restringenda sunt ad id tantum quod sonant. Atque huc conferre possunt omnia, quibus supra probauimus, ex vi suspensionis ab ordine non auferri potestatem iurisdictionis, nā à paritate rationis in irregularitate procedunt, quae in hoc conuenit cum prædicta suspensione, quā tantum separat ab ordinum executione.

Oritur vero hic specialis difficultas, quia iurisdictio Ecclesiastica facta ex Ecclesiæ institutione supponit aliquem ordinem, vel clericale statum; irregularitas vero illo priuat quantum potest, & ideo videtur auferre iurisdictio[n]em quasi ablatu[m] fundamento eius, nam eo ipso videtur hominem reddere inacpacem iurisdictio[n]is Ecclesiasticae. In qua difficulta-

Præbendæ ante finem Glost. 1. Panormit. in ca.
Tant., de Excessib. Prælat. num. 2. & in cap. Nisiq
pridem, de Renunciat. num. 4. Felin. qui plures alios
refert in ca. Inquisitionis, de Accusatiōnib. num. 3. &
sequenti. Idem tenet Nauarr. cap. 27. nū. 251. Solet
Felin:
Nauarr:
D hæc sententia probari, cap. 2. de Cler. non ordin. mi-
nistr. quod parum probat, quia vel ibi non est ser-
mo de irregulari, sed de Diacono, qui crimē com-
misera et celebrando fine ordine sacerdoti, propter
quod crimen nulla est in iure irregularitas lata: vel
si admittamus ibi ferri aliquam irregularitatē, nō
tamen simili eiter, sed secundum quid, id est, tan-
tum respectu ordinis sacerdotalis, cuius signum est,
quia a perte ibi significatur, illum non manisse sus-
pensum à Diaconatu, sed suspendi præcipit bien-
nio, vel triennio. Vnde mirum non est quod quate-
nus talis clericus irregularis non manit, fuerit ca-
pax beneficii. eo vel maxime quod ibi non videtur
esse sermo de beneficio iam adepto, sed conferen-
do magis ex dispensatione quadam, quam ex lege
E communi, vt significant illa verba. De beneficio autem
misericordier agatur cum eo, ne sufficiantem priuatus,
ad seculi negotia reuertatur, vt autem securius posis, ē
hanc misericordiam facere, &c. Melius ergo probatur
ex cap. Ex literis, de Excessib. Prælat. vbi Episcopus,
qui propter cooperationē aliquam ad homicidium
irregularitatem contraxerat, monetur Epilcopatui
cedere, aut si recusat, illo priuari præcipitur: ergo
nō amiserat Episcopatum propter irregularitatem:
eadem autē ratio est de quacunq; irregularitate,
& de quo cumque beneficio. Vnde in c. Fraternitate,
de Cler. ex commun. ministr. de his qui excommuni-
canti celebauerant, & consequenter irregulari-

est di furent, solum dicitur priuandos esse Ecclesiasticis beneficiis, non vero esse ipso iure priuatos. Et simili habetur in proximo sequenti cap. *Quasi uisti*, de illo qui simili modo induci solet ea. *Clericis*, Ne clericis vel monachi, vbi Honore priuetur, & loco: nam verbum priuetur, sententiam expectat. Sed inspecto originali in Concilio Tolet. II. cap. 6. non ita vrget ille textrum, nam sic habet: *Concessi ordinis propriorum re priuatus, & loco, sub perpetuo, damnationis teneatur relegationis ergastulo, vbi participium priuatus, significare potest sententiam latam maxime, quia honor ille refertur ad ordinis, & ita priuatio honoris est irregularitas ipsa; priuatio autem loci erit priuatio beneficij, & utrumque sub eodem verbo ponitur quod est in differens ad sententiam latam, & ferendam, vt alias dixi: superiora tamen iura sufficiunt.*

Ratio propria est, quia priuatio propriorum bonorum nuncquam ipso iure incurrit propter delictum, nisi id aliquo iure exprimatur: quia lex penalis semper intelligenda est quoad poenam ferendam per sententiam, nesciun ipso lege aliud exprimatur.

Sed nulla est lex Ecclesiastica, quae ipso iure priuet beneficiis clericum irregulararem, quorum legitimum titulum & dominum habebat ergo. Minor probatur, quia nullus asservi potest textus, qui aliud prober. Nisi fortasse quis inducat capit. *Inquisitionis de Accusationibus propter illa verba, Si tale sit crimen, quod ordinis executionem suscepit aut retencionem beneficij, etiam post perditam penitentiam impedit.* Poterit exemplum in homicidio, & simonia. Verutamen illa verba nihil ad rem presentem faciunt, tu quia posterior pars illius disjunctio optime intelligi potest de retentione beneficii obtenti post tale crimen commissum, vel acquisito per illud, ut ibidem dicitur de beneficio per simoniam obtento: *tamen, quia ibi solum dicitur, tale crimen impedit retentionem beneficij, non vero priuare illo ipso iure, quod valde diuersum est, ut statim dicatur.* Igitur neque in illo textrum, neque in alio talis poena ipso iure lata inuenitur ex vi irregularitatis. *Ratio autem reddi potest, quia irregularitas sepe contrahitur sine culpa: & ideo non debuit hanc priuatio adiungi quae augeret poenam, cum ad finem irregularitatis non sit necessaria, & alias pena non sit imponenda sine culpa.* Dices: posset saltem hanc priuatio adiungi irregularitatibus ex delicto contra te. Responde potuisse quidem, non tamen id factum est a Pontificibus; cur autem id non fecerint non oportet solite inquirere, cum haec sint poena natura sua distinctae, & una non habeat cum alia necessariam connectionem, neque etiam necesse sit duas penas simul pro eodem delicto imponi. Vnde sic potest conficiatio, quia irregularitas in quantum irregularitatis non habet necessariam connectionem cum priuatione beneficij ipso facto, ut sufficienter ostenditur in irregularitate, quae non est poena: Neque etiam irregularitas in quantum poena, vel talis poena, secum habet coniunctam alteram poenam, quia unum delictum sufficienter potest puniri una poena: quia ratione supra dicebamus, suspensione ab officio non necessario secum affere suspensionem a beneficio, quia sunt penae diuersae & non connexae, ergo.

*Ex hac vero ratione colligunt aliqui, exceptio- nes nonnullas. Interduum enim delictum est adeo graue, ut utraque poena dignum sit & tunc interueniente legis auctoritate irregularitas ex tali delicto contracta adiunctam habet beneficii priuationem. Primo in peccato heres, ut multi putant ex capit. *Cum secundum leges, de hereticis libr. 6.* Secundo contra vitium simoniae, ut colligi videatur ex cap. *Si quis Episcopus, i. quest. i.* Tertio contra homicidium qualificatum, ut est assassinum, de quo expresse id cauerit in c. i. de Homicidio in 6. Item homicidium clericis alicuius Ecclesie factum a Patrono, vel alia simili persona, iuxta cap. *In quibusdam de Poenis ibi,**

*A Et beneficia/i beneficium prorsus amittant: quamquam ibi non additur particula, ipso facto, sicut in praedicti textrum. Sed hi casus particulares in propriis locis examinandi sunt. Nunc duo circa illos dicenda occurunt. Vnum est, etiam in his casibus (frillos admittamus) non fieri exceptionem regula proposita: quia etiam tunc priuatio beneficij non est effectus irregularitatis, neque ex illa nascitur, sed cum illa, velerum post illam per nouam legem imposita est, ut simili incurritur, quod per accidens est irregularitati. Vnde, si quis dispensationem obtineret a tali irregularitate nulla facta beneficiorum mentione, non propere esset liber ab altera poena, quia cum sint distinctae, & per se non conexae, licet simili imponantur, dispensatio utrius non extenditur ad alteram. Secundum aduertendum est etiam in illis casibus admittamus dari iuris ipso facto priuanta beneficis propter talia delicta, nihilominus illa non amitti usque ad sententiam iudicis, saltem declaratoriam de tali delicto, iuxta textrum in cap. *Cum secundum leges, de Hæret. inq. & doctrinam frequentius receptam à Theologis in materia de Lege poenali, & à Iurisperitis tib. ibi, alibi, quam ad hoc propositum breviter attigit. *Penitentia in c. Scismatis, de Scriptis, nu. 3. & Couarr. in c. 4. de cr. p. 2. cap. 6. §. 8. nu. 7. circa finem, alias ref- ren.***

*B Sed querat aliquis, an teneatur irregularis statim reliquere beneficium suum, & quomodo potest id facere. Aliqui enim ita sentiunt, ut Henrich Boich. in cap. *Quahtum, de Temporibus ordinat. & Felin. in cap. Inquisitionis, de Accusationibus, numer. 1.* vbi ait, homicidiam non posse cum bona conscientia retainere beneficium, etiam post peractam penitentiam, citans Ioannem Andream in cap. *M. 10. §. 50.* d. & in cap. *pen. de Poen.* Eandemque sententiam sequitur Couarr supra, sed limitata, ut solum procedat in beneficio postulante ministerium sacri ordinis, quod irregularis exercere non potest. Fundamentum eorum non sumitur ex aliquo textrum, sed solum ex ratione superius tacta: quod cum beneficium propter officium non potest licite retainere, qui non potest exhibere officium debitum. Diciligitur, ex vi irregularitatis per se & immediate non obligationem conscientia dimittendi beneficium, antequam illo quis priuetur per sententiam iudicis, quia nullum est ius, quod hunc effectum irregularitati tribuat. Mediate vero, & quia per accidentem poterit aliquando hæc obligatio nasci ex illo iustitia debito, quo quis tenetur exhibere ministerium, si accipit stipendium, & consequenter non deferset obnoxium & obligatum ad ministerium, quod exercere non potest.*

C Quapropter ad imponendam hanc obligationem multa distinguere necesse est. Primum de qualitate beneficij, & servitij illi annexi: nam interduum est adeo simplex beneficium, ut solum obliget ad re citandum officium canonicum, ut presbiteri (quod sit gratia exempli dictum). Aliud solum requirit ministerium, quod per aliud exerceri potest: & in his & similibus nulla est ratio obligationis dimittendi illud, cu possit irregularis obligationis beneficij satisfacere per se, vel per alium. Alia etiam sunt beneficia Ecclesiastica, quae personalem residuum cum exercitio alicuius operis postulant, & in his maxime procedit ista sententia: sed limitanda ac declaraenda est. Quia non tenetur statim irregularis omittere beneficium, sed potest aliquo tempore retinere, ut dispensationem irregularitatis obtineat, dummodo in ea procuranda nimium negligens non sit & interim ex redditibus beneficij sufficienter prouideat Ecclesie, ut saltem per alium ei inferuiatur, si necesse sit: hoc enim ad tempus facere propter causam adeo grauem non est contra iustitiam. Deinde si dispensationem obtinere nolit, vel non valeat, potest.

Sect. II. Quos effectus habeat.

623

test illud renunciare in manu legitimi superioris in forma consueta. Quae est communis sententia iuristarum, de qua Panorm. in c. N. si, de Renunc. n. 1. & Felin. in c. Sciss. i. us, de Rescript. n. 2. & 3. & Couarr. in Clem. Si furiosus, p. 2. § 3. nu. 7. vbi plures alios referunt tractans etiam an talis renunciatio valida sit, etiam si imperatio praescelerit: quod ad nos non pertinet. Ratio ergo est, quia talis clericus iusto titulo possidet beneficium, & habet liberum usum eius, nec aliqua lego impeditum, donec condemnetur: ergo potest & licet, & valide seruata forma iuris illud renunciare.

²⁰ Utterius vero queri potest, an huiusmodi irregulare sit saltem priuatus fructibus beneficii. Aliqui enim affirmant: nimur omnes illi, qui putant suspensum ab officio esse etiam suspensum à beneficio, quos supra proprio loco retuli, & de irregularitate tenet Villadiego cap. 3 numer. 22, ille autem videtur procedere in ea sententia, quod irregularis amittit beneficium ipso iure. Supposito autem contrario fundamento, contraria sententia sine dubio est vera, per se loquendo, & ex vi irregularitatis. Maxime, quia falso etiam est suspensum ab officio eo ipso esse suspensum à beneficio, ut supra ostendit. Vnde hinc hanc priuationem fructuum non sequi quasi ex natura rei ex irregularitate, sicut non sequitur ex suspensione ab officio, quia ex vi irregularitatis solum sequitur impedimentum ab executione ordinis in eo, qui iam ordinatus supponitur: reliqua vero per accidens sunt. Neque etiam est illa lex, que hanc priuationem fructuum ipso facto imponat ratione irregularitatis: s. vero sit lex, aut statutum, ut non residens, aut non seruens non faciat fructus suos, ob ea priuabit fructibus, quod maxime in distributionibus quotidiani locum habet, ut in simili diximus agentes de suspensione: non tamen praeceps ob irregularitatem. Præterea irregularis retinet verum titulum & dominium beneficij, & ratione illius tenetur pensum horarum recitare, quod est magna pars officij clericalis, ut laicus Soto libr. 10. de Iustitia, qu. 5. art. 3. & si munus aliud ad tale beneficium pertinet, tenetur procurare ut saltem per alium id fiat: ergo hoc satis est ut fructus suos possit facere, stando in iure diuino, & naturali: ergo cum nullo iure humano illis priuatur, illis facit suos.

Quod adeo verum cœsio, ut licet postea per sententiam iudicis beneficium priuaret, non possit fructibus priuari, quos usque ad illud tempus legitimate perceperit. Quod recte docuit Calderinus in Clem. Confessionem; s. Ceterum, de Elect. circa finem, & alijs quos supra Couarr. refert. Qui addunt, hoc intelligentem esse, quando is, quia bene dicendum habet, debitum ministerium, vel officium in illo exhibuit. Hinc vero sumptus occasionem Couarr. recedendi ab hac sententia quod irregularares, eamque limitat, ut tantum locum habeat in alijs delictis, que merentur penam priuationis beneficij; non tamen habent irregularitatem annexam. Ratio eius est, quia, si non exhibui debitum ministerium hoc ipso debet perdere fructus, si vero ministerium exhibuit, per hoc ipsum est dignus maiori pena, ideoque non sunt fructus ei concedendi. Veruntamen citati autores expresse loquuntur etiam de irregulari, ut patet ex Felino, in capit. De qua, de prescript. nu. 33. Nec ratio facta virget: primo quidem, quia potest canonicum officium per se recitare, ut diximus, & reliqua parti munieris potest per alium satisfacere: quod si in aliquo negligens fuerit, non statim meretur priuationem fructuum, sed poterit alia pena puniri. An vero in conscientia tenetur aliquam partem fructuum restituere propter huiusmodi negligientiam, nihil ad præsens refert, nam in hoc casu est ratio de quolibet beneficiario non irregulari. Deinde addo, quod licet irregularis per se ipsum exercuerit ministeria à quibus per irregulari-

A tam remotus erit, non propter eas priuandus est fructibus beneficij, quia licet in eo augeat culpam, & sit dignus maiori pena, nullum tamen est ius, in quo pro illo criminis talis peculiaris pena imponatur.

Maiorem dubitationem habet, an saltem in illis specialibus delictis, quas simul cum irregularitate Dubitatur.

habent annexam priuationem beneficij ipso facto, priuetur quis fructibus beneficiorum à die commissi delicti, vel saltem post sententiam declaratoriam criminis. Sed hoc nunc ad nos non spectat; & ideo breviter dico, tunc si cete percipi fructus usque ad sententiam declaratoriam, quia licet retinetur beneficium usque ad illud tempus. Vt autem ait Fe-
lin. supra citans Speculat. & Cardinal. hæc est optimallatio. Licit retinetur beneficium, ergo licet percipiuntur fructus (scilicet suppeditis conditionibus necessariis, ut recitatione officij &c.) Addo etiam huiusmodi fructus non posse auferri ante sententiam subsecutam, arg. capit. Cum secundum legem. At vero post sententiam probabile est posse priuari in tantum beneficio, sed etiam omnibus fructibus eius, nam licet tales fructus licet possideantur usque ad sententiam, tamen per illam auferuntur, & quoad hunc effectum retrotrahitur sententia usque ad diem criminis, ut Couarruu. supra notauit, & ex materia de Hæresi constat, iuxta d. capit. Cum secundum legem. Hæc vero multis indigenitatis, & declarationibus, quæ ad presentem locum spectant.

Ex resolutione facta colligimus primo, per irregularitatem seu ex vi illius non priuari quæcumque administratione beneficij sui, quominus etiam per se ipsum illam exercere possit in his omnibus, quæ ordinis exercitum non includunt. Patet, quia huiusmodi irregularis retinet beneficium, ergo ob usum eius in his omnibus, quæ contra irregularitatem directe non sunt, huiusmodi autem est dicta administratio, ut constat ex definitione irregularitatis. Item suspensus ab ordine non est suspensus ab administratione beneficij vel officij sui, ut supra tacatum est: sed irregularitas quantum ad hanc priuationem sufficiunt in re nihil aliud includit nisi suspensionem ab ordine: ergo. Potest ergo huiusmodi beneficiarius economum, verbi gratia, constitutere, contractus facere, & similia, quæ valida erunt, non obstante irregularitate, quia sunt facta cum sufficienti potestate, & nullo iure sunt impedita.

Secundo colligo ex dictis, omnem iurisdictionem fori contentioi conuenientem alicui ratione talis beneficij atque etiam usum eius retineri non obstat irregularitate, & consequenter omnes actus talis iurisdictionis factos ab huiusmodi irregulari validos esse, ut sunt excommunicatio, absolutione ab illa, & similes. Probatur, quia irregularitas per se non priuat iurisdictione, aut usum eius, ut supra ostensum est, neque etiam priuat beneficium, ut hic diximus: ergo, si beneficium tale est, ut ratione illius competit iurisdictione, illa manet non obstat irregularitate. Neque obstat si qui obiciat, quod hæc iurisdictione postulat ordinem aliquem, seu statutum clericalem, quem videtur removere irregularitas. Respōdet enim in irregulari verum ordinem manere, & hoc satis esse ut maneat etiam iurisdictione, & usus eius, quæ vero titulo tali personæ conueniebant, & nulla lege ablato fuere. Nulla enim lex, quæ ad iurisdictionem Ecclesiasticam, vel usum eius requirat ordinem expeditem (ut sic dilecam) ad omnes aetus suos etiam ad illos qui ordinis non sunt. Sed contra, quia interdum ad actum iurisdictionis requiritur ordo ex speciali lege Ecclesiæ, ut ad depositum solenniter clericum requiritur Episcopalis dignitas, cap. 1. de Poenit. ergo si habeat ordinem Episcopalem irregularitate impeditum, non poterit illum

Abb.
Julia
Cœur.

²¹ Irregularis,
priuatur
fructibus
beneficij.
Villadieg.

Calder.
Cœur.

Nils.

illum actū exercere: ita vero se habet iurisdictio Ecclesiastica absolute sumptu ad ordinem in communione etiam sumptu, sub illo comprehendendo primam consuram: ergo, Respondetur ex superioris dictis, aliud esse loqui de degradatione reali, aliud de verbali depositione, quæ illam antecedit, & comparatur ad illam, ut tentatio prolatio ad executionem. Idemque in utraque considerari posse, an lieite, & an validè fiat. Dico ergo depositionem verbalem validè fieri ab Episcopo, etiam si irregularis sit. Addo insuper seculo scandalo, ac per se loquendo, etiam si nouo peccato posse fieri: quia ille reuera est pulsus actus iurisdictionis, & non ordinis, quia solum est cuiusdam sententia prolatio in exteriori foro, quæ non requirit specialem sanctitatem aut certitudinem canonici impedimenti, quod per se talis actus non repugnat. Itē quia licet demus ex iure humano requireti personam consecratam in Episcopum, tamē illa consecratio non postulatur ut principiū per se illius actus, sed ad summum ut conditio sine qua non: & ideo irregularitas non ita illi repugnat, ut ex illo capite fiat actus illicitus. Imo licet Glosso, Panor. & multi alii in c. *Transmissam*, de electione, afferant, ad hunc actum postulatur Episcopum cōsecratum, nul-
lum tamen iure id satis probatum haec tenus reperi-
Nam licet ad hanc depositionem iura requirant Episcopi sententiam cum aliis ei assentibus, nullib[us] tamen declaratur illum Episcopum debe-
re esse consecratum, cum tamen nomine Episco-
pi appellari absolute soleat, qui electus & con-
firmatus est. Vnde Concilium Tridentinum, se-
ction. 13. capitul. 4. de Reformatione, statuit, ut
huiusmodi depositio verbalis etiam à Vicario Epi-
scopi fieri possit. In quo licet ius nouum condi-
dit, satis tamen significat illum non esse actuū
consecrationis Episcopalis, & ideo presbytero
committi. Vnde hodie saltē dubitari non po-
test, quin talis sententia ab Episcopo irregulari-
tata sit valida, & licite pronunciata; quantum
est ex parte irregularitatis, cum sit actus puræ iuri-
isdictionis, quia Episcopalem consecrationem
non requirit.

25

At vero degradatio actualis sine dubio requirit Episcopum consecratum, in quo Canonistae conueniunt, etiam illi, qui de priori actu negant, ut Hofstien. Ioan. de Ligna, & alij, significavit satis Conc. Trid. supra dicens. Episcopum, non per Vicarium, sed per scilicet debere procedere ad degradationem actualiæ. Et ideo satis probabile est, Episcopum irregulariæ non posse licite talem actionem exercere, quia non est puræ iurisdictionis, sed ordinis Episcopalis, non concomitante tantum, sed etiam elicitiue, & consequenter ei prohibitus ex vi irregularitatis. Assumptum declaratur, quia ille actus non consistit tantum in prolatione iudicis, sed in executione & facto, per quod res consecrata quadammodo excretatur, ut sic dicam, in foro Ecclesiæ, & ob hanc causam requiri ministerium consecratum ex Ecclesia institutione, quæ in iuribus colligitur in capit. 2. de Poenit., in 6. & ex aliis 15. quest. 7. fere per totam: vsus tamen & traditio Ecclesiæ hoc magis declarauit. Estque consentanea tali actioni, ut declaratum est. Et quoad hoc etiam valeat ratio Panormitanæ, quia eiusdem potestatis esse videtur dare ordinem, & auferre. Quæ ratio non ita procedit in depositione verbali, quia per illam nondum auferunt ordo factio, sed iure tantum, sicut auferunt in degradatione actuali, quantum per Ecclesiam potest. Sicut ergo Episcopus irregularis peccat consecrando altare, &c. quia ille actus iste est institutus ab Ecclesia, ut pertineat ad executionem ordinis Episcopalis: & ideo suspensus ab homine, & consequenter etiam irregularis, est ab illo actu remoros, ac proinde peccat illum exercendo: ita dicendum est de actuali degradatione.

A Est tamen ille actus validus, etiam si illicite fiat, sicut consecratio calicis valida est, etiam si Episcopus sit irregularis, vel suspensus, quia haec impedimenta canonica non irritant actus ordinis, ut sepe dictum est. Ergo eadem ratione excretatio, quae per degradationem fit, erit valida, non obstante irregularitatem, quia est actus ordinis. Quod si quis dicat esse actum iurisdictionis: Respondebimus primo, iam ostensum esse iurisdictionem ad hos actus necessariam non auferri per irregularitatem. Et deinde addimus illum actum non tam esse exercentis iurisdictionem, quam exequentis, quae non est propria iurisdictionis, multoque minus auferetur per irregularitatem.

Tertio iuxta hæc iudicandum est de ministerio, quod parochus irregularis exercere potest circa suos subditos: dicendum est enim, omnia illa posse, quæ ante poterat, seclusa administratione sacra. Cor. 16.
mentorum, quam per se ipsum facere non potest licite, licet facta etiam teneant. Probatur, quia eandem potestatem habet quam antea, & nihil aliud. Quoniam
li prohibitus est. Specialiter vero explicare oportet ministerium, quod exercere potest circa penitentiam, & matrimonium. De penitentia dicam in fine: de Matrimonio breuiter dicendum est, vnum esse necessarium ad valorem matrimonij ex nouo iure Concilij Tridentini sess. 24. cap. 1. de Reformat. matrim. quod est sola presentia seu assistentia cum aliis testibus quando sit contractus. Et hoc ministerium non est dubium quin valide & licite possit exerceri a parochio, non obstante irregularitate: nam matrimonium factum coram tali parochio (si alia concurrent) validum est, quia ille est versus parochus, & Concilium nihil aliud requirit neque in eo actu peccat, quia ille non est actus ordinis, qui ei prohibitus sit. Et eadem ratione matrimonium factum coram alio Sacerdote de licentia irregularis Parochi validum est, quia talis licentia valida est: nam est actus iurisdictionis, seu administrationis proprii munieris parochialis, a quo non est prohibitus Parochus propter solam irregularitatem. Vnde nec peccatum aliquod committit illam dando, neque aliis illam accipiendo vel illa vivendo. Aliud ministerium est solēnis benedictio nuptiarum, quæ licet sit actus Parochialis munieris, tamen exiuntur & visu Ecclesiæ est actus ordinis Sacerdotalis, & ideo non potest exerceri ab irregulari fine graui culpa, sicut de suspenso diximus, nam in his esteadem ratio quoad prohibitionem & culpam, sicut non quoad nouam irregularitatem contrahendam, ut supra dictum est.

Quarto inferunt ex dictis, si beneficium coniumentum habeatius eligendi, vel confirmandi electionem, qui tale beneficium habet, non priuari hoc iure, vel vsu eius propter solam irregularitatem superuenientem, donec beneficio prieutetur. Sumitur ex Naturro cap. 27, numer. 244. Probatur ex dictis, quia hocius veleſt iurisdictio, vel ad illam reducitur, & ipsa electio est veluti administratio quendam pertinens ad tale beneficium, imo inter fructus beneficij computari potest, sicut collatio beneficiorum numeratur inter fructus Episcopatus: ergo si ut irregularis non priuatur iurisdictio, administratione, & fructibus beneficij, ita neque iure eligendi. Et confirmatur, nam suspensus ab ordine tantum non suspenditur ab vsu & iure eligendi, vsupradictum est: ergo neque irregularis. Unde fit, ut electio facta ab irregulari per se valida sit, vt potest facta ab habente potestatem non impediat, neque ligatam. Fie etiam, ut talis electio licite fiat, quia ex vi irregularitatis non prohibetur, neque a iudeo necessario habet malitiam adiunctam. Potest vero obici, quia ius eligendi clericorum proprium est, vt constat ex capit. Sacrosantia, 51. & capite Massana, 56. de Electione. Imo aliquando requiretur ordinem

ordinem sacram, iuxta Clem. 2. de Aetate. & qualitate. A & Trid. sess. 22. cap. 4. de Reform. ergo electio est aliquo modo actus ordinis, ergo est prohibita irregulare sicut alii actus ordinum. Respondetur, electio nem ad spiritualia munera ideo solis ecclesiasticis personis concedi, quia pertinet ad potestatem spiritualem, quae laicis non tribuitur. Item ius eligendi, praesertim ad ecclesiasticum beneficium, sepius daturatione alicuius ecclesiastici beneficij, ut per se constat: & quia tantum clericis possunt ecclesiastica beneficia obtainere, ideo soli etiam clericis possunt habere tale ius eligendi, non quia electio actus sit ordinis, unde sine dubio postea pontificis ius eligendi dare alicui nullum habenti ordinem, sicut consultius praesentandi. Quid vero ad aliquam electionem facer ordo requiratur, non est quia sit actus ordinis, sed vel ut fiat electio a persona digniori B qualitate insignita, quomodo in religionibus soli Presbyteri solent ad facienda electione admitti: vel etiam id sit, ut praebendati ordinem solum scipere cogantur, ut indicata Clementina expressa dicitur: ideo que non tantum eligere, sed absolute habere vocem in Capitulo prohibentur, donec saltem subdiaconatum recipiant, non tamen postulatur ab eis, ut irregulares non sint, & ideo ex vi huius impedimenti non prohibentur eligere. Idemque dicendum est de collatione, & institutione beneficiorum: quia sunt actus iurisdictionis: & a fortiori idem est de presentatione, qui nec iurisdictionis actus est, sed dominii, qui interdum laico ex vi iuris patronatus competit.

²⁸ *Per irregularitatem non amittit iurisdictionem deinde* *debet gaudi.* Vtimum ex dicta resolutione infero, ex vi solius irregularitatis non amitti, vel ligari iurisdictione contentio, quam Clericus prius habebat ab alio delegatam. Idemque dicendum est de quounque munere habente iurisdictionem ex commissione alterius, siue illa ordinaria, siue delegata vocetur, etiam per proprium beneficium Ecclesiasticum non conferatur. Exempla sunt in Vicario Episcopi, & in Legato Pontificis, &c. Ratio est, quia sicut beneficium non amittitur ipso iure, nisi in casibus a iure expressis, ita neq; aliquod Ecclesiasticum officium, siue illud sit ordinarium, siue ex commissione: nam omnes rationes factae aque hoc probant: quia etiam hanc est pena: & ideo non plus extendenda, quam rigor verborum legis ex necessitate requirat. Nullum autem est ius, per quod irregulari priuerupti ipso facto his officiis, aut iurisdictionibus potius, quam beneficiis: ergo irregularitas non afferit secum calem priuationem. Item nullum est ius, quod prohibeat irregulari usum talis muneris, vel iurisdictionis in his actibus, qui per se non requirunt influxura potestatis ordinis: ergo non habet irregularitas hunc effectum. Quapropter actus talis iurisdictionis facti ab irregulari & validi sunt, & per sequendo, ac secluso scandalo licite sunt. Quod sius Ecclesiasticum requirat aliquam ordinationem in eo, cui conferenda est haec iurisdiction, non id est, quia potestas ordinis sit principium, talis actus: sed quia ex decentia illa postulatur tanquam congrua dispensatio, quam non omnino excludit irregularitas: & ideo non reddit hominem incapacem ad hanc iurisdictionem retinendam.

Quarta difficultas.

²⁹ *Irregularitatem an inhabilitet ad nouum beneficium obtinendum.* *Prima opinio.* *Sylvestris.* Nam vero occurrit alia dubitatio, an irregularitas reddat hominem inhabilem ad nouum beneficium obtinendum: & consequenter, an irregularis possit tuta conscientia beneficium postea obtentum, & fructus eius obtinere. Non enim defuerunt autores, qui dixerint, idem iudicium esse reverendum de beneficio obtento, & obtinendo: ideoque collationem beneficij irregulari factam validam esse, licet per Iudicem possit cassari. Ita Sylvestris

Fr. Suarez tom. 5.

verbo *Excommunicatio*, 4. numer. 4. citans glossam Raimundi, quam etiam referit, & sequitur Nicolaus Plouius. Plouius num. 39. & 40. regula 44. & in eam inclinat *Felinus*. Felinus in cap. *Inquisitionis*, de *Accusat.* num. 6. vbi ita interpretatur Innocentii doctrinam. Et licet nu. 7. ex Abbe contrarium referat, tamen nu. 8. idem repetit, & citat Calderinum. Et addit declaracionem per se notam, dummodo aliunde persona non sit incapax, ut si sit infans, &c. Vnde formatur ratio, quia secluso speciali iure, irregularis ut sic non est incapax beneficij Ecclesiastici, cum illud retinere possit, nec per irregularitatem sit magis incapax receptionis eius, quam retentionis: quia sicut retinere non est exequi aliquem ordinem, ita nec de novo recipere est actus ordinis, ut per se notum videtur: irregularitas autem solum priuat actibus ordinum: igitur hic effectus non est per se coniunctus cum irregularitate, eius definitione, & institutione praeceps spectata. Neq; etiam est vitium ius, quod illi specialiter annexat hanc penam: quod tamen est necessarium, ut huc possit esse penam ipso facto simul incurrienda cum irregularitate. Imo non satis est collationem beneficij irregulari facta iure prohiberi, sed necessarium est expressè irritari: nam lex prohibens actum, non irritat illum, nisi expressè id declarer, ex illis principiis, quod legislator non plus operatur, quam verbis suis exprimat, & verba penalia strictè intelligenda sunt. Difficile autem est inuenire ius, quod irritat reddat huiusmodi collationem, ut paulo post videbitur. Et confirmatur primo, quia una species irregularitatis contrahitur per corporis defectum; & nihilominus Clericus, qui sine culpa sua hanc irregularitatem contrahit, capax est alicuius beneficij, alias cogeretur mendicare, aut actiones Clerico indignas exercere: quod est magnum incommodum. Imo ob hanç causam, etiam si irregularitas sit per crimen contrafacta, beneficium esse dandum Clerico irregulari, significatur in c. 2. de Clerico non ordin. ministr. ibi: *Salubrius autem sibi prouidebit, si ad regularem vitam se duxerit transferendum: supponit ergo, irregulariter esse capacem regularis professionis: cur ergo non erit etiam capax Ecclesiastici beneficij?* est enim maius bonum illa professio, quam beneficij acceptio. Imo aliquando solet monachus sub nomine beneficij Ecclesiastici comprehendendi: de quo videri potest Sylva de Beneficiis, parte 1. quæstio. 2. in fine. Tertio confirmatur, quia collatio beneficij facta à persona irregulari est valida, iuxta dicta: ergo & facta in persona irregulari. Paret consequentia, quia in his rebus plus est dare, quam recipere, & irregularitas ex se magis separat ab agendo, quam à recipiendo.

Contra sententia communis est, ut videretur licet in Nuarro, cap. 25. num. 34. & cap. 27. num. 25. & confil. 13. 42. & 44. de Homicid. & confil. 97. de Simonia, & confil. 16. de Rescriptis: Couarruia in capitulo, Alma, part. 1. §. 7. num. 1. & §. 8. num. 3. & in regula Peccatum, part. 2. §. 8. num. 6. & 7. qui alios referunt; praesertim vero videri possunt Panormitanus in capit. *Nisi cum pridem*, de Renunciatione, Abbas. num. 4. & cap. Tanta, de Excelsum. Pralat. num. 2. & Felinus in cap. 2. de Rescriptis, num. 4. Ad hanc autem sententiam confirmandam varijs aferuntur textus, qui expendendi sunt. Primus est in cap. *Cum Cap cum bona, de Aestate, & qualitat, in quo non est sermo de bona, de irregularibus, sed de suspensi per sententiam; & ibi est sermo de suspensione absolute, quæ videtur qualit, includere suspensionem à beneficio, quam irregularitas, non includit.* Et deinde si textus ille aliquid probaret, non minus de beneficio obtento, quam obtinendo procederet, ut patet ex verbis illis: Non

Ggg lices

licet ei illa, que habuerint, beneficia, vel que postmodum A sunt adepti: aliquatenus retinere. Videtur ergo illa fuisse pena à Iudice imponenda, ut ex ultimis verbis textus constat. Secundo probatur ex c. 2. de Clerico non ordin. ministr. Sed neque ille textus id probat, vt constat ex paulo antea dictis: quia neque ex illo satis constat sermonem esse de beneficio obtinendo, neq; illam fruſſe propriam dispensationem.

Cap. Du-
elum, de
Elect.

Tertio afferatur cap. Dudum, de Elecione, ubi solum dicitur eum, qui in ordinibus defecatum patitur, impediri per canonum sanctiones, quominus posset ad officium Prepositura promoueri. Vbi non explicatur, tale esse hoc impedimentum, vt electionem illam irritam reddat. Quarto citatur. Cum inter, de Elecione, quod nihil probat, quia solum agit de electione facta à suspensis, scilicet à beneficio, vel iurisdictione, vt in superioribus suo loco declarauimus, etique de illo impedimento longe diversa ratio. Quinto ci-

Cap. 2 de
Clericu-
gnanti in
duello. /

tatur capit. 2. de Clerico pugnante in duello: quia in eo dicitur, posse dispensari cum quadam Clerico, qui irregularitatem contraxerat, quantum ad beneficium obtinendum. Ex quo loco optime probatur talam collationem esse prohibitam, posse; per lucidem irritari, si absq; dispensatione fit facta: quod vero sit nulla, non satis probatur ex illo textu. Sexto adiungitur cap. Postulatio, de Clerico excommunicato, ministr. in quo non est sermo de irregulari, sed de excommunicato. Sed in his legibus penalibus argumentum à simili nō est effīcax: maxime cum plures effectus habeat excommunicatione, quos non habeat irregularitas. Potest tamen fieri vis in illatione textus: Cum ea non fuerint canonice consummata. Nam his verbis significatur, illam collationem esse nullam, non propter speciale rationem excommunicationis, sed propter generalem causam collationis non facta canonice. Quae factio locum habet in collatione irregulari facta, quia non est canonice facta, vt pote contra canonicum impedimentum. Respondere vero poterit, rationem illam esse intelligendam cum distributione accommoda: omnis enim collatio, qua non fit secundum Canones, potest dici non canonice facta, & tamen non semper est nulla; quia conditiones à canonibus requisita non omnes sunt à que necessaria, argumento textus in cap. Quia nonnulli de Clerico non resid. Sicut in simili etiam constat de sententia non canonica lata. Intelligitur ergo illa ratio iuxta subiectā materiam, scilicet quia collatio fuit non canonica tali modo, id est, cum impedimento irritante: nunc autem inquirimus, an irregularitas sit.

31.
Cap. vlt. de
Clericis ex-
comm. mi-
nistri.

Septimo adducitur textus in cap. vlt. de Clerico excommunicato ministr. ubi in primis dicitur, excommunicatum etiam minori excommunicatione non posse eligi: quod videtur à fortiori dicendum de irregulari, tum propter argumentum à simili, vel potius ab inferiori: nam excommunicatione minor minimum impedimentum canonicum censetur: tum maxime propter rationem textus, scilicet quia ad illud munus exercendum eligitur, à quo per Canones est separatus. Vnde sumitur generalis regula, prohibito uno, con sequenter prohiberi aliud, quod cum illo connexum est: quam habet Glossa in cap. Studeat, 3. 50 dist. Hæc autem regula maiori ratione procedit in irregulari, quia ex vi irregularitatis perpetuo remotus est ab eo ministerio, propter quod datur beneficium Ecclesiasticum. Quia ratio adeo videtur effīcax, vt secluso speciali iure positivo, hæc inhabilitas intrinsece videatur sequi ex irregularitate: nam contra ius naturale est beneficium accipere illum, qui officium non potest implore: nam ille solus ad beneficium idoneus reputatur, qui potest deferire, vt dicitur in cap. 8. per inordinata, de Præbendis. Sed ut omittam, rationem hanc non procedere vniuersaliter in omnibus beneficiis, neque in omni officio, propter quod beneficium datur: ali-

quando enim solum datur propter officium rectandi Horas canonicas, vel si obligat ad illud ministerium, non necessario per propriam personam exerceretur: hoc (inquam) omisso, illa omnia ad summum probant, illam beneficij collationem esse irritandam, non vero esse irritam. Nam in dicto capite ultimo non amplius dicitur, nec ratio eius ad alium inducit, vt tractando de excommunicatione minori expendimus. Neque etiam rationaturalis per se sumpta amplius probat: immo multe existimant, indignum non teneri, etiam ex iure canonico, ad dimittendum statim beneficium sua sponte, donec à Superiorē cogatur, dummodo posse, & studeat se dignum reddere, & interim aliorum iuuamine suo muneri satisfacere. Idem ergo dici potest de irregulari: nam potest dispensationem procurare, atque hoc modo impedimentum tollere. Vnde secluso iure positivo, talis receptione beneficij non solum non effectuilla, verum etiam fieri posset aliquando sine peccato, vt ī irregularitas esset occulta, & non posset quis experire dispensationem sine magno dispendio, nimis amittendi occasionem obtinendi congruum beneficium, cuius esset dignus seclusa irregularitate, eamq; auferendam speraret sine gravi dispenso Ecclesiæ, & seruit illi debiti: his enim omnibus concurrentibus, nulla appetit malitia in illo actu.

Tandem ad hoc confirmandum adduci potest 32. decretum Concilii Tridentini sess. 14. cap. 7. de Reformat. ubi de homicida dicitur, vi nullo tempore ad sacros ordines promoueri posset, nec illi aliqua Ecclesiastica beneficia, etiam si uram non habeant animarum, consente licet, &c. Sed neq; hoc decretum satis probat tum quia solam ait, vt conferri non licet: nullum autem habet verbum irritans: tum etiam quia dicere possumus, ibi non solum imponere irregularitatem, sed etiam perpetuam depositionem ab officio, & beneficio.

Quapropter ex omnibus fundamētis huius sententiae nondum evacuatū est illud, quo contra ria opinio præcipue nititur: quia pena, vel inhabilitas, que ipso factō contrahatur, admittenda non est, nisi fuerit in iure expressa. Item irregularitas non incurrit in causis à iure expressis: ergo pari ratione irregularitas non plure habet effectus, quam sint in iure expressi: sed hinc effectus inabilitandi personam ad beneficium Ecclesiasticum, seu irritandi collationem factam non est in iure expressus: ergo. Item ob hanc causam negamus, irregularitatem ipso iure priuare beneficium iam obtinetis: quia non est in iure expressum, etiam si usus precipiat, vt auferantur. Et ob eandem causam negamus, suspensum ab ordine esse pro tunc incapitem ad suscipiendum beneficium, vt supra vistum est: ergo.

In hac ergo difficultate dico primo, irregularē non posse licite accipere de novo beneficium absq; dispensatione: quia iura multa satis probant hoc esse prohibitum, & eadem ratione est certum, grauius peccare, qui illud confert, cognita irregularitate alterius, vel culpabiliter ignorante: quia & confert illud indigne secundum iura, & hoc est etiam illi directe prohibitum. Excipi vero potest Summus Pontifex: nam si conferat beneficium irregulari sciens, & videns, censetur ipso factō dispensare: & ideo si dispensando nō peccat, nec conferendo beneficium peccabit.

Dico secundò certum, talem collationem à ludice irritandam esse, qui potest iuste non solum beneficium auferre, sed etiam fructus eius, in penam flagitii, & saltem commissi criminis in receptione talis beneficij. An vero talis collatio ita sit nulla ipso facto, vt in conscientia teneatur quis dimittere beneficium, dubium est. etiam si irregularitas sit occultissima, & confe-

quer-

querter in conscientia non faciat fructus suos, sed contra iustitiam peccet, tam accipiendo, quam retinendo illos, mihi profecto dubium est; censeoque priorem opinionem, qua hoc negat, esse probabilem in rigore iuris propter omnia adducta, qua optime confirmantur ex e. Si soli de Concess. Præbent. 6. ybi dicitur prohibitionem Pontificis non irritare collationem beneficij, nisi expresse constiterit esse irritum, & inane, quod factum fuerit contrapsam. Hoc ergo satis est, ut quis excusetur a peccato si in praxi illam sequi voluerit, dummodo aduertat, non posse tuta conscientia retinere beneficium manendo in irregularitate, sed debere illius dispensationem procurare: quod si illam obtinere non potuerit, tenebitur beneficii relinqueré, saltem cum limitatione posita in praecedenti punto. Sufficiet vero iuxta hanc sententiam, obtinere dispensationem irregularitatis, etiam si nulla fiat mentio beneficii obtenti, aut fructuum eius. Et ita declarant dicti authores, & est consequenter dictum quod forum conscientie: nam in exteriori non sufficiet talis dispensatio postea subsecuta, quominus impetrari possit, & auferri beneficium propter priorem defecum, si derogatur.

Nihilominus tamen posterior sententia securior est, & prædicta probabilior: primo, quia est communis recepta. Secundo, quia licet iura hoc expressione declarent, tamen eorum verba hunc sensum possunt admittere, qui licet rigorosus apparet: tamen usus pse interpretari potuit, hunc esse sensum iuri: verisimile autem est, usum & proximam esse iuxta communem sententiam. Tertio potest explicari, quia irregularitas est odiosa in iure, censeturque esse gravissimum impedimentum canonicum in ordine ad totum statum clericalem: ergo verisimile est impedit saltē, ne de novo acquiratur iura, quæ Clericorum sunt propria: nam licet hic videatur rigor respectu personæ irregularis, respectu status clericalis, & disciplina Ecclesiastica est fauor. Quarto addere possumus, hic interuenire defectum voluntatis ex parte conferentis beneficium; quæ sufficit ad annulandam collationem. Et in hoc est differentia inter beneficium prius obtinentem, & postea obtinendum, quod prius fuit, legitima voluntate collatum, & amplius ab illa non pendet, donēc per contrariam voluntatem auferatur: posterius vero pendet a voluntate conferentis, hæc autem voluntas suppositis canonibus non censetur interuenire, quādū irregularitas durat: quia iusta voluntas collatoris est dare illi secundum canones, seu non habenti canonicum impedimentum, presertim adeo grave. Et hoc quidem est valde probabile, quando irregularitas occultatur: sicut censetur subreptitia gratia, in cuius petitione aliquid tacetur, quod ad eam concedendam, vel negandam secundum iura, & rectam rationem multum conferre posset. Quapropter in beneficiis collatis à Summo Pontifice poterit esse ratio adequata: nam si Pontifici proposita est irregularitas, vt dat beneficium, eo ipso dispensat; si vero non fuit proposita, hōc ipso est concessio nulla, quia intuluntaria, & subreptitia Pontifici. Propter quod fortassis dixit Calderinus consil. 10. sub tit. de Præbend. & consil. 4. sub tit. de Accusationibus imputationem literarum ad beneficia ab irregulari obtentam esse nullam. De inferioribus vero Episcopis, si eis occulteretur irregularitas, procedit etiam ratio facta: si vero illam sciat, & dispensare velint, videndum est, an possint iuxta alia iura. Et verisimile est, si non possint dispensare in irregularitate, nec in collatione beneficij posse, nisi in casibus eis expresse concessis. His ergo modis potest hæc opinio sustineri probabiliter, & ex eisdem, & ex coram declaratione satisfactum est principali fundamento alterius sententiaz, quantum à nobis fieri potest. Quid autem nomine beneficij in to-

A ta hac materia intelligatur, ex dictis supra in simili de excommunicatione sumendum est, & cum ea- dem latitudine illud declarant Nauarrus, & Couar- ruuias supra.

Confirmationes autem pro illa sententia adducuntur parum urgentes sunt; tamen quia probare posunt, hanc etiam receptionem beneficij efficitam, & nullo modo iuri contrariam, illis satisfaciendum est. Ad primam respondet primo, quando irregularitas prouenit post ordinationem, regulariter supponere in Clerico ordinato aliquod beneficium, ad cuius titulum ordinatus est, & illo non priuatur propter irregularitatem, & ita non sequitur ille inconveniens, quod cogatur mendicare: quod si contingat, aut ordinatum fuisse sine titulo bene- ficii, vel alia occasione ad paupertatis statum perus- niat; illi sunt causas valde accidentarii, quibus iura non prouident, sed per dispensationem Superioris prouideri potest. Vnde in illo cap. 2. de Clerico non ordin. ministr. potius videtur agi de non auferendo beneficio, quam de conferendo, ut indicant etiam illa verba, ne sufficiantem priuatū, &c.

Deinde vero dico, quando irregularitas non est totalis, sed respectu aliqui actus, aut temporis, tunc non redire Clericū incapacem cuiuscun- que beneficij: sed tantum illius, quod habet annexam obligationem, tali irregularitatē repugnantem, ut verbi gratia in casu dicti capit. manifeste ille Diaconus irregularis solum quod sacerdotium: nām in Diaconatu ministrare poterat, nisi esset suspenitus per triennium, quo tempore finito, non indigebat alia dispensatione; & ideo habilis mansit ad beneficium recipiendum, quod solum ad Diaconi ministerium obliget. Eodem modo explicari potest textus in capit. Studia: 5. o. dist. vii irregulari quoad usum Sacerdotii præcipitur dari beneficium: quan- quam id videatur factum ex speciali dispensatione, ut notat Glossa, & indicant limitationes, quæ in te- xtu adduntur. Similiter ad hoc potest induci textus in capit. Tel non est compas, de Tempore ordin. quamvis fortasse aliis sit sensus eius, de quo infra. Et ratio est, quia cum hæc prohibitiō nascatur ex prohibitiōne circa exercitum ordinis, nō potest amplius extendi, quam illa, ex qua nascitur. Atq; ita sentit Nauarrus cap. 27. n. 252. qui hoc limitat ad irregularitatem, quia sine peccato contrahitur; tamen ratio facta generaliter probat, si culpa non obstante talis irregularitas non impedit omnem actum ordinis, sed aliquem: & cap. 2. de Cleric. non ord. & cap. Studia, aperte loquuntur de irregularitate culpabili- ter contracta.

E D Ad secundam confirmationem negatur conse- quentia, quia nec professio religionis est beneficium Ecclesiasticum in proprietate, vt per se notum est, neq; habet similitudinem, aut proportionem cum illo quantum ad rem presentem; quia nec requirit ordinis executionem, neque ipsum ordinem, neq; ordinari per se ad ministeria Clericorum exercen- da, sed ad perfectionem acquirendam per obser- vantiam regularem. Sunt quidem aliquæ inhabilitates ad professionem emitendam, quæ illam nullam reddunt, vt defectus ætatis requiritur secundum iura, &c. Sed illæ sunt alterius rationis, & non pertinent ad irregularitates, de quibus nunc agimus.

Ad tertiam confirmationem negatur conse- quentia, quæ si aliquid valeret, non solum probaret collationem beneficij factam irregulari esse validam, sed etiam esse legitimam: quod probauimus esse aperte falsum. Et sequela patet, quia irregularis non solum valide, sed etiam licite potest beneficium conferre. Ratio autem est, quia conferre beneficium neque per se, neque ex consequenti prohibitum est per ir- regularitatem. Non quidem per se, quia non est a statu ordinis, sed solum iurisdictionis; vnde fieri po-

Grgg 2 test

test ab Episcopo nondum consecrato, dummodo a
electus, & confirmatus sit, iuxta cap. *Transmissam*, &
qua ibi notantur, de electione. Item conferre be-
neficium computatur inter fructus, perinterque ad
convenientem Ecclesiae administrationem, qua*ir-*
regularitas non auctor, ut diximus. Non etiam ex
sam vlt in consequenti, quia irregularis conferens alteri bene-
ficium, licet de aliquid postulans executionem or-
de Majoris. *Cum olim, & quibus ipse suspenso est; tamen non con-*
fert sibi, sed alteri, qui supponit habilis ad ordinis
Beneficiis. *Syluum de*
7. s. p. q. 11.

datur (vt supponimus) sola iurisdictione fori Eccle-
siastici: & ideo cessat praedicta ratio, & alioquin il-
lum est ius, quod irriteret, vel directe prohibeat ta-
lem delegationem. Per delegationem autem hic in-
telligo quacumq; iurisdictionem, qua ex com-
missione, & non ex intrinseco titulo, vt sic dicam:
nam in omni illa procedit discursus factus, etiam
aliando modum ordinarii iurisdictionis habeat,
vt in Legato Pontificis.

Vtimo vero superest explicandum, an haec do-
ctrina procedat etiam in iurisdictione fori peniten-
tiae, in qua est specialis ratio dubitandi: quia actus
illius iurisdictionis per se, & essentialiter est actus *irregularis*
ordinis: & ideo directe est prohibitus irregulari-
tate. *Ratioc.* *7. 1.*

Alia minutiaria dubia in nucleo snt.

41. **E**T iuxta huius dubii resolutionem expedienda
Primo an-
irregularis
principetur
fructibus,
admi-
nistratio-
beneficii
pastorale
lariatem
acquisiti.

Fuit alia illi similia, vel cum illo conexa, vt in
precedenti punto fecimus, vt verbi gratia an hu-
iustissimodis Clericus irregularis possit recipere, & ob-
tinere fructus beneficii postea obtenti, & an possit
administratione ratione talis beneficii conuenientem
exercere, & alios actus eligendi, presentan-
di, cōferendī beneficī, & similes, quorum ius com-
petat ratione talis beneficii post irregularitatē con-
tractam acquisiſti: nam de his omnibus conve-
nienter loquendum est ad opiniones proxime tractatas.
Si enim teneamus, collationem in conscientia fuisse
validam, consequenter dicendum est, omnia illa he-
ri posse; quia nascuntur ex legitima potestate, cuius
ysum non impedit irregularitas, si a principio ipsi-
us immet potestis acquisitionem non impedit. Iux-
ta alteram vero sententiam negandum est, irregu-
lariter posse tales actus exercere, non quia irregulari-
tas per se illos prohibeat, sed quia impedit ac-
quisitionem beneficii, ex quo ius, vel potestis ad ta-
les actus manere debebat.

42. **A**n irregu-
laritas in-
judicione
temporat.

Tandem iuxta eadem principia expediendum est
dubium de potestate iurisdictionis. Possumus au-
tem in illo distinguere de potestate ordinaria, vel
delegata. Nam de priori certum est, irregulariter eo-
dem modo esse incapaci cuiuscunq; muneri, vel
officii, quod ex proprio titulo habeat Ecclesiastican
iurisdictionem, quod est incapax beneficii, quale est
praelatura religionis: quia licet haec munera non ha-
beant beneficium annexum, habent officium, & ti-
tulum spirituale, que maxime priuatir irregulari-
tatis: de quo in simili dictum est supra tractando de
censuris. Alia vero pars de iurisdictione delegata
hic habet specialē difficultatem, an scilicet dele-
gatio iurisdictionis spiritualis facta Clerico irregu-
lari sit valida. In qua re non est dubium, quin iuxta
priorē sententiam, quia affirmat, collationem be-
neficii esse validam, dicendum sit, hanc delegatio-
nem validam esse. Veruntamen eriam admissa po-
steriori sententia, videtur id posse affirmari, quia
non fit necessaria illatio a collatione beneficii ad de-
legationem iurisdictionis, quia beneficium Eccle-
siasticum non est, vt per se constat. Et communis
opinio, quae rigorosa est, non est extendenda in ma-
teria penali, quia longe minus est recipere iurisdi-
ctionem delegatam, quam proprium in iurius pasto-
rale. Vnde si talis iurisdictione sit fori contentio, ego
non dubito quin delegatio valida sit, quia praece-
ordinatur ad actus, qui per se non requirunt ordi-
num executionem. Estque in hoc manifesta dis-
sentientia inter hanc iurisdictionem vt ordinatiām,
vel vt delegatam: quia priori modo semper datur
vt annexa alicui beneficio, vel pastorali muneri, in
quo principale est functionum spiritualium mini-
sterium, quod fine vnu ordinum non completur: &
ideo si ob hanc causam collatio beneficii impeditur,
etiam id, quod accessoriū est, obtineri non potest:
st vero in delegatione præscinditur vnu ab illo, &

43. **D**ico ergo in primis, cum, qui habebat iurisdi-
ctionem ordinariam in foro penitentiae, non amittit
illam absolute, & simpliciter ipso facto per ir-
regularitatem. Probatur ex dictis, quia non amittit
officium, vel beneficium, nec ab illis suspenditur.
Item ab effectu, quia potest delegare talem iurisdi-
ctionem. Parochus enim irregularis potest alteri
Sacerdoti approbatō committere, vt confessiones
suarum quium audiat: nam cur non illa enim dele-
gatio non est actus ordinis. Item Clericus non Sa-
cerdos potest habere hanc iurisdictionem, & dele-
gare illam: ergo, &c. Dico secundo, non posse ir-
regulari Clericum accipere hanc iurisdictionem or-
dinariam denovo. Haec assertio procedit iuxta op-
pinionem communem, quia non potest de novo con-
ferri valide beneficium, officium, seu praelatura: iux-
ta contrariam autem opinionem contrarium est
dicendum, vt patet ex praecedenti assertione. Eta
in omni opinione excipiendus est summus Pontifica-
tus; nam irregularitas non impedit illius consecu-
tionem, & consequenter nec iurisdictionem ordinariam,
& primariam in foro penitentiae etiam de-
nuo comparatam: quod in illa dignitate est speciale,
nam ista excludit omnem irregularitatem. Dico ter-
tio, etiam Clericum habet hanc iurisdictionem
non posse licite vti illa per seipsum abfusculo da-
cramentaliter a peccatis. Est certum, quia est priua-
tus executione ordinis, & non potest vti illa iurisdi-
ctione, quin vtratur ordine. Vnde saltem ex hoc ca-
pite grauerit peccat. Ex quo fit, peccare etiam peni-
tentem, qui illum ad talem actum inducit, persolu-
endo, & seclusis excusationibus iuxta latius tra-
ctata in 3. tomo, disputacione 58.

Dico nihilominus quarto, probabilius viderita-
lem absolutionem, si derur a tali Sacerdote, validā
esse, quantum est ex parte eius, id est, si in peniten-
tia non inueniat obicem contrarium substantia s-
erit.

eramenti. Probatur, quia nihil deest ex parte ministri, quod sit de substantia, & valore talis absolucionis: ergo licet sit prohibita, erit valida, sicut est valida consecratio, & administratio cuiuscunque alterius Sacramenti. Probatur consequentia, quia ibi non deest potestas ordinis, nec iurisdictionis, & prohibitus per se solum est circa ipsum potestatis ordinis, & ratione illius redundat in talem ipsum iurisdictionis: hæc autem prohibitus non est contra substantiam Sacramenti, ut dictum est. Nec plus probant priores rationes dubitandi, & ideo non potest cum sufficienti fundamento dici illam iurisdictionem esse suspensam, vel ablatam quoad talen ipsum, ut probant rationes in contrarium obiectæ: & ita iudicandum est à viris doctis, cum quibus hæc rem contulit, quia non traditur à Doctoribus. Quinto censio, id est dicendum de Sacerdote habente hanc iurisdictionem delegatam: nam si irregularis fiat, non amittit illam ipso facto; quia nullum est principium ad id afferendum. Vnde si absoluat, valida erit absolution ex eodem fundamento, & si obtineat dispensationem ab irregularitate, non indigebit noua delegatione iurisdictionis, ut licite, & valide absolvatur: ergo signum est non amissio illam. Imo licet post irregularitatem ei iurisdiction delegetur, idem omnino arbitror: quia non est incapax talis iurisdictionis, neque est aliquod ius, quod illum delegationem nullam, & irritam faciat. Solum posset esse invalida si per deceptionem obtineretur, vel per subreptionem tanquam gratia subreptiæ obtenta, quod habebit locum, quando in gratiam Sacerdotis conceditur: nam quando datur primario in gratiam peccantis, raro censemur delegatione subreptiæ ex hoc capite.

⁴⁶ Sexta conclusio.
Hinc viserius (quia has quæstiones supra huc rem) probabilius censio idem esse dicendum de suspensione ab ordine: nam si præcisa sit, non impedit executionem iurisdictionis sed ordinantum, ut supra dixi: & ideo neq; hanc iurisdictionem tollit, sed solum concomitante proibet talem illius ipsum: quod non satis est ad irritandum actum. Quod omnibus argumentis factis, & inductione ab aliis actibus iurisdictionis sumpta confirmari potest. Tandem idem iudicio dicendum de interdicto personali Sacerdoti absolute: quia seclusi excommunicatione, non videretur per se tollere iurisdictionem: nam talis interdictus si sit ordinarius, potest suam iurisdictionem delegare, & alios actus iurisdictionis valide efficiere. Et alia rationes hic etiam habent locum, nullumq; est ius, quod tribuat hunc effectum tali censuræ, nec autores illud assignant. Quamdiu ergo aliud non constiterit, non sunt à nobis effectus harum poenarum augendi.

SECTIO III.

Propter quam causam incurrit irregularitas, & quotuplex illa sit.

Consideranda in primis occurrit causa motiva, & quasi finalis: nam est primaria radix institutionis irregularitatis. Vnde ex ordine ad illam oriri solent variae diuisiones irregularitatum, que propterea simul cum hac causa explicabuntur. Prima ergo regula est irregularitatem non semper incurri propter peccatum, sed interdum sufficeret in decentiam abique culpa: aliquando vero imponi propter culpam. Tradit D. Thomas 2. 2. quæst. 64. art. 7. ad 3. & quæst. 108. art. 4. ad 2. Richardus in 4. distin. 25. art. 4. quæst. 3. ad 1. ac omnes scribentes de Irregularitate, constabunt late ex discursu materia. Ratio vero est, quia irregularitas non est primo & per se in poenam introducta, sed propter reuerentiam Ecclesiasticorum ordinum & functionem eo-

Fr. Suarez tom. 5.

rum, ut omnia religiose ac decenter peragantur: non solum autem culpa, sed etiam multi alii defectus possunt hanc decentiam impedire. Vnde facile solvitur vulgaris obiectio, quia nemo debet pati poenam sine culpa: est enim illud verum formaliter de poena quatenus poena est, nam dicit relationem ad culpam, non ramen de quilibet noctumento, aut grauamine, seu priuarione boni, quod generali quædam ratione comprehenditur sub malo poenæ, aliquid enim huiusmodi aliquando incurrit sine culpa, licet non sine causa, & maxime propter communem & excellentem bonum, ut in praesenti est decentia & religio functionum sacrarum.

Irregularitas non est semper per se propria.

Prima irregularitatis diuisione.

HINC ergo oritur prima diuisione irregularitatis: quædam enim est proper indecentiam tamum, alia propter culpam. Circa quam oportet aduertere, nullam esse irregularitatem in cuius causa non consideretur aliqua indecentia, quia hæc est veluti ad aquata causa irregularitatis usque, nulla enim alia assignari potest, cum tamen necesse sit, irregularitates omnes sicut in communi ratione irregularitas conuenient, ita in aliqua communi & adequare causa conuenire. Item quia sine aliqua causa proportionata non potest irregularitas imponi, esset enim iniusta: hæc autem causa, si non includit culpam, necesse est ut saltum indecentiam contineat; si autem continet culpam à fortiori continet etiam indecentiam, quia nulla potest esse maior quam defectus grauius includens culpam. Estergo hæc indecentia communis omnium irregularitati. Quapropter, ut distinctio inter prædicta membra consistit, cum præcisione sumenda sunt: nam quædam est irregularitas fundata in sola indecentia absque culpa, alia in indecentia includente culpam. Atq; ita hæc diuisione, & membrorum sufficiencia manifesta est. Hinc Diuisione hec vero colligitur, irregularitates has ex vi prædicta oritur per distinctionem non differre formaliter in ratione priuationis, seu impedimenti canonici, sed tantum per habitudinem ad causas ex quibus orinatur, sicut differunt excommunicatio ob violentias manus in clericis inieictas, vel ob peccatum heresis: ita enim quædam irregularitas oritur ex defectu natalium, verbi gratia in quo nulla est culpa ipsius personæ irregularis, alia vero ex iteratione baptismi, quæ est cum culpa, & sic de aliis. Solum ex hac differentia resultat in una irregularitate relatio, seu respectus poenæ, qui non innenit in alia, ponatur enim dicit relationem ad culpam, iuxta doctrinam D. Thomæ 1. 2. quæst. 87. art. 1. & in praesenti actigat Couarr. in principio dictæ Relectionis, qui iura & alios autores referunt. Hic autem poena respectus est accidentarius ad rationem irregularitatis, & velut secundario illi conueniens, ut magis in sequentibus declarabitur.

Tandem aduertere oportet, nonnullos autores ex hac diuisione colligere aliam, scilicet, irregularitatem quædam esse censuram, aliam non esse censuram, vocantes censuram illam quæ est poena non vero aliam. Ita sensit Soto in 4. d. 22. quæst. 3. art. 1. quoniam moderni aliqui Thomistæ fecuti sunt, & Cor. dub. lib. 5. de indulgentiis quæst. 43. dub. 4. Illa vero distinctio neque iuri, neque traditioni Doctorum, neque præci Romanæ Curia, necrationi consentanea est, vt latius ostendimus in Disput. 1. huius libri, ex cap. Quærenti, de verb. signific. & ex propriaria censuræ, quæ est ut sit poena medicinalis ad correctionem imposita, ex cap. Corripantur, cum aliis 24. quæst. 3. & ex cap. i. & c. Dilecto; cum aliis de Sentent. excommun. in sexto, & Trid. Sess. 23. cap. 2. de Reformat. Et ideo ex eo solum quædam irregularitas poena est, non colligitur esse

D. Thom.
Couvarr.

Soto.
Cor. dub.

Nulla ir-
regularitas
est censura.

censuram, tum quia non est pena medicinalis, sed ex se perpetua, tum etiam quia in illa irregularitate, quae est pena, principalis ratio eius magis consistit in indecentia & inhabilitate inde contrafacta; ratio autem penae secundaria est. Et confirmatur, quia, si hac irregularitas esset censura celebrans cum illa nouam incurreret irregularitatem, generali enim principium est, violatorem censuram per celebracionem fieri irregulari: quod esse falso, & contra communem sententiam supra ostensum est. Nomine ergo censuram generatim posito nunquam comprehenditur irregularitas, ut rectius docuit idem Soto lib. 5. de Iustitia, q. 1. art. 4. Atque hæc doctrina, licet fortasse speculative considerata videri possit ad modum loquendi pertinere: tamen in materia morali necessaria est ad intelligenda priuilegia, vel rescripta, in quibus aliquid de censuris disponitur, nunquam enim comprehendunt irregularitatem, si solum de censuris generatim loquuntur. Quod olim non ita distincte explicabatur, sed pro certo supponebatur in præcepto: nunc autem fortasse proprius opinionem post Sotum introductam, solet declarari in bullis & Iubilazis, ut nouissime vidimus in fo-

Concil. Ba.
filien.

lenni & amplissimo Iubilao à S. D. N. Clemente 8. ad instantiam Regis Catholici concessio. Potest etiam ad hoc confirmandum expendi locus Concilii Basiliensis, sess. 24. vbi conceditur fidelibus quædam indulgentia plenaria, & ad illam consequendam datur facultas eligendi confessorem, & illi datur facultas absoluendi ab omnibus censuris etiam Summo Pontifici referuntur: & tamen paulo inferius, quia sub illa concessione non erat inclusa irregularitas, datur facultas non absoluendi (quod notandum est) sed dispensandi in irregularitate occulta, præterquam bigamie, & homicidii voluntarii, quia cum altera penaliter est, altera minime: neutra ergo sub censuris comprehenditur.

Secunda Divisione irregularitatis in communis.

Alia vero diuīsio irregularitatis potest ex prima colligi. Nam quædam irregularitas contrahitur per actum proprium hominis irregularis: alia vero sine ipsius actu. Quæ diuīsio & quæ vniuersalis est ac præcedens, membra vero sunt diuersa: nam omnis irregularitas, quæ sine proprio actu contrahitur, sine culpa incurrunt: quia per solam passionem sine morali actu non committitur culpa actualis, de qua loquitur: nam sola originalis culpa non potest esse fundamentum alicuius irregularitatis, ut per se notum est. Irregularitas autem, quæ contrahitur per proprium actum, potest sine culpa, & cum illa incurriri. Erita hæc pars comprehendit unum membrum integrum divisionis præcedens, & parent alterius. De illa ergo irregularitate, quæ sine proprio actu contrahitur, nihil dicendum, vel dubitandum in communis occurrit: semper enim fundatur in aliquo defectu pauciōe (ut sic dicam) in quo Ecclesiastica lex sufficientem indecentiam considerauit, ratione cuius hanc inhabilitatem apposuit. Subdiuiditur autem hoc membrum in plura, iuxta varias causas seu defectus propter quos incurritur. Et primo diuīsio posset, iuxta opinionem aliorum in irregularitatem ex defectu corporali, vel spirituali, sine proprio actu contrafactam. Sed non inuenio spirituale defectum non voluntarium, propter quem contrahi possit irregularitas: solum enim posset talis existimari ignorantia, de qua infra dicam vel non esse propriam irregularitatem Canonicas, vel non sine hominis voluntate. Idemque est de iterata receptione baptismi, nam si voluntarie fiat, iam non est sine proprio actu: si vero fiat involuntarie per ignorantiam inuincibilem, nulla inde contrahitur irregularitas iuxta veriorem sententiam, ut in 3. Tom. dixi Disput. 31. sept. sexta, nulla

Ob nullum
defectum
spirituale
involunta-
riu[m] incor-
prio irreg-
ularitas.

est ergo irregularitas, quæ ex defectu animæ, seu spirituali prorsus inuoluntario contrahatur, sed omnino illa est ex aliquo defectu ad corpus pertinente: Quæ ad duo capita reuocatur, hic enim defectus potest pertinere vel ad originem, seu propagationem factam modo indebito, vel ex talibus parentibus ortam, ut esse natum ex vago concubitu, &c. vel ad corporalem defectum ipsius individui, quæstis est in aetate, in mutilatione alicuius membris, vel in aliqua ægritudine notabiliter impedita: de quibus omnibus postea sigillatum digemus.

An ad irregularitatem, quæ ex proprio actu
nascitur, requiratur actus ex-
ternus.

Circum aliā irregularitatem, quæ ex proprio actu nascitur, occurrit statim dubium, an requiratur actus externus, vel sufficiat aliquando mere internum. Et ratio dubitandi est, quia saepè in priuilegiis Pontificis conceditur confessori facultas dispensandi in irregularitate pure mentali, ut Corruuias refert nu. 4. non potest autem irregularitas vocari pure mentali, nisi quia ex actu pure mentali contrahitur: supponunt ergo Pontifices dari aliquam in irregularitatem huiusmodi, neq; credendum est illusoria esse illa priuilegia. Ratione probatur, quod interior actus mentalis aliquando non minorem in decentiam interficit, quam exterior actus, ut patet de hæc mentali, & de odio vehementi occidendi inimicum, &c. Ex parte ergo causa est in his actibus sufficiens ratio irregularitatis. Ex parte item Ecclesia non deest potestas, vel quia probabile est Ecclesiam habere iurisdictionem in actus mentales, vel certo quia hic non requiritur iurisdictione in ipsummet actum, nolumus enim hanc irregularitatem imponi in personam talis actus, sed solum esse inhabilitatem personæ ob indecentiam talis actus: ad hoc autem sufficit iurisdictione in personam, in qua Ecclesia potest talis conditionem, verbi gratia, carenam talis actus seu inmundiciæ, etiam spirituali, ut sit iuridice habilis ad sacros ordines. Declaratur ex exemplis: nam Ecclesia facit irregularitatem eum qui fuit bigamus ante baptismum, postquam baptizatus est. (quod gratia exempli sit dictum) ad quod sat is est rebatur, ut persona iam baptizata sit de foro Ecclesie, quam uis actus, in quo fundatur, factus sit extra Ecclesia forum: ergo similiter in praesenti. Aliud exemplum est de indulgentia, quam Pontifex concedere potest propter actum mere internum, quia per indulgentiam non indicat de actu, nec præmium pro illo reddi sed solum illum requirit ut necessarium conditionem ad exercendum talis actum iurisdictionis circa personam sibi subditam: cur ergo non potest idem dici in praesenti? Confirmatur candide, quia Ecclesia interdum punit per censuram & actum habentem talis conditionem internam, & non alias: & aliquando concedit fauorem sub conditione pendente ex actu pure mentali, qualis est illa, nisi sub hac peccauerit: ergo similiter in praesenti potest prohibere exterius sumere, vel ex quo ordines cum tali defectu pure mentali: hec autem prohibitiō opiniōne tenuit, Glossa vlt. in ca. Perniciose, de Penit. d. 1. Quam sequitur est Bonifacius in Clem. i. de Homicidio, n. 4. & nonnulli alii Jurite.

Nihilominus dicendum est nullam esse irregularitatem, quæ propter actum pure mentale contrahatur. Ita tenet D. Thoñ. i. 2. q. 20. art. 5. ad Antro. D. Thoñ. iii. 3. p. cit. 26. a. 2. Soto 5. de Iustitia, q. 1. art. 9. Ledesma 2. p. 4. q. 26. art. 2. Corduba. l. 5. de Indulgentia. Soto. q. 43. dub. 2. Nauarr. in dict. cap. Perniciose, num. 2. xto notab. 3. & in Summ. cap. 27. nu. 192. & 226. Cordero. Nauarr. dict. Clement. i. p. in princip. nu. 4. & 2. in princip. num. 3. Villadiego de irregularitat. cap. 6. num. 23. Syl.

Sect. III. De causa irregularitatis, & eius diuisione. 631

Sylvest. verb. Homicidium, 3. qu. 1. & 2. & 8. Nicol. Plo-
tius nu. 17. reg. 27. Communis Canonistarum cum
Gloss. in cap. Si aliquis de Homicidio, qua specialiter
loquitur de irregularitate homicidii. Et probari so-
let ex c. Sicut ex literarum, de Homicid. in quo solum
dicitur, non fieri irregulararem eum, qui ante forma-
tionem fetus est causa abortus. Ut ergo hanc senten-
tiam probemus, ne aequiuoc procedamus, relinquē-
da in primis est quorundam modernorum diuicio,
qui irregularitatem in paruum, & magnam partiu-
tur; paruum vocare quodlibet peccatum mortale;
quia impedit administrationem diuinorū: vocant
que paruum, quia per solam penitentiam auferri
potest. Illa autem vocatur grauius, que non auferri,
etiam si peccatum per penitentiam auferatur. Si
ergo prior opinio de priori irregularitate loquere-
tur, abutetur quidem vox, tamen in re verum di-
ceret, nam per actum mere intentum potest homo
impediti, ne possit licet aut ordines sumere, aut a-
liquem actum illorum exercere. Tamen hoc non est
impedimentum canonicum, nec legi humana intro-
ductum, quare impropriissime & solum nomine
vocatur irregularitas: nec de hoc in praesenti dis-
putamus, sed de propria irregularitate, que est im-
pedimentum canonicum.

De quin in primis certum est, de facto nullam esse
canonicam legem, que hoc impedimentum impon-
nat propter actum pure mentalem. Hoc patet la-
tius infra discendum per singula delicta, propter
qua incurrit irregularitas. Nam si aliquis actus
internus ad hunc effectum posset sufficere, maxime
est si aliquis peccaminosus, nam propter solam vo-
luntatem aut cogitationem non malam non potest
contrahi tanta indecentia, quia ad hanc inhabilita-
tem sufficere valeat: at vero iura, quae irregularita-
tem imponunt propter aliquos actus, nunquam lo-
quuntur de voluntate, sed de opere aucto; lex au-
tem lata contra facientem, non extenditur ad vo-
lentem tantum, ut recte Nauarr. supra notauit, & in
c. Panæ, de Penit. d. i. n. 2. & sequentib. Accedit et
iam generalis regula Iuris, Ecclesiæ non iudicare
de internis, quorum cognitor solus Deus est, c. Eru-
bicant, cum similibus, d. 32.

³ Ex quo viterius probabilius est non posse Ecclesiæ
similem irregularitatem mentalem imponere,
nam ex perpetuo non vsu Ecclesiæ probabile argu-
mentum sumitur ad defectum potestatis in his re-
bus moralibus quæ quotidiano vsu eueniunt, & es-
sent accommodatae ad usum, si fieri possent; & ideo
si nunquam sunt, signum est fieri non posse. Vnde A-
lexander Pap. Epist. i. c. 2. de hacre agens, inquit, Non
potest auctem humano condemnari examine, quem Domi-
nus suo referauit iudicio; & refertur in cap. 15. q. sexta.
& similia sumi possunt ex c. vlt. 15. quest. 1. & multa
alia adduximus supra tractando de censuris. Nec
potest in hoc negotio distinguiri iurisdictio in per-
sonam à iurisdictione in actu. Primo, quia vix
posset separari à tali irregularitate, ratio pœnæ;
quia, ut dicebamus, non potest imponi nisi propter
actum peccaminosum. Secundo, quia sicut actus
intervale internus, quatenus est culpabilis, & dignus
pœna, non subiacet hominum iudicio, ita neq; qua-
tenus infest aliquam indecentiam, quia etiam illa
indecentia est extra humanum forum, quia est extra
cognitionem humanam. Tertio, quia iurisdictio in
personam quantum ad exercitum huius actus, qui
est imponere irregularitatem, non conuenit nisi
mediante actu, seu ratione actu: ergo si actus omni-
ratione spectatus est extra forum humanum, per-
fona etiam in ordine ad talem effectum est extra iuri-
dictionem humanam.

A dictiones ergo in oppositum dicitur, clausu-
lam illam, per quam conceditur priuilegium ad dis-
pensandum in irregularitate mentali in primis iam
non esse in vsu. Deinde Nauarr. & Couarr. supra exi-

stiment illis verbis impropriis significatum esse ir-
regularitatem cōtractam ex delicto occulto, de quo
infra dicemus. Corduba autem addit probabiliter, ir-
regularitatem mentalem vocari eam, quæ licet per
actum exteriorum contrahatur, pendet ex aliqua
conditione pure mentali, vt quod fiat ex certa sci-
entia, contemptu, odio, presumptione, pertinacia;
nam hoc modo supra ostendimus posse actum ex-
teriorum puniri ab Ecclesiæ, vt coniunctum alicui
interiori, sine quo non incurreretur poena: quod in
censuris declaratum est; & quod hoc est eadem ra-
tio in irregularitate. Ac proinde regulæ positæ ad
explicandas leges ferentes censuras ad irregularitä-
tes applicandæ sunt; esse scilicet ponderanda singu-
la verba, quibus modis peccandi declaratur, vt si-
enter, & similia, quia non contrahitur irregularitas,
nisi opus tali modo factum sit, etiam si talis modus
ex actu mere interno pendaat, & sit veluti demoni-
atio ab illo sumpta.

Ad rationem iam sufficienter responsum est, in-
decemtiam contractam ex culpa mentali esse tales
apud Deum, non autem in foro humano, & ideo
Ecclesiæ non potuisse illam considerare ad indu-
cendam irregularitatem. Et ob hanc causam non
est simile primum exemplum de bigamia con-
tracta ex actibus ante baptismum factis. Primo, quia illi a-
ctus fuerunt externi, & ideo licet non fuerint de iu-
risdictione Ecclesiæ, nihilominus subiacent cogni-
tioni Ecclesiæ, & hac ratione potest eorum indecen-
tiam considerare, si fortasse in eis fuit. Secundo quia
illa irregularitas non tam fertur propter actum, quam
propter significacionem, vel in decemtiam moralem
reliquit ex actu, que permanere potest moraliter
in persona iam Ecclesiæ subiecta, etiam si actus ipsi
non fuerint Ecclesiæ subiecti, quod postea exami-
nandum est. Aliud etiam exemplum indulgentia-
rum non est simile, primo quia iurisdictio ad con-
cedendas indulgentias non tam est fori contentio-
si, quam penitentialis, vel saltum multum de illo
participans, eo quod eiusdem primarius indulgen-
tia sit mere internus, & in foro Dei, & ideo mirum
non est si possit concedi sub mentali conditione. Se-
cundo, quia iurisdictio, quæ exercetur in irregulari-
tate ferenda est coactiva, in indulgentia autem est
voluntaria, in qua potest actus mere internus vo-
luntarie subiecti vniuersaliter. Sic enim votum men-
tale dispensandum offertur Pontifici, & culpa men-
tal is absoluenda a sacerdote: hoc autem in iurisdi-
ctione compulsa non admittitur, ideoq; obliga-
tio confitendi peccata mere interna ex diuino iure,
quantum ad substantiam suam procedit. Atque ob
hanc etiam causam magnum efficit inconveniens, si
propter actum pure mentalem aliquis irregularita-
tem incurret, nam cogereatur suam culparum extra
confessionem manifestare, vt dispensationem irre-
gularitatis posset obtinere.

Ad ultimam confirmationem negatur consequen-
tia, nam Ecclesiæ nunquam fert legem respicientem
aliquo modo interiorum actum, nisi quatenus ille
est circumstantia exterioris, seu moraliter in illum
infinit, tunc enim puniendo exteriorum, potest con-
sequenter respicere omnes circumstantias eius. In
presenti vero celebratio, verbi gratia exterior nullo
modo procedit ex culpa mentali alias commissa,
neg; talis actus mentalis est circumstantia ordinatio-
nis, aut executionis ordinis postea subsecutæ: &
ideo non potest hoc prohiberi per irregularitatem
propter alium actum mentalem disparatum. Secus
vero esset si Ecclesiæ ferret irregularitatem in eum,
qui baptizaret, verbi gratia sine intentione baptizan-
di, quod optime facere posset, quamus illa ca-
rentia intentionis pure mentalis sit, quia non ferre-
tur propter parentiam intentionis, sed propter a-
ctum externum cum tali parentiam factum, quæ iam
est circumstantia eius.

Lege Caiet
verb. Ex-
comm. c. 3.

10
Responde-
tur prime
exemplis.

Sicut si fer-
rando ex
emplo.

Dicitur
conferma-
tio.

Rationes
dubitandi
disputationis.

An actus externus in sua specie consummatus requiratur ad irregularitatem.

Secundo dubitari potest, an requiratur opus exterius & consummatū ad irregularitatem contrahendam: nam quæ haētēnus diximus solum probant requiri actum exteriorem, qui interdum potest esse perfectus, ut homicidium, aliquando verō attentatus tantum, ut aggressio, vel sagittatio, animo occidendi. Quia verō simile dubium supra de censuris tractatum est, & eandem rationem decisionis in praesenti habet: ideo dico breuiter, aliud esse loqui de possibili, aliud de facto. De possibili dicendum est, Ecclesiam posse pro quoq; actu exteriori proudeunte, etiam si tantum inchoatum peccatum sit in sua specie, irregularitatem ferre, si indicauerit illud sufficer ad inducendum causam seu indecentiam, quæ ad irregularitatem satis sit. Probat, quia per quamcunq; externam inchoationē constituitur actus intra forum Ecclesie, & alioqui non repugnat, ut in eo sufficiens indecentia sitad irregularitatem imponendam: ergo.

At vero loquendo de facto, verba iuris obseruanda sunt, semperq; salua proprietate, quantum fieri potuerit, restringenda iuxta vulgarem regulam ca. **P**ane, cum similibus de Penit. dist. 1. Quocirca, si actus, pro quo irregularitas imponitur significetur per verbum indicans opus consummatum vsq; ad effectus consequtionem, non incurrit irregularitas, donec opus ita consummatum sit, vt v. g. si irregularitas fertur propter homicidium, non sufficiat velle, aut attentare, aut quicunque vulnera lethalia infligere, nisi mors sequatur, etiam si continget per miraculum impediri, quia talis lex ex vi verborum non fert irregularitatem nisi sub illa condicione: & ideo quacunque causa contingat homicidium non impleri, non incurrit irregularitas. Superius enim de indulgentia diximus, si sub condicione concedatur, & haec non impleatur per impotentiam, vel quamcunq; aliam causam, indulgentiam non comparari, ergo a fortiori idem dicendum est in materia penal. Secus verò est, quando verba legis solum requirunt actum inchoatum seu attentatum, nam tunc inducunt effectum, quantum in rigore solant, seruat principiis positis, atq; ideo si exterior actus eatenus sit, quatenus in lege prohibetur, iam nihil deest ut irregularitas oriatur. Quomodo autē hoc ad proximū applicandum sit, confabat ex his, quæ de singulis irregularitatibus dicem⁹. Ex iuxta hanc doctrinā intelligendi sunt autores, quando afferunt irregularitatem non incurri nisi per actum consummatum & perfectum, ut videtur licet in Burgos de Irregularitate tit. de Bigamia, n. 12. & Soto lib. 5. de Iustitia, quæst. 1. art. 9. optimè Couarr. adducens textus vtriusq; iuris in d. Cle. 2.p. in princ. n. 3. 4. 5. & 6.

An irregularitas haec solum per actum moralem contrahatur.

Tertio dubitari potest, an per actum consummatum exterius, & (ut ita dicam) physique, non tamen interior & moraliter, incurritur haec irregularitas. Videri enim potest vera pars affirmans, quia iam tunc impletur conditio, sub qua irregularitas ponitur, quæ est, occidere, si celebraverit excommunicatus, & similia: ergo id satis est, ut oriatur irregularitas. Patet consequentia: quia voluntas conditionata posita conditio, transit in absolutam: vnde, cum supponatur potestas, habebit effectum. Nam quod actus interior non simul concurrat, vel non perfecte, ad summum efficere potest, ut actus in operatione culpæ excusat: hoc autem non satis est ad excusandam irregularitatem, quia irregularitas ex-

A se contrahitur sine culpa: solum ergo fiet, ut sicut in illo actu deestratio culpæ, ita in irregularitate detur ratio pœnae: tamen irregularitas secundum se converget in ratione cuiusdam inhabilitatis ex actu illo, qui secundum se habet suam indecentiam.

Tribus modis contingere potest actum perfecte consummari exterior sine interiori: primo quia o. **T**riginta minino deest voluntas interna, quæ constitutum illum actum voluntarium, moralem, & humanum, ut si dormiens, vel amens occidat. Secundo, ut non deest voluntas, quæ constitutum illum actum liberum prout actus est, deest tamen voluntas, quæ reddat illum actum voluntarium quatenus culpabilis esse potest, ut si excommunicatus celebret ex naturali obliuione censura. Tertio potest esse actus liber & humanus: habere tamen effectum nullo modo voluntarium aut præsum, ratione cuius imposta est hec irregularitas, & non ratione actus secundum se, ut si quis liber venationem exercet, casu omnino in involuntario hominem interficiat. In primo ea. l. Cuius regula generalis est, hanc irregularitatem non incurri propter huiusmodi actum, quia cum taleopus, humanum omnino non sit, non solum a culpa, sed etiam ab omni pena & legitima indecentia exculcat, ergo non potest esse irregularitatis fundamentum. In secundo casu, & cum eadem proportione in tertio dicendum etiam est irregulariter in illis non incurri irregularitatem, de qua loquimur, quia revera imponitur propter culpam, & ideo, gestante culpa, non insurget, quia tunc non impletur conditio. In particulari vero obseruare oportebit in huiusmodi decretis, per quæ irregularitates seruntur, an cessante irregularitate pœnali, instar alia, quæ respiciat actum, seu effectum actus secundum se, ratione aliquius significacionis vel indecentie, quam secum asserta seclusa culpa: quod opinor in casibus secundi ordinis nunquam reperi. & eodem eis potest generalis regula statuiri, ut irregularitatem non contrahi sine culpa, sicut eam statuit Soto dictans, proxime citato. Quæ confirmari potest ex multis textibus in Decreto d. 50. & expressis in cap. Apostolicis, de Cler. excom. ministr. vbi dicitur suspensus ex probabilis ignorantia celebrantem diuinam excusationem esse, utique ab irregularitate, ut omnes expoununt: quid enim aliud in eo excusandum erat. Difficultates autem quæ in actibus huius secundi ordinis occurserit poterat, maxime versantur circumscriptionem ordinum, illegitimam quidem secundum se, bona tamen fide factam, eos tamen omnes articulatos & resoluimus agentes de suspensione, vbi diximus illam solum esse parentiam negariam vñus ordinis suscepit, quæ aliquando contrahitur sine culpa, quia alius dare non potuit, quod fieri solet in iniuriam ordinantis, ut iura loquuntur. In tertio autem ordine actum quamvis etiam sit certum sape in illis excusari irregularitatem ob defectum voluntatis, ut probant multa decreta sub titulo homicidio, nihilominus difficultas specialis est, an fit aliquando facienda aliqua exceptio, de quare melius dicemus agentes de irregularitatibus homicidii, quæ in illis solis habet locum haec difficultas.

An venialis culpa sufficiat ad hanc irregularitatem.

Quartum ergo dubium est quando ad irregularitatem contrahendam necessaria est culpa, præsumptio an venialis sufficerat. Partem affirmantem videtur manu sensisse Caet. 2. quæstio. 6. art. 8. dicens, per illud Caiet. homicidium cauale, quod contigit dando operam rei illicitæ, incurti irregularitatem, quia non excusat quis ab omni culpa, licet excusat à morali. Vbi (quidquid sit de veritate exempli, nam ibi etiam potest interuenire excusatio à veniali culpa occisis) supponit, culpam veniale sufficere ad irregu-

Conclusio de possibili

Quid de facto.

Burgos, Soto. Couarr.

Pars affirmans.

laritatem contrahendam. Idem apertius in Summa verb. *Irregularitas*, probatque exemplo excommunicationis minoris, que propter veniale peccatum incurritur, & tamen priuat majori bono quam irregularitas, quia irregularitas solum priuat susceptione viuis sacramenti ordinis, & consequenter eius executione: excommunicatione autem minor priuat susceptione omnium sacramentorum. Vnde sentire videtur, irregularitatem non solum ex accidenti incurri posse propter peccatum veniale quando opus ex se est mortale, excusatio tamen interuenit, licet non integra & ab omni culpa, sed etiam directe & per se posse per legem imponi propter actum, qui de sentienti eius veniale peccatum. In hanc sententiam inclinantur Armill. verb. *Irregularitas*, n. 4. & Couarr. dict. Clem. 2. p. §. 4. n. 9. quatenus aiunt, culpam leuem in praecauendo homicidio sufficere ad irregularitatem contrahendam. Idem tenet Castro lib. 1. de Legi penalii, cap. Docum. 4. in fin. & Cordub. lib. 2. q. 26. circa finem, citans Sylvestrum, & alios. Contrariam sententiam insinuat Antonin. 3. p. tie. 28. c. §. 4. tenet Medin. Cod. de leui. q. d. de Necessitate seruandi ieiun. Soto dict. art. Nauarr. cap. 27. n. 252. & 253. & cap. vlt. 14. q. 6. n. 21. Et mihi videatur vera. Ut tamen illam explicem, distinguo hic duas questiones. Una est, an irregularitas penalii (de qua tantum loquimur) ponatur propter culpam ex suo genere veniale, alia est, an posita propter culpam ex suo genere mortalii, incurritur propter actum, qui in individuo est tantum venialis.

Dico ergo primo, irregularitas nec imponitur, nec videatur posse imponi propter culpam de se veniale. Probatur primo, qd nulla est lex canonica que propter talen culpam talen imponat poenam. Secundo quia suspensio grauius non ponitur propter talen culpam, ut supra dixi: an irregularitas aequaliter, & excedit, ut iam dicam. Tertio, quia poena debet esse proportionata: haec autem videtur nimia. Nec est simile de exco inmunicatione minori: quia irregularitas omnibus pensatis, est longe grauior: quia priuat executione ordinum, eorumque habilitate, & non est medicinalis poena, sed vindicativa, & de se perpetua: & difficulter habet dispensationem. Nam, licet quidam dicant posse dari ab Episcopo quando incurritur propter veniale: & illud etiam est satis gravis onus, & præterea non constat de tali potestate Episcopi, nisi ubi fuerit iniure expressa.

Dico secundo, Probabilius videtur, quoties interuenit ex causatione a culpa mortalii, licet venialis committatur, non incurri irregularitatem, qua propter actum, qui de se mortale peccatum est, imponitur. Probatur primo, quia ad rem mortalem parum refert quod culpa sit mortalii in sua specie, vel in individuo, nam poena pro actu in individuo fertur, & cum eo debet seruare aequitatem, volueretur iustitia. Secundo, quia actus, qui ex genere suo est mortale peccatum, non est in individuo veniale nisi vel ex levitate materia, vel quia non est simpliciter humanus, sed secundum quid. Si ergo in praesenti sit veniale ex primo capite, non potest esse sufficiens ad irregularitatem, quia neque in tali materia est sufficiens proportio, neque fieri potest ut verba legis, seu conditio ex vi illorum requisita ad irregularitatem, sola illa materia perfecte compleatur, semper enim tali lex aliquam grauem materiam postulat, ut est homicidium, mutilatio, administratio indebita sacramenti, vel aliquid huiusmodi. Si vero peccatum sit veniale ex altero capite, ille non est actus perfecte humanus, ergo eadem ratione non sufficit, ut per illum censeatur impleta conditio in tali lege requisita ad irregularitatem, quia, ut sapienter fuisse est, leges penales simpliciter latet puniunt actus completos in sua ratione, non physica tantum sed morali; nam magis illos puniunt ut morales sunt, quam

A propter solum physicum effectum: ergo, licet talis actus aliquo modo voluntarius sit, tamen, quia est valde imperfectum voluntarium, & fere non humanum, ad irregularitatem non sufficit. Quod confirmatur ex Nauarro in dict. c. fin. quia alias quicunque dicere, sacerdotem, consuleret, aut mandaret aliquid quo facto mors contingere, vix posset vitare irregularitatem, etiam magna circumspectione id sacerdotem, & a fortiori vix posset aliquis aliquem occidere in sua vita defensionem, & non manere irregularis, quia in huiusmodi rebus non est humanum aut non excedere, aut non deservire aliquantulum in diligentia adhibenda. Solent tamen contra hoc obiectum quodam capitula de Homicidio, ubi propter mortem fecutam sine peccato mortali irregularitas incurri dicitur. Veruntamen, si illi texus aliquid probant, etiam sine veniali culpa dictam irregularitatem incurri assertur: quod si fortasse ita est, dicimus illam irregularitatem non esse penalem, sed significatiuam, aut mysticam, ut sic dicam. Illi vero textus inferius sunt exacte & in particulari tractandi. Obiectum etiam solet cap. 1. de Ord. ab Episc. qui renunciat episcopatu. Sed hic textus late tractatus est supra Disput. 38 de Suspensione, sect. 1.

An quodlibet peccatum mortale sufficiat ad hanc irregularitatem.

Q Vintum dubium est, an quodlibet peccatum mortale sit sufficiens ad irregularitatem. Quod in duobus sensu inquire potest, primo in ordine ad legem ferendam, secundo in ordine ad penam legis iam sententia. Ia contrahendam. Prior modo manifestum est, non omnia peccata mortalia esse mortaliter sufficientia ut irregularitatem propter illa imponantur, alias a portaret clericos esse impeccabiles, vel in gratia confirmatos. Quamvis ergo peccatum mortale de dignum sit multo maiori poena, tamē haec non est proportionata, nec prudenter fertur nisi pro criminibus speciali modo repugnantibus clericis, seu decentiis illius. Quod autem haec sint? solum dicimus, de possibili relinquendum esse prudentiae legislatoris, de facto vero consulenda esse iura. In altero ergo sensu procedit dubitatio, in qua quidam circa secundum existimant non sufficere exterrum peccatum mortale, nisi intercedat etiam contemptus, & dolus, quae sunt speciales conditiones interiores, præter voluntatem peccatum osam exercendi talen actum. Ita Nauarr. sentit Nauarr. in cap. Accepta, de Restitu. spoliat. ad Abbæ oppositionem 8. n. 34. & c. 27. n. 252, referens Panorm. mitanum in capite. Pastorale, §. Verum, de Appellat. nu. 15. & Dominicum in cap. Solet, de Sent. excomm. in 6. dicentes, irregularitatem esse penam contemptus. Et similiter modo loquitur Felinus in cap. Rodulphus, de Rescr. 43. Dominicus etiam in cap. Is cui, de Sent. excom. in 6. §. 1. hum. 1. irregularitatem ait non contrahi sine dolo.

Nihilominus dicendum est, eam voluntatem, ^{20.} quæ sufficit ad peccandum mortaliter, sufficere etiam ad contrahendam irregularitatem, si alioqui in exteriori actu est sufficiens integritas, & malitia requisita ex vi verborum legis. Assertio est certa. Probatur primo ex iuribus, quæ docent ad irregularitatem contrahendam sufficere ignorantiam crassam, vel supinam, ut in cap. 1. de Ordin. ab Episc. qui renunciat. Episc. & sacerdos. Inde enim habetur voluntarium indirectum satis esse ad irregularitatem contrahendam, licet non sit ex contemptu, sed ex negligencia. Secundo ex natura rei hoc sufficit ad incurram poenam, & nihil est in irregularitate, propter quod amplius postuletur, neque per leges ecclesiasticas postulatur: ergo necessarium non est: Neque autores citati locuti sunt in sensu contrario, sed late, minusq; proprie voluntatem omagm peccati mortaliter vocarunt contem- ptum.

ptum, & dolum, vel formalem vel interpretatuum
seu virtualem. Quod satis explicit Felinus, cum
enim dixisset excusari quandam ab irregularitate,
quia non contemperat, subdit, excusare itaque ex
probabilis ignorantia. Et Abbas in capit. Quasitum, de
Poenit. & remiss. n. 2. latam culpam sufficere ad poe-
nam iuris ciuilis non sufficiat quia ibi requiritur
dolus: Quantum vero ad irregularitatem, ait, lata culpa
equiparatur dolo: quod tene menti; nam studiofa negligen-
tia doio comparatur, & inducit irregularitatem, quia vi-
detur affectare delictum ex tanta negligentia.

^{21.}
*An per pec-
catum ex-
ternum o-
mnino oc-
cultum co-
trahatur,
opinio.
Castro.*

Alli vero ex parte actus exterioris requirunt spe-
cialiem conditionem, vt per peccatum mortale ir-
regularitas incurritur, nimurum ut peccatum non
sit omnino occultum per accidentis, sed aliquo mo-
do probabile. Ita sentit Castro libr. 2. de Lege poe-
nali cap. vltim. concil. 2. Fundatur quia iura, quae de
hac materia loquuntur, possunt commode ita in-
telligi, & poena adeo grauia temperanda est quantum
sieri possit, alioqui cogeretur sepe clericus pec-
cator occultus se infamare abstinentia ab vsu ordinum.
Vnde in cap. Ex tenore, de Temp. ordin. dicitur
in simili casu post penitentiam peractam cle-
riticum ministrare. Nec desunt moderni authores,
quibus haec opinio probabilis videatur. Similem
vero questionem tractauit supra disput. 3. section. 1.
num. 67. vbi censu illam opinionem non esse pro-
babilem: idemque nunc censeo in irregularitate,
cum communis sententia Glossariorum, & Doctorum,
quam ipse Castro refert in cap. vltim. de Temp.
ordin. & in capit. Inquisitionis, de Accusationibus.
Quam etiam refert & sequitur Couarr. in Clement.
Si fatioius, p. 2. part. §. 3. numer. 4. & eandem supponit
Nauarrus cap. 27. num. 239. & 254. sumitur; ex eis-
dem iuribus, nam impunitum irregularitatem, vt
veniam incurram in ipso facto, & inferendam per
ipsammet legem ad modum censuræ, & ideo quoad
hoc equiparatur censuræ. In huiusmodi autem
penis, si supponatur actus externus, qui dicitur per
se probabilis, ut vindicationi legis humanæ possit
esse subiectus, impertinens est quod de facto possit
vel non possit probari, cum haec poena non pendeat
ex actuali probatione, neque ex infamia. Vnde iu-
ra absolute loquuntur nihil distinguentes inter oc-
cultum & publicum, quantum ad irregularitatem,
licet interdum distinguant quodad dispensationem,
vt Tridentinum sess. 2. 4. cap. 6. de Reformat. in quo
potius supponunt per occulta delicta incurri irreg-
ularitates. Quod clare etiam significatur in cap.
Nisi cum pridem, vers. per one, de Renunciatione ibi. Si
tamen & culpa latet, & causa. Neque etiam distin-
guuntur, haec iura inter occultum probabile, & omni-
nino: nec ergo nobis distinguere licet argumento
cap. Solita, veri. Nobis, de Majorit. & obed. & L. Im-
perator, ff. de Postulando, præsentim cum illa distinc-
tio nulla ratione nitatur, vt declaratum est. Per
quæ responsum sufficienter est ad motu contra-
ria: nam leges canonicae re vera non possunt legitime ita exponi, quia illa non est interpretatio, sed
voluntaria additionis, quam possemus etiam addere
in censuris, & in omnibus penis priuat, quæ per
legem imponi solent ipso facto: quod nullo modo
admittendum est sine maiori fundamento. Incom-
modum autem illud de infamacione propria acci-
dentarium est, & ex occulta etiam excommunicatione
sequi potest. Tunc igitur excusabitur quis ab
executione (vt sic dicam) talis pena, non tamen ab
ipsa pena, vt supra in censuris declaratum est: qui-
bus in æquiparatur irregularitas, vt recte indicauit
Nauarrus supra. Caput autem Ex tenore, non loquitur
de criminis cui est annexa irregularitas, sed quod
dignum depositione, si probetur, de qua est lon-
ge diversa ratio: quia illa non est Poena
lata ipso iure, sed inferen-
tia.

*Vera sen-
tentia.*

Couarr.

Nauarr.

Cot. Trid.

*Sententia
contraria
fusca
damentis*

Tertia diuīsio plures sub se continens.

*S*exto dubitari potest, quotuplex sit haec irregula-
ritas, quæ per proprium actum contrahitur, quod
est querere, per quos actus incurratur hoc impedi-
mentum. Hoc autem in specie tractandum est fuse
in sequentibus: nunc satis sit ad consummandam
hanc diuīsionem in genere dicere, hanc irregulari-
tatem aliquando incurriri per actum licitum, aliquan-
do per illicitum. Prior autem in duas præcipias
species diuidi solet: vna vulgo appellatur ex defec-
tu sacramenti, vt est bigamia, quæ contrahitur per
vsum cuiusdam sacramenti cum aliquo defectu in
eius significacione perfecta. Alia vocatur ex defectu
lenitatis: quæ oritur ex vñ muneric licti, quod in-
terdum facit hominis occasionem, quod si sub actu
morali comprehedamus etiam omissionem vel
negligentiam hominis, quæ licet fuerit
sine culpa, inducit tamen quoddam impedimen-
tum ad ordines sacros: an vero haec dicenda sit pro-
pria irregularitas, postea dicemus. Aliud autem ge-
nerale membrum irregularitatis ex actu illico seu
delicto plures habet species, tres tamē videtur
principia: vna est ex homicidio: alia est ex admini-
stratione ordinis contra Ecclesiasticam cenfum:
tertia esse potest iteratio baptismi (vel ut alii vo-
lunt) iteratio sacramenti imprimis characterem.
Quibus addere possimus, si quæ fortasse irregula-
ritatis contrahitur ex delicto non tantum vero, sed
etiam imposito, si reuera in famiam generavit, Atq;
hac sunt diuīsiones irregularitatum, quæ ex autoris
colliguntur, quamvis vñquisque si modo
illæ proponat, & ad plura, vel pauciora me transfer-
ducatur. Quædam vero alia diuīsio ex parte effectus ab
eis omittitur, quæ mihi necessaria videatur, quia vi-
lem doctrinam continet.

Vltima diuīsio.

*V*ltimo ergo diuidi potest irregularitas in tota-
lem & partiale: totalis est illa, de qua haec
nus præcipue diximus, & sic appellatur, qæ ex se pri-
uat toto ordine clericali, huicmodi est verbis: ir-
regularitas homicidii, bigamia, &c. Imo per le-
quentio haec videatur esse primaria institutio irreg-
ularitatis. Partialis vero irregularitas dicitur quæ
priuat aliquo modo ordinis, non tamē in to-
tum. Quod variis modis concingit. Primo prohibi-
endo aliquem ordinem, non vero omnes. Huius-
modi videatur esse actas v. g. viginti annorum, nam
qui in illa tantum constitutus est, adhuc est irregu-
laris ad ordines sacros, non vero ad minores. Potest
etiam haec irregularitas partialis dici, ex parte tem-
poris, quia non simpliciter, sed pro tali estate fertur,
& ideo aliqui recusant impedimentum hoc irreg-
ularitatem vocare, quia non est perpetua, sed est con-
ditio tantum requisita ex lege humana ad talem a-
ctum, sicut etiam ad professionem & matrimoniū
postulatur certa actas: sed haec est solum qua-
stio de nomine, de qua re infra dicemus. Potest se-
cundo irregularitas esse partialis ex parte effectus:
quia interdum priuat ascensu ad superiores ordi-
nes, non vero executione inferioris ordinis iam sus-
cepti. Exemplum est in cap. 2. de Clerico non ordi-
natur. vbi Diaconus, quia absq; sacerdotali ordi-
ne sacrificare ausus est, ascendere prohibetur adsa-
cerdotium, & tamen quod executionem ordinis
Diaconatus non fit irregularis. Sic etiam in capit. De
bū, 3. 50. dist. statuitur, vt clerici, qui ab humano san-
guine effundendo non abstinent, duobus annis sus-
pendantur, & aliis penitentia afficiantur, non vero vite
rins.

rius prouehantur. Idem sumitur ex cap. vlt. 55. dist. A
vbi Diaconus, cui erutus fuit oculus, inhabilis di-
citur ad sacerdotium, non vero ad sui ordinis ex-
eutionem.

Atq; ex his iuribus fortasse ortum habuit alia irregularitatis diuisio, quam indicauit Nauarr. ca.27. hu.191. cum Cardinali in Clem. vnic. de Homicidio scilicet, quandam esse irregularitatem, quæ suscipiendis ordinibus, aliam quæ à suscepione suspendet, propter quas irregularitates purant dictum esse in illa Clementina. Nullam irregularitatem incurrit: nam, ut ibi Clof. significauit, illa distributio posita est ad explicantum illum non manere impecunium ad suscipiendum nouum ordinem, neq; ad ministrandum in suscepito. Veruntamen aduertendum est, omnem irregularitatem quantum est ex se, & proportione seruata, priuare ordine & vñ eius: contingit autem esse aliquam irregularitatem, quæ non priuat omni ordine, sed aliquo tantum falso respectu clericorum: & tunc illa dicitur nō priuare vñ ordinis suscepti, quia non priuat exercitio inferiorum ordinum, quos suscepitos supponit quando illa contrahitur. Tamen si Diaconus, verbi gratia, sic irregularis ad facerdotium, illud inique suscepit, ex vi eiusdem irregularitatis esset perpetuo inhabilis ad vñsum facerdotii. Atq; ita omnis irregularitas priuans ordinem, priuat etiam vñ eius, si cum tal irregularitate sumatur, quamvis non necessario priuer vñ ordinis suscepiti ante eam irregularitatem.

25. Tandem est aliis modus partialis irregularitatis, quæ nec priuat ordinem, nec omni sibi eius, sed aliquo tantum. Cuius etiam meminit Naaur. dict. nu. 191. & Maiolus lib. i.c. 2 reg. 5. & sumitur ex 2 c. de Cler. agrot. vbi facer dos, cui duo digitii cum medietate palmae abscissi fuerint, irregularis ei & dicitur ad celebandum, non vero ad alia officia sa. erdotis, ut sunt audiare confessiones, &c. Quia ille defectus ad reliqua non praebet impedimentum. Dices, ergo datur irregularitas, que non impedit aliquem ordinem suscipere. Respondeo primum negando sequelam, nam fortasse talis facer dos manū in habitu ad ordinem Episcopalem suscipiendum, ut infra videbimus. Deinde iam supra responsum est hoc esse per accidens, nam illo defectus quantum in se est, impedit sacerdotium suscipere, nisi inuenisset susceptum. Imo fere omnis defectus qui superueniens alicui ordinis suscepto, impedit ascensum ad superioriēm, impedit, etiam ordinem inferiorem, nisi susceptum inueniret, & si sine culpa contrahatur. Quod sensit Naaur. num. 252. & ex discursu materia amplius constabit. Sed hinc oritur alia difficultas contra definitionem irregularitatem: nam sequitur, irregularitatem, quæ ex se sufficiens est ad impediendam susceptionem alicuius ordinis, non impetrare vsum eius si susceptus sit. Respondetur negando sequelam, formaliter de irregularitate loquendo, sed solum sequitur defectum aliquem, qui induceret irregularitatem respectu ordinis nōdum suscepti, aliquando nullam irregularitatem inducere respectu eiusdem si susceptum inueniat, quod non repugnat definitioni, neq; est vnum inconveniens. Veleatiam sequitur (& in idem redit) eundem defectum in una persona inducere irregularitatem simpliciter, in alia vero secundum quid. Est enim attende considerandum, defectum ipsum, verbi gratia oculi, aut digitorum, non esse ipsam irregularitatem, sed illud impedimentum canonicum, quod ratione talis defectus lex Ecclesiastica imponit: sed iuxta varias conditiones personarum potest esse diversa ratio moralis imponendi maius, vel min' impedimentum, ratione eiusdem defectus materialis: & ideo fieri potest, vt idem defectus maiorem irregularitatem inferat in una persona quam in alia: hoc autem in particularibus irregularitatibus fulius explicabitur.

Vtrum irregularitas solo Ecclesiastico iure imponatur.

Cerca efficientem causam irregularitatis suppono ius Ecclesiasticum habere potestatem ab irregularitatem imponeris.

Iuris efficientem causam irregularitatis suppono ius Ecclesiasticum habere potestatem ab irregularitatibus impo- nendas, multasque esse à solo illo introductas. Primum constat ex distis in fact. 1. de hac potestate, & in terra de delictis occultis, & ex frequenti vnu iuri. Secundum etiam fit eidens per inductionem: irregularitas enim, v.g. quam excommunicatus incurrit celebrando, quo alio iure introduci poterat nisi humano, cuī ipsam excommunicatione solo humano iure introducta sit: constat ergo irregularitatem humano iure introductam esse. Dubium vero est verum nullo alio iure vel modo introducatur, in quo quatuor principalia occurunt. Primum est, an iure diuino fuerit aliqua irregularitas introducta. Erratio dubitudo sumitur, quia bigamia faltem videtur esse de iure diuino, iuxta illud 1. ad Timoth. 3. *vniuersitate coris virum.* Item irregularitas homicidii ex illo, Non adi- ducta. ab ut mibi templum, quia vir sanguinum, & 2. Reg. 7. Ratio diuino. Similiter irregularitas ex defectu seu macula sacer- 1. ad Tiz. 3. dotis videtur esse ex diuino iure, iuxta illud Leu. 10. 1. Paral. & 2. Qui habuerit maiulum, non offaret panes Deo suo, nec accederet ad ministerium eius. Ratione confiatur, matutina quia ius diuinium praecepit sancta sancte tractare, ergo idem ius aliquos repellere potest à sancto ordinum ministerio, propter defectum, vel impuritatem aliquid: Sicut secundum iure diuino sunt in neptis ad ordines, propter indecentiam status sui ad diuina ministeria. Propter hanc quidem admittunt irregularitates aliquas de iure diuino. Quod insinuat Abb. in cap. *Sicut dignum, de Homicidio, n. 12. & Socin, in cap. Ad sudientiam, de Homine, n. 6. & nonnulli monasterii abentes nomine Irregularitatis. Palud. etiam dist. 25. quæst. 3.n. 14. & 15. hanc sententiam insinuat, dum ait Petrum & Paulum fuisse irregulares ex homicidio & mutilatione, Christum tamen cum is dispensasse.*

Dicendum vero est nullam propriam irregularitatem esse diuino iure introductam. Hoc est certa & communis sententia Theologorum in 4. dist. 25. tensa. & Canonistarum in cap. Ad audientiam de Homicidio, vbi Felin. numer. 2. plures resert, & in cap. Is qui de Sent. excommunic. in 6. Couarr. dist. Clem. 1. par. in princ. Nauarr. cap. 27. num. 191. Antonin. 3. part. tis 28. cap. 1. Soto dist. 22. quastio. 3. art. 1. Ledeſ. 1. part. 4. quæſt. 26. art. 2. Summist. verbo Irregularitas. Viladiogeo. Burgas. Plouius. & reliquorum. & Paludanus tandem addit. vel Christium dispensasse, vel prohibitionem Ecclesie tunc non fuisse: quod postea magis confirmat. Et probatur ſufficienter ex dist. cap. Is qui, vbi dicitur, non incurri irregularitate in caſibus à iure expreſſis: loquitur autem de iure canonico. Ratione vero patet, quia duplex est ius diuini, ſcilicet, poſtituum, & naturale: furſus ius poſtituum duplex eſt, ſcilicet, contentum in lege veteri, aut in lege noua: nulla autem irregularitas nunc eſt, que ratione diuini iuris aliquo ex his modis confiderati vim habeat. Primo enim ius legis veteris iam non obligat in legenoua, quatenus tale eſt, iuxta doctrinam Pauli ad Galat. 3. & 4. que latius tractatur in materia de legibus. Di- rem co autem, quatenus tale eſt, propter præcepta moralia, quia durant, quia pertinent ad ius naturæ. Præcepta ergo poſtitua illius legis, qualia fuerint iudiciaria, & ceremonialia, iam nunc ceſſarunt, & ideo quamvis verum fit in illa lege fuſſe aliquas ceremoniales prohibitions & impedimenta, ad facer- dotes pertinentia, que fuerunt veluti quedam irregu-

irregularitatis illi statui accommodatae, ut constat A
ex Leuitici 21. & 22. & sape alias: illa tamen non
habent vim in legenoua. Sicut etiam in rebus Deo
offerendis variae conditiones postulantur tunc, ut
ex eisdem locis constat, quae ad presentem statum
nihil referunt.

Oportet tamen considerare in illis antiquis præcepis: aliquando rationem legis fuisse moralem, aliquando vero significatiuam vel præfiguratiuam alicuius rei futuræ: hoc posterius præcipue inueniebatur in ceremonialibus præcepis, & ideo illa non solum non obligant, verum etiam nec obseruari possunt, ut notauit D. Thom. i. 2: quæst. 10. art. 3. & 22. quæst. 87. art. 1. Aliæ vero præcepta, quæ præcipue nitebantur in congruentia morali, licet ex se non obligent in lege noua, tamen Ecclesia aliquid similem imitatur suo statui & usui accommodatum ex eadem vel simili congruentia morali, ut in solutione dicimaru, & similibus, & tunc illud, quod in Ecclesia obseruatur, non ex diuinu iure, sed ex Ecclesiastica institutione aut ex morali aliqua congruentia seruatur, ut in simili declarauit Pontifex in ca. vñicō de Purificatione post partum, & eodem modo est intelligendum c. In aliquidib⁹ § vlt. de Decimis. Sic ergo in proposito irregularitates illæ veteris legis generatim ob eam rationem imponebantur quod ministeria ad Deū pertinentia omni muniditia & puritate peragenda sunt, ut in eisdem locis dicitur: in particulari vero continebant rationes præfiguratiuas vel significatiuas futurorum. Nunc igitur Ecclesia omisiss illis ceremoniis & figuris, illas tantum irregularitates, quæ ad decentiam diuinu cultus spectant introduxit, ex morali ratione diuinæ legis veteris, non autem ex obligatione illius, ut in simili dixit Syricius Papa in c. Plurimos, 32. dist. & indicauit Gregorius libr. 1. Epist. 24. & habetur in c. Necesse, 1. quæst. 1.

Syricius
Pap.
Gregor.

4
Probatur quondam legem Euangeliam.
Cor. II.

De iure item Evangelico certum est nihil huiusmodi esse in illo præceptum, quia in lege gratiæ non solum cesarunt antiqua præcepta, sed etiam nulla nona ab ipso Christo immediate data sunt, præter ea, quæ ad fidem & sacramenta spectant, ut est commune dogma Theologorum, nam cetera quæ ad debitum gubernationem, & conuenientem sacramentum rerum administrationem pertinent, Apostolis commissa sunt, iuxta verbum Christi, Pascœ oves meas, & illud Pauli 1. ad Corinθ. 11. Cetera cum vene-ro disponam. De qua re egimus de censuris in principio huius libri, & de sacramentalibus ac ceremoniis in 3. Terci. Quod vero spectat ad naturaleius, verum quidem est: supposita institutione diuinorum ordinum, & sanctitate talis ministerii aliqua esse posse impedimenta, quæ ex naturæ obligant hominem, ut eis durantibus, vel non ministret, vel ordines non recipiat: ut est, v. g. peccatum mortale in ordine ad celebrationem vel receptionem sacramentorum, vel magna ignorantia, aut alia ineptitudine ad tale munus: tamen irregularitates Ecclesiasticae, vel huiusmodi non sunt, nam licet considerent indecentiam, non tamē, neq; tantam, quæ secluso positiuo iure, cogeret hominem in conscientia ad separandum à susceptione vel administratione ordinum, ut patet in bigamia, &c. Vel certe si aliquando tantam continent indecentiam, ut per se obligent, non sub ea ratione habent rationem irregularitatum, sed quatenus ex Ecclesia institutione habent aliquid speciale adiunctum, quoad modum vel gradum prohibitionis. Ut verbi gratia cæcitas est impedimentum, quod natura sua obligare videtur Clericum ad non celebrandum, propter periculum: tamen si solam rei naturam spectemus, si inueniretur medium ad vitandum illud periculum, cessaret naturalis prohibito: instituta autem per Ecclesiam tali irregularitate, nulla ratione licet cum tali impedimento celebrare sine Pontificis dispensatione. Et ad huc

modum contingit in reliquis, ut ex particulari tractatione earum evidenter constabit.

Rationes dubitandi ex dictis solutæ sunt: nam verba Pauli i. ad Timoth. 3: ab aliquibus exponuntur de duabus vxoribus simul viuentibus. Ita Casianus ibi: quia tunc temporis multi plures uxores habebant, imitantes Patres veteris Testameti, cum nullibi legamus hoc prohibutum. Quæ fuit expostio Chrysostomi ibi Homil. 10. Theophilacti, & matthei Theodoreti, qui expresse dicit, non voluisse prohibere Apóstolorum secundas nuptias etiam Sacerdotibus. Alii respondent, verba illa non continere, speciale præceptum: sed illam conditionem inter alias ibi numerasse, quæ ad decentiam, & bonos mores Episcopi pertinent. Sicut inferius etiam dicit, Episcopum non debere esse neophytem; & tamen non propterea illam conditionem posuit, ut necessariam, ita ut speciale irregularitatem inducat. Dicunt ergo, Paulum hoc posuisse ut confilium, non ut præceptum inducens irregularitatem, tamen Ecclesiastica inde sumptuose occasionem insituendi illam. Vera tamen responsio est, Paulum ibi loqui de irregularitate bigamia: nam id significat Lucius III. in cap. 2. de Bigamia, dicens: In bigamia contra Apóstolū dispensare non licet: ut debeat ad sarcos ordines promoueri: de quo loco, quatenus ad dispensationem attinet, quomodo intelligendus sit, infra dicemus. Quantum vero ad irregularitatem spectat, ita etiam intellexerunt Hieronymus Epist. 83. ad Oceanum, quæ tota est de hacre: & Augustinus lib. de Bono coniugali, cap. 18. Ambrosius lib. Hym. 3. Epist. 25. & in Paulum, vbi etiam Anselmus, Diuinus Thomas, & alii, quos referunt Bellarminus libro de Clericis, capit. 23. vbi doctissime contra hereticos Ambrosius, hanc expositionem confirmat. Præserim ex aliis verbis eiusdem Epistolæ capit. 5. Vidueligatus, quæ fuerit vnius viri vxor: quod non potest intelligi. D. Titus Bellarminus: nam hoc nunquam fuit consuetum: ergo intelligitur successione, id est, non bigama. Quam ponderationem infinitauit Tertullianus libr. ad uxorem, cap. 8. & lib. de Monogam. cap. 11. Atque hanc Tertullianus expositionem præstulit Chrysostomus supra, & clarissimus Hom. 2. & ad Titum, vbi Theophilactus priorem emendare videtur. Deniq; etiam ex Ecclesiæ traditione, & Apóstolorum canonibus cõlat, Paulum in eo sensu locutum. Nam in canon. 16. Apóstolorum dicitur, qui secundis nuptiis fuerit copulatus, nō posse ad clericatum admitti: & canon. 17. idem dicitur de illo, qui viduæ in matrimonio copulatur. Concedo igitur, aliquam irregularitatem in temporibus Apóstolorum in Ecclesia reperi: ne go tamen inde sequi, esse à iure diuino, aut a Christo institutum: multa enim sunt ab Apóstolis ordinata, quæ de iure diuino non sunt: propter quod aiebat Paulus 1. ad Corinth. 7. Ego dico, non dominus. &c. 10. Cetera autem, cum vene-ro, disponam. Et ex canonicis Apóstolorum constat, illa fuisse præcepta humana, non diuina.

Ad loca veteris Testamenti responderetur, ex illis solum probari similitudinem quadam congruentiæ, ut dictum est. Nam in facto David constat, non ideo repulsum fuisse à Deo à templi ædificatione: quia per se malum esset, aut lege aliqua prohibitum hominem bellatorem, & qui sanguinem effuderat, templum ædificare. Solum ergo voluit Deusillo exemplo ostendere quam fit amicus pacis, quantumque aueretur homicidas. Item ut significaret effusionem sanguinis non decere in templo suo, neq; in ministris suis. Adde, in veteri Testamento non fuisse irregularitatem in ministris illius templi ob sanguinis effusionem, ut notauit D. Thomas in 4. dist. 25. quæst. 2. art. 2. q. 3. ad 1. multo ergo minus potuit ab illo Testamento dimanare ad Sacerdotes non in Testamento. Ad rationem, quæ maxime procedit ex i-

ex ipsa re natura, dicimus tamen non habere rationem irregularitatis, nisi interueniat Ecclesiastica institutio, ac prohibitio. Exemplum autem foeminarum, quod ibi adducitur, ineptum est: quia sexus foemineus per se non spectat ad irregularitatem, sed ad incapacitatem, ut supra tetigisti. Ut vero coniunctus esse possit cum sexu virili in eadem persona, si aliquam irregularitatem inducit, illa tantum est de iure humano, de quo infra suo loco.

An irregularitas per hominis sententiam imponi posset. Dubium secundum.

Secundum dubium est, cum dicitur irregularitas esse ex solo iure Ecclesiae, an excludatur etiam hominis sententia, seu executio. Et est ratio dubii, quia omnes censurae possunt & a iure, & ab homine imponi: ut supra visum est: ergo etiam irregularitas. Patet consequentia, cum quia est eadem ratio: quia non est haec gravior poena, quam aliae omnes, quae ab homine imponi possunt: tum etiam quia nulla est lex, quae prohibeat hanc poenam per hominem imponi, neque est tam acerba, vt exceedat meritum cuiuscunq[ue] delicti, quod per hominem puniri potest. Denique cum iudex sit quædam animata lex, imponere potest omnem poenam, quam lex ponit, nisi prohibitus sit. Fuit igitur aliquorum sententia, irregularitatem frequenter incurri a iure, posse tam aliquando infligi a iudice secundum iura. Ita dicit *Scotus* in 4. distinc. 25. quæst. 1. quem imitatus est *Gabriel lectio* 9. in *Canonem* lib. 5. *Ioannes quidam* in *Lexicon Theologicum*, verb. *Irregularitas*. Et in re idem sentiunt, quamvis modum loquendi nescirent, qui dicunt, posse quidem iudicem poenam imponere quia a iure lata est irregularitas; tamen imposta ab homine non est irregularitas, sed depositio, aut suspensio perpetua: quia irregularitas dicit priuationem, connotando, quod ab ipso iure immediate manet, sed haec consideratio iam suprà reiecta est.

Dico ergo, omnem irregularitatem ita imponi immediate a iure, vt neque hominis sententia indigat, nec per illam solam imponi possit. Ita sentiunt ferè omnes authores citati, præsertim *Soto* dist. 22. quæst. 3. art. 1. *Ledelma* quæst. 26. art. 2. *Castro* libr. 2. de *Lege penal*, cap. vlt. *Nauarrus* c. 27. n. 94. *Courruias* dicta *Clem.* in *princ.* nu. 3. *Villadiego*, quia a lios refert lib. 1. de *Irreg.* cap. 16. & c. 2. n. 11. Fundatur in illo principio iuris, quod habet irregularitatem non iteari nisi in casibus in iure expressis, iuxta cap. 1. *qui*, de *Sententia excommunicat* in sexto. Ex quo (vt assertione positam per partes declaremus, & probemus) colligimus primò, irregularitatem, quæ in iure est expressa, incurri eo modo, quo in iure expressa est. Patet tum argumento a contrario sensu, seu à fortiori: tum etiam quia ius haber efficaciam tam ad poenam, seu impedimentum, quam ad modum, quo illud imponit, alias in pte, & iniuste lex utetur illo modo imponendi illam, vel impedimentum, vt per notum est: quia operari intenderet alterius, quam posset. Atque haec est communis doctrina, de qua videri potest *Soto* libr. 1. de *Iustitia*, quæst. 6. & *Castro* libr. 1. de *Iusta hæretico*, punit. cap. 2. & *Simancas* in *Catholicis* instit. cap. 9. & multa de illa diximus supra in materia de censu-
ris in communi.

Secundo infertur ex eodem principio, irregularitatem, quæ ab ipso iure fertur, statim incurri, & operari, seu obligationem inducere independenter ab executione iudicis, & ab eius sententia, etiam declaratoria criminis. Ita docent citati authores, & *Summista* verbo, *Irregularitas*, & *Canonista* communiter in capit. 1. de *Re iudicata*, in sexto & videri etiam potest *Decius* consil. 146. & *Paulus Burgafius* Fr. *Suarez* tom. 5.

A prim. part. de Irregularitat. Ratio vero est, quia lex ipsa immediatè infert irregularitatem, & profert sententiam, vt patet ex verbis, quibus irregularitas in iure ferri solet, quæ denonant stante tali conditione eo ipso hominem esse inhabilem, seu impeditum ad susceptionem, vel executionem ordinum.

Obiectio.

Solutio.

Dices, aliquando non obstantibus his verbis, requiri sententiam saltem declaratoriam criminis, & vt constat ex c. *Cum secundum leges*, de *Hæret.* in 6. Vnde ergo constat, irregularitatem non esse huiusmodi.

Respondeo primo, eodem modo id esse de irregularitate probandum, quo de censuris id ostendimus, nam quoad hoc cum illis conuenit: consistit enim in quadam priuatione seu prohibitione, quæ per ipsam legem immediate potest imponi, quæ aperte dicunt secum afferre executionem, iuxta cap. *Pastoralis*, §. *Verum*, de *Appellat*. Nec requirit actionem aliquam per hominem exequendam. Qualem requirit poena illa confiscationis bonorum, de quo loquitur cap. *Cum secundum leges*, propter quam requirit sententiam declaratoriam. Alia etiam ratio reddi potest, quia irregularitas sapientissime & fortiter a iure ut poena, sed est lex quædam prohibens actum, substantie tali conditione: vel è conuerso (& in idem redit) est lex præcipiens talem conditionem seruari in actu, vt ritè, & rectè fiat: quæ leges non pendunt ex aliqua sententia, vel declaratione iudicis, vt suam obligationem inducant, vt per se constat: ergo.

Et iura, quæ irregularitatem imponunt propter criminia, sub eadem forma, & modo illas imponunt, vt ex discursu iurium conitar: postulant ergo talem conditionem vt necessariam ad actum ritè & recte faciendum, & fine illa fieri vetant. Sicut enim apponi potest conditio, quæ consistat in carentia deitatis incipitalis, ita etiam & à fortiori exigiri potest conditio includens carentiam culpabilis defectus: ergo ex vi ipsius iuris prohibetur, qui habet etiam defectum, seu culpam, à tali receptione, vel actione: ergo omnia haec iura inducent irregularitatem absq[ue] illa sententia. Vnde fit, vt qui in casum, seu defectu irregularitatis incidit, statim absq[ue] alia sententia, vel coactione teneantur in conscientia ablinere, ab his actibus, quos irregularitas prohibet: quia habet vim cuiusdam præcepti prohibientis, & suo modo inhabilitantis ad talia actum. Di-

*Ensis pro
eludatur.*

cis: Nemo cogitur in se ipso exequi poenam contra statim, sed ablinere à talibus actibus est exequi in se irregularitatis poenam: ergo non potest aliquis per seipsum ad hoc obligari. Responderetur primo negando maiorem, præcipue quando illa poena non in actione, sed in carentia constituit in censu. Eo cōstat Secundo consistere in obligatione abstinendi à talibus actibus, & ideo dicitur talis lex secum afferre executionem: posita autem obligatione, ita teneatur homo in conscientia illam exequi, quamvis ab alio nō cogatur, sicut & alia præcepta seruare. Quando vero positis homo excusari ab hac obligatione propter urgentem causam necessitatem, in superioribus bus sufficiens tactum est: & appellari possunt dicta censura.

Tertio ex dictis concluditur, vbi ius non imponit irregularitatem, hominem, seu iudicem non posse illam imponere. Hoc docent idem authores. Et in primis dubium non habet in irregularitate, quæ sine culpa imponitur: quia ibi neq[ue] habet locum punitionis: neq[ue] alia ratio, ob quam positis homo tale impedimentum apponere. Pertinet quidem interdum ad Ecclesiasticum iudicem declarare, an aliquis defectus sit sufficiens ad irregularitatem, vt in frā videbimus: tamen haec declaratio & supponit ius fere irregularitatem, & illi etiam committens declaracionem sufficiens causa, seu defectus, quando neq[ue] à iure ipso alter determinatur, neque in re ipsa habet certum, aut definitum modum: sed arbitrio humano iudicand' est. De irregularitate vero, quæ

Hhh. cit

est poena, probatur primo ex intentione Pontificis in illo capitulo: qui non solum enim intendit negare delinquentem in causibus ibi numeratis manere irregulariter ipso iure, sed etiam non posse ob eam causam fieri irregulariter; nam hoc videtur necessarium ad plenam resolutionem questionis, quae ibi supponitur: ratione autem hoc probare non est facile. Aliqui hanc redditum, qualiter non potest imponere peccatum primitium, nisi per legem statutam, iuxta Glostam penitentia Panormitanorum communitatam in capitulo de luce patronat. & alia, quae apud Tiraquellum videri possunt in libro. Si rursum, verbo, Regula, ut in numero 249. de Reuocandis donationibus, sed nullum est ius, quod pro aliquo delicto statuat irregularitatem a iudice imponendam: ergo. Sed haec ratio difficultas est, quia semper poena priuata potest imponi arbitrio iudicis, ubi lex certam non prescribit, ut constat de suspensione in capitulo de causis, §. III, de Officio delegati. & est communis doctrina in capitulo de iudicis, ubi Abbas numerus trigesimo quarto, Decius numerus, trigesimo quinto. Posset ergo limitari, vel alter assumi major propositio, quae in peccatis arbitrii debet iudex imitari ius, quatenus designat peccatas a iudicibus imponendas: & idem numquam videtur posse imponere peccatum, quam ius aliquando, seu in alio proportionali delicto non fuber a iudicibus imponi: sed hoc numquam ius precipit de irregularitate: ergo. Quae ratio est bona congruentia, maximè vero videtur fundari in usum Ecclesie, qui etiam potest in hunc modum declarari: quia irregularitas, ut potest incurri a laicis iure ipso incurri debuit, quia laici non puniuntur, per se loquendo, a iudice Ecclesiastico, ut vero potest cader in Clericos, quod effectum habet similitudinem cum suspensione, & ab homine semper imponitur ut suspensio, non ut irregularitas. Cuius signum est, quia tunc demum sit Clericus irregularis, si se suspensus celebrat. Quod fortasse ideo sit, quia suspensio habet puram rationem peccata: irregularitas autem involuit rationem indecentiae, quam ius ipsum considerare debuit. Hac ergo sufficiunt, ut haec peccata non fierent ab homine iure ordinario, non tamen probant absolute repugnare, aut Pontificem non posse: si velit, hanc peccatum in uno vel aliquo facto imponere pro delicto aliquo commissio, licet in iure positam non esset.

Quo iure debet imponi irregularitas. Dubium tertium.

Ius Ecclesiasticum multiplex.

Prima conclusio.

Hostiensis.

Tertium dubium est, de quo iure hoc intelligendum sit, suppono autem deberet esse a iure Ecclesiastico: quia civile non potest de spiritualibus disponere, ad qua constat irregularitatem pertinere. Potest autem ius Ecclesiasticum esse multiplex, scilicet vel Pontificium, vel Episcopale per statuta synodalia, vel provincialia, vel etiam rationalia. Potest item esse ius vel scriptum, vel confuetudine introductum. Potest denique esse ius proprium, & formale (ut sic dicam) vel per extensionem, aut similitudinem, quando decisio iuris in uno casu ad similem extenditur: de quibus omnibus dubitari potest. Dicendumque in primis videtur, nullum ius particularis Diocesis provinciae, aut nationis sufficeret ad irregularitatem ferendam. Hanc assertiōnem non inueni haec tenus sub his terminis ab authoribus assertam. Eam tamen colligo ex dicto, capitulo. Is qui: in illis verbis: Cum id non sit expressum in iure: nam sine dubio loquitur de iure canonico, ut notavit Hostiensis in c. Si celebrat, de Clerico excommunicato, numero quinto, & est communis sensus, constatque ex absolute iuris appellatione: nam ius particulare cuiuscunq; priuata Ecclesia, vel nationis non appellatur ius simpliciter, praesertim in iure canonico, & a Summo Pontifice, sed appellatur statuta

Episcopi, aut synodale, vel provincialia, iuxta capitulo secundum, cum similibus, de Constitutionibus in sexto.

Dices: Cur non potest Episcopus legem ferre, ne Clericus hoc, vel illud faciat, sub pena irregularitatis ipso facto incurriendo, si iudicauerit expedire, sicut potest similem legem ferre sub pena excommunicationis, vel suspensionis? Respondeo, duabus modis ferri huiusmodi de peccatis: primò permundum medicinæ, & hic modus repugnat irregularitati, iuxta propriam eius institutionem: quia est inhabilitas de se perpetua, vel simpliciter, vel a tempore, & modo, quo fertur: neq; penderet ex hominis contumacia, sed sufficit causa, vel actus semel commissus. Secundo modo inferitur pena absolutè punitionis delicti, & hoc modo non repugnat quidem ex natura irregularitatis, quod posuit in una parte Ecclesie imponi pro uno delicto, & non in alia, ut ratio facta probat, ramen de facto non est in viam ius commune videatur id permittere. Et haec ratio sufficit, sicut dicebamus de irregularitatibus per hominem non ferenda. Hinc etiam nulla inveniuntur irregularitatis propriæ alicuius Episcopatus, vel nationis, sicut dantur censuræ, seu resseruationes Episcopales. Et ideo omnes autores ad irregularitatis cognoscendas semper nos remittunt ad communis ius, ut videat licet in Iurisperitis dicto capitulo. Is qui, & in dicto capitulo. Si celebrat, Nautariorum in capitulo. Non inferenda, 23. quæst. 3. num. 35. & sequentibus, & in capitulo. Si quis autem de Peccatis, distinet. 7. nu. 30. & sequentibus, & aliis superioribus. Congruentia item reddi potest, quæ supra insinuata est, quia irregularitas non fertur principaliter per modum peccata, sed per modum cuiusdam impedimenti, vel conditionis necessariae ad decentiam, & reverentiam sacris ordinibus debitam, que res ad universam Ecclesiam spectat, & ideo illius iudicium, seu statutum universalis Pastor sibi reseruasse videatur. Vnde etiam obiter intelliguntur, quantum differat irregularitas a suspensione perpetua etiam ipso iure lata: haec enim non repugnat particulari iure aliqui Ecclesie, vel regionis ferri. Colligitur deinde, quoties aliqua irregularitas ex aliquo provinciali Concilio defumitur, in tantum habetur vim, in quantum per Pontificem, vel universalem Ecclesie motum fuit approbatum, & receperunt tanquam canonicum, & universale ius.

Secundo dicendum est, irregularitatem solum ferri iure scripto: itaque nulla irregularitas proper solam allegatam consuetudinem quoniamcumque authorum opinione confirmatam, admittendebat, nisi exhibeat ius canonicum scriptum, in quo continetur. Haec assertio colligitur ex eodem iure, & authorum interpretatione, quamvis in sive distinzione hoc non declarent. Cum enim in dicto capitulo. Is qui, pro regula ponitur, nullam esse irregularitatem, nisi sit in iure expressa, manifeste excluditur omnis alijs modis inducendi irregularitatem. Item ob hanc causam sufficiens principium, & ratio ad excludendam ab aliquo casu, seu delicto irregularitatem est, non esse in iure contentam: ita enim ubiq; argumentantur autores, ut patet ex Hostiensis, Abbate, & aliis in capitulo. Si celebrat, & ex eius superba citatis, illa autem collectio bona non est, si allegari posset traditio, vel alia consuetudo ad irregularitatem sine iure comprobandum. Addit, nullam censuram ipso facto incurri posse, nisi vel in iure expressa sit, vel per hominem imponatur: in irregularitate autem non habet locum impositionis per hominem; ergo semper ad ins ipsum recurrentem est. Quin potius de omni peccata seu inhabilitate priuata est generalis regula, nunquam incurri ipso facto, nisi sit in iure expressa, ut tradunt Abbas, & Felinus in capitulo. Querelam, de Iure iurando, & multi alii, quos refert, & sequitur Tiraquellus in dicto

dicto verbo, *Revertatur*, n. 247. Estq; id valde cōsentaneum rationi, tum quia odia restringenda sunt, neque facile admittenda: tum etiam quia fieri consuetudo possit introducere obligationē legis quoad vim directiū, non tamen quoad vim coactiū, p̄fserim ipso iure, seu facto: quia numquam poena censetur hoc modo posita, nisi id expresse constet, quod accidere potest vbi verba non sunt expressa: quia ergo irregularitas priuata est ipso facto incurienda, necesse est, vt in iure expressa sit.

Aduerendum est autem, ius canonicum non solum comprehendere illud, quod propriè, & in rigore appellatur corpus iuris: sed etiam omnia alia decreta Pontificia, vel Concilia approbata: ideoq; ut irregularitas incurritur satis erit, quod in quolibet horum decretorum continetur, quoniam omnia illa ex se habent vim legum obligantium vniuersam Ecclesiam, & constituentium commune ius: suppono enim esse sufficiēter promulgata, & recepta. Unde sit, de possibili non repugnare, esse aliquam irregularitatem, quæ in corpore iuri non continetur, & in aliqua constitutione, seu motu proprio aliquius Pontificis addita sit: quod nonnulli viri docti putant de irregularitate quadam declarata à Sixto V. in Motu proprio de Male promotis. Ego vero superius ostendis, irregularitatem illam non esse aliam ab ea, quam iure communi incurrit suspensus ab ordine, in illo ex officio ministrans: Et in vniuersum existimo, de facto nullam esse irregularitatis speciem, quæ in corpore iuri non continetur, neq; nouam aliquam inueniri, aut in Concilio Tridentino, aut in Motu proprio Pontificis. Inuenitur quidem sepe in illis nouum fundamentum (vt sic dicam) irregularitatis contrahendat, quatenus suspensionem, vel aliam censuram imponunt, ratione cuius irregularitatem incurrit sic celebrans, quam antea non incurreret. Nihilominus tamen formaliter, & proximè illa irregularitas non manat ex novo iure, sed ex antiquo, & communi. Et fortasse ratio est, quia in huiusmodi decrecis principaliter aponi h̄e priuationes vt poena delictorū: vñs autem Ecclesia habet, vt prius imponantur censura, irregularitas verò referetur pro his, qui censuras ministrando violant, nisi quando aliud postulat decencia, & religio ipsorum ordinum, cui sufficiēter censetur prouisum per ius commune: & ideo extra illud non solent irregularitates multiplicari: quod valde obseruandum est.

15. Tertia cōclusio.
Nulla irregularitas
defacto in
vniuer-
tra corporis
iuri.
16. Expedi-
tur min-
toria du-
bia.
De iteran-
te actiue,
vel ratiōne
Sacramen-
tum Con-
firmatio-
nie
Castro.
Nauar.
Deieratā
Sacramen-
tum Or-
dinis.
De irreg-
ulari-
tate
Lari tele-
brante.
De viola-
tione
te Eccl.,
sum.
Soto.
Prima op̄.
Burgasim.
Op̄inio.
Hhh 2 putant

Tertio dicendum est, vt irregularitas contrahatur, non satis esse, quod in simili casu, vel minori posita sit, sed necesse est, ut in propria specie talis causæ, vel delicti lata sit. Hac etiam est communis sententia, quæ satius colligitur ex dict. c. *Is qui*, tum propter verbum illud, *expressum in iure*: nam quod solum per argumentum à simili elicetur, non potest dici in iure expressum. Tum etiam ex casu illius textus: dicitur enim ibi, celebrantem in Ecclesia polluta non manere irregularē, quia id non est in iure expressum: & tamen non profecto si argumentum à simili in hac materia validum esset, illud esset maximum: quia celebrans in Ecclesia interdicta sit irregularis: quamvis autem non sit idem, Ecclesiæ esse pollutam, & interdictam, sunt tamen valde similia: quia vtrumq; est quoddam canonicum impedimentum continens prohibitionem Ecclesiasticam, contra quam agere in vroque casu peccatum mortale est. Ergo cum in hoc non valeat argumentum à simili ex mente Pontificis, signum est numquam valere: de quo exemplo videri possunt dicta in 3. tomo, disp. 81. sect. 4. Deniq; non solum in irregularitate hoc locum habet, sed etiam in omni poena, quæ ipso iure imponitur, ipsoque facto incurrenda est, numquam enim poena ipso iure lata prō uno criminе, incurrit in altero, ipso etiam iure, seu facto, quātumcumque simile, aut æquale, aut maius videatur. Quia de

Fr. Suarez tom. 5.

A facto imposita non est ex vi alterius legis, quia in alio tantum casu loquitur, & extendenda nō est: tum quia odia restringenda sunt, tum etiam quia hoc pendet ex voluntate legislatoris, quæ tam limitata esse censetur, quam verba eius. Atq; ita docet *Hofstiensis*. Panorm. n. 5. Panormitanus in cap. vlt. de iure Patronat. nu. 8. *Ioan. And.* citans Ioannem Andream, & communem in regula, *Couarr.* *Odia*, de Regul. iuris, in 6. & alios refert *Tiraquel.* *Castro*, lus loco citato, n. 243. & *Couarruicias* in 4. *Decretal.* 2. par. c. 8. §. 8. n. 8. & *Castro* lib. 1. de *Lege penal*, c. 7. docum. 3.

B Ex hoc principio definiri possunt varii casus, 16. quo his in particuliū persequi & prolixum, & pre- Expedi- tur min- tatoria du- bia.
De iteran- te actiue,
vel ratiōne
Sacramen- tum Con- firmatio- nie
Castro.
Nauar.
Deieratā
Sacramen- tum Or- dinis.
De irreg-ulari- tate
Lari tele- brante.
De viola- tione
te Eccl.,
sum.
Soto.
Prima op̄.
Burgasim.
Op̄inio.
Hhh 2 putant

standi sunt: indicabo tamen breuiter nonnullos. *V-* nus est de iterante Sacramentum Cōfirmatio- nis siue conferendo, siue recipiendo, de quo aliqui dixerunt manere irregularē propter similitudinem cum baptizante. Quam esse sententiam communem Ca- nōnitarum affirmat Castro de *Lege penal*, libr. 1. cap. 7. docum. 3. & sequitur *Nauarrus* cap. 27. n. 247. & alii, quos retuli in 3. tom. disp. 38. sect. 1. vbi oppo- situm verum esse definiti ex dict. principio, & au- thores aferentes retuli. Similis casus est de iterante Sacramentum Ordinis, de quo eadem solent esse ex eodem principio, quia de hoc casu nihil est expre- sum, & à simili nullum est argumentum. Tertius ca- sus est de irregulari celebrante, nam per argumen- tum à simili videbatur incurtere irregularitatem tamen quia non est in iure expressa, non incurritur. *Solitem* quæ de celebante fine vestibus sacrissis, brante, aut fine altari consecrato, aut nimium contracto: De celebra- nam in his omnibus casibus potest sumi argumen- tum à simili ex violatione aliarum prohibitionum, que per censuras imponuntur. *Nihilominus* in eis non incurritur irregularitas, quia non est in iure ex- pressa, vt notauit *Richardus* in 4. dist. 13. art. 4. quest. 12. & 13. Præterea idem dicendum est de illo, qui Ec- cleiam violat per voluntariam seminis, vel sanguini- es effusione: nam licet sacramentum cōmittat for- tasse grauius, quam sicut nonnulla, quæ irregulari- tate puniuntur, nihilominus irregularitatem non incurrit, quia id non est in iure expressum: & licet *Soto* lib. 5. de *Iustitia*, questio. 5. artic. 4. in fine aliud dicere videatur, tamen reuera non dicit, nam ibi nō de irregularitate, sed de excommunicatione lo- quitur, quamquam à que falsum si illud assertum de excommunicatione: quia etiam illa excommunica- tio non inuenitur iure ipsi lata. Denique hoc principio sepe vtrum in sequentibus ad casus par- ticulares definiendos.

SECTIO V.

Vtrum ad irregularitatem incurrandam oporteat ius esse à expressum, ut dubium excludatur.

A LIQVI generaliter opinantur, in calu dubio ex iure judicandum esse *Prima op̄.* aliquem irregularē. Quæ sententia nō maxime nititur in capit. Ad audi- tiam, de Homicid. vbi in quodam ca- su dubio definit Pontifex, quandam separandū fuisse à ministerio sacerorum ordinum, & rationem red- dit: *qua in dubio semitam debemus eligere tutorem*: quæ ratio in omni simili dubio procedit. Similis decisio habetur in cap. *Significati.* 2. cod. tit. Atque ita sententia Paulus Burgafius de Irregularit. par. 1. quest. 3. *Burgafius.* num. 10. & multi ali infra referendi. Alia vero di- distinctione vtruntur, nam in foro interiori dicunt esse cōsendum aliquem irregularē in eo casu: & ita

putant esse intelligenda dicta iura, quia principium illud in quo fundatur, in foro conscientie optimè locum habet: nam in conscientia tenerur homo vitare periculum omne peccandi, quod facit si existente illo dubio se se abstineat, si autem seingerat, exponet se periculi agendi contra irregularitatem, atque adeo peccandi. At vero in foro exteriori negant dicti autores iudicandum esse aliquæ irregulararem solum properius ius dubium: quia iudex ferre debet sententiam ex aliis principiis, videlicet quod pœna & odia restringenda sunt, ideoque in casu dubio reus potius est absoluendus, quam cōdemnandus. Argum. legis Abhent, ff de pœnis, & reg. 11. in sexto. Cum sum partium iura ob curas, res fauendum esse potius quam aliorum. Ita opinati sunt Abbas, Hostiensis, & Ioannes Andreas, quos alij sequuntur in dict. capit. Ad quidam. Idem tenet Armilla verbo, Irregularitas. num. 8. & 9. Tabiena verb. Irregularitas. 1. nu. 3. & Nauarr. ca. 27. nu. 193. Addicq; per forum internum non tantum intelligendum est forum pœnitentiae, sed etiam forum consilij, citans Villadiego, de irregularitate. Tertia denique sententia est in eo casu neminem censendum esse irregularrem, neque in foro exteriori neq; interiori. Tenet Innocentius, d.c. Ad audiendum, & Cardinalis in Clement. 1. de Homicidio. Villadiego d. Irregular. c. 15. in fine, & Couar. in d. Clem. 1. par. in princ. Nauarr. n. cap. Si quis autem de Pœn. de 7. nu. 35. & seq. Atque hanc sententiam veram existimo in eo dubio de quo loquimur.

Vrautem rem totam apertamus, primum oportet distingue dubium, nam potest esse & iuris, & facti: id est, an irregularitas sit lata in iure, nec ne, vel constataran esse irregularitatem pro tali delicto: er. grat. homicidio, dubitatur an hoc fuerit homicidium, nec ne. Quæcūq; igitur versari circa dubium iuris: ut autem ad iura respondamus, oportet etiam dicere de dubio facti. Rursum oportet aduertere aliud esse dubitare, aliud vero assentire cum formidine, dubium enim proprium est, quod post diligenter inquisitionem intellectus anceps, & quia suspensus manet: vel omnem suspendendo assensum vel (quod ad praefens perinde est) indicando solum rem esse dubium. Assensus autem licet sit cum formidine, est tamen determinatus ad alteram partem, atque ita tollit dubium, & probat falem opinionem, in qua possunt esse probabiliter gradus: nam si assensus sit improbabilis, & temerarius, non meretur nomen opinionis, moraliter loquendo, quia neque ad recte operandum, neque ad excusandum quidquam valer. Intra latitudinem autem probabiliter quatuor videatur posse distinguendus: aut enim una tantum pars est probabilis: & hic est unus gradus: aut fit comparatio inter duas probabiles: & sic dantur alii tres gradus, probabiliores, & que, & minus probabiles.

Viterius aduertere oportet, dubium aliquando posse confundere in re ipsa, aliquando vero tantum in persona. In re dico existere, loquendo de dubio iuris, quando fundamentum dubii est in iure ipso, vel scire posse, quia verba eius sunt ambiguæ, vel quia sunt aliquæ rationes ad dubitandum an sit tale ius, & post sufficientem inquisitionem non potest certum inveniri, & de hoc est praesens quæstio: in persona vero dico esse dubium quando fundamentum eius est sola ignorantia, vel negligencia hominis, quia in re v.g. satis certum est quale sit ius: homo autem hic & nunc dubitat an per hunc actum contrahatur irregularitas, quia ius ignorat, solumque habet aliqua motus & rationes ad dubitandum, qui dubitandi modus non variat ius ipsum, sed conscientiam operantis: & ideo magis spectat ad materiam de conscientia, tamen ad materiæ complementum dicimus quomodo se gerere debet quis in tali dubio.

Primo ergo dicendum est. Quoties in iure est dubium an sit lata irregularitas, iudicandum est non

Prima con-
clusio.

A esse, tam in interiori foro, quam in exteriori. Probat ex dict. cap. Is qui, quatenus requirit ad irregularitatem, ut sit in iure expressa, que enim est ita occursum, & prudentes & sapientes non possint fere iure, an talis irregularitas in iure continetur, nec ne, non potest dici in iure expressa, ut per sensum videtur: ergo talis irregularitas simpliciter iudicanda est nulla. Quocirca non incommode hic applicari potest vulgaris distinctione de dubio speculatorio & pratico: nam ante illud cap. Is qui, esse fortassis poterat hoc dubium speculatorium, ut in causis propositis in illo cap. de celebrante in Ecclesia violata, vel coram excommunicato: neq; in etatibus tunc aliquod principium certum ad expellendum illud speculatorium dubium: sed practice tantum expellendum erat ex aliis principiis, quia infra insinuabimus. Nunc autem decisio illius cap. tollit omnem dubium etiam speculatorium, colligendo hoc modo ex principiis certis, irregularitatem non incurrit nisi in causis iure expressis: sed irregularitas dubia non est in iure expressa: ergo non incurritur. Maior est decisio iuris: Minor est evidenter terminis: Collectio etiam formalis est ergo concludunt rem certam. Et quamvis hic collectionis modus proportionem habere videatur cum modo colligendi certitudinem practicam, ex dubio speculatorio: tamen reuera est discursus speculatorius & certitudinem speculatorium concludit, quia procedit ex principiis, que sunt in iure, vel in materia ipsa de qua agitur, & non tantum in conscientia operantis: unde concludunt doctrinam omnibus communem, & non solum quid huic vel illi ex dispositione conscientie suæ agere licet. Et iuxta haec posset facile responderi ad predicta cap. Ad audiendum, & Significati, quia iam in casu huius assertioris non est dubia post decisionem d.c. Is qui, licet remota illa posset dubium speculatorium cogitari.

Quæri enim potest quid dicendum est, statim illo dubio iuris, & non existente decisione dict. cap. Is qui, nam tunc videtur speculatorium dubium integrum manere, & consequenter iudicandum fore iuxta decisiones aliorum textuum dicti, in dubio seruandam esse seu timendam irregularitatem. Nihilominus dico, in eo casu idem debuisse nobis iudicari, sive consulentibus, sive agentibus, tamen foro conscientia, quam externo, quod indicat Pontifex in d. cap. Is qui, non enim opinor illum respondisse, aliquid nouum & speciale statuendo, sed declarando duo, que ex re ipsa, & ex vera doctrina morali constare poterant, quibus Pontifex auctoritate sua nouam certitudinem adiunxit. Vnum futurum pro illis casibus, de quibus ibi fuerat interrogatus Pontifex, nullâ esse irregularitatem in iure expressam: aliud fuit, irregularitatem non esse iudicandam, quia tunc etiam verum esset illud principium quod Pontifex supponit. Quod remoto illo capitulo, modis supra taciti fundari potest, vel quia odia & restringenda, & ideo in causa dubio iudicandum est pœnam non esse latam, vel quia pœna iusto iure lata non est extendenda ultra casum in legem expressum: irregularitas autem est pœna ipsa iure lata, & causa dubius non potest esse in iure expressus, nam si esset expressus, non esset dubius, ut per se constat. Vel denique in eo quod pœna pro uno directe imposta, non est ad alia excedenda, solum proper similitudinem aut equivalētiam, quæ omnia principia sunt in iure satis certa. Quamobrem etiam contra hoc non obstante alij textus, quia etiam in hoc casu sufficienter collitur dubius speculatorius seu doctrinale: nam omnia hæc principia & illationes moralem habent certitudinem, qualiter non esset

est tanta, quanta est post decisionem capi. Is qui, et
men est sufficiens ad tollendum morale dubium :
quamquam verum etiam sit praedicta capita non lo-
qui de dubio inris, sed facti, de quo forsan est alia
ratio, ut mox videbimus.

Secundo queri potest, quid dicendum sit quan-
do res non est adeo dubia, quin sub opinionibus ver-
setur. Respondeo breuiter (omissois aliorum placiti-
bus, quae alibi sunt generalius examinanda) si contingen-
tia opinione afferentem talen irregularitatem esse
in iure latam, ita esse probabilem, ut contrarium
probabilitate carere iudicetur, tunc id sufficere, ut
talis irregularitas incurra, & vt ita iudicandum
sit tam in iure interiori, quam exteriori. Quia in re-
bus humanis non potest maior certitudo pruden-
ter postulari, ut enim aliquid est ita evidens, quin
habeat aliquem contradicentem. Solam ergo oportet
recedere examinare, an opinio ita constans sit, ut co-
traria non sit probabilis, id enim non est ex autorum
numero, sed ex ratione ponderare, & in presenti
materia ex verbis iurium recedere expensis & ponde-
ratis colligendum est. Quando vero est varietas op-
inionum probabilium, in vniuersitate censeo non
incurri irregularitatem, quoties iudicio virorum
Doctorum opinio negans in eo casu incurri irregu-
laticem probabilis est, etiam si iudicetur minus
probabilis, culatiu. Ratio reddi potest ex principe
generale, quod in moralibus licet practicè operari
nuxta opinionem probabilem, etiam si specula-
tive minus probabilis censeatur, nisi aliquod pecu-
liare incommodum aut periculum inde oriatur,
quod in presenti materia non occurrit. Sed hoc
principio pro nunc omisso, euidentius fiat assertio
posita ex dict. cap. Is qui, nam quando res est in sead-
eo obscura & dubia, ut homines docti & probabili-
ter iudicantes, inter se non consentiant, me-
ritò censi potest non satis expressa in iure: ergo ir-
regularitas, quae sub dicto dubio versatur, non po-
tent dici in iure expressa, ergo. Dices, de hoc ipso esse
opiniones, an sit in iure expressa, necne. ergo saltem
quando probabilior sententia affirmit esse expres-
sam, id satis est, quia illa est pars tutor, quae semper
eligenda est, ut iura dicunt. Respondeo negando
consequentiā, quia eo ipso quod contraria opinio
est probabilis sufficit ad assentim prædictum mora-
liter certum, & consequenter ad tollendum omne
periculum, ac proinde non potest altera pars pro-
prie dici tutor: utraque enim est omnino tuta.
Potest etiam negari antecedens, nam in eo casu non
potest esse controversia, an talis irregularitas sit in
iure expressa, nec ne, sed controversia esse poterit an
talibz verba textus significant irregularitatem, nec
ne, vel aliud simile, quod longe diuersum est, quan-
tumcumque enim sit probabilis opinio affirmans in
tali textu contineri i regularitatem, si tamen id po-
test cum probabilitate negari, numquam potest ve-
re dici talis irregularitas in tali iure esse expressa, nisi
apud eos, qui appellant euidentes, quidquid ipsi op-
inantur. Iura vero non hoc modo, sed magno ver-
borum pondera loquantur, & ideo (ut opinor) plus
est esse aliquid in iure expressum, quam sub contro-
versia viri; probabili in iure contineri, quantum-
cum probabilitas in partem affirmantem inclinet.
Ei à expendo & intelligo verba dict. capit. Is qui,
nam quoad hanc restrictionem & exclusionem dis-
positio eius est favorabilis: & ideo verba sunt cum
omni rigore, & restrictione intelligenda, nam hoc
modo ampliatur fauor. Vel è conuerso, quia quan-
tum ad affirmationem ibi inclusam depositio est odiosa,
scilicet irregularitatem incurri per iura que
expresse illam imponunt, ideo verba etiam illa sunt
in omni rigore intelligenda, ut dispositio quoad fieri
possit, restringatur.

Tertio interrogari potest, si contingat non esse
dubium de certitudine, sed de existentia iuris (ut sic

Fr. Suarez tom. 5.

A dicam) quid de tali irregularitate iudicandum sit.
Quod dubium non habet locum in his, quae conti-
nentur in corpore iuris: nam de his potest haberi
certitudo: sed in Extrauagantibus, aut Bullis Pon-
tificis, quae interdum non extant, nec de illis plena
certitudo habetur, sed ab aliquibus fuisse feruntur,
qui etiam interdum referunt in eis latam esse cenu-
ram, & idem potest esse de irregularitate. Quaritur
ergo an hoc sufficiat, ut talis irregularitas incur-
ratur, si in tali iure dicatur fuisse expressa. Respondeo
iuxta superius dicta, huc casum non habere locum,
quia diximus, extra corpus iuris non solere nouas
irregularitates introduci, quia semper a formaliter
sub generalibus legibus iuris communis conti-
nentur. Quia vero mediate potest occasione talis
decreti incurriri irregularitas, propter novam censu-
ram in eo impositam: ideo id ferendum iudicium
de tali irregularitate prius expendendum est an tale
decrecum adhuc sit in eo statu, in quo indicat obli-
gationem sub censura ipso facto incurrenda. Et san-
ctus quoties ius aedeo incertum est, ut dubitet an re-
tulerat latum fuerit, vel an sub tali forma, quae talen
effectum indicat, non potest obligare, aut talem ef-
fectum efficeri, quia non potest dici sufficienter, pro-
positum, aut promulgatum: & in materia irregulari-
tatis est multo magis insufficient, quia non potest
illud vere dici expressum ius practice a moraliter
loquendo. Quod si res non sit aedeo dubia, sed sub
probabilibus opinionibus versetur, tunc quo ad ir-
regularitatem, si in tali iure dicatur species latam
seruanda est regula in proximo puncto posita: nam
est eadem ratio. Atq; eadem (ut opinor) locum ha-
bit in censuris, & in quaunque pena ipso iure in-
currendam: id enim probant, si ecce considerentur,
qua in priori puncto dicta sunt.

Secunda Conclusio.

Secundò principaliter dicendum est, personam, Zuris.
quae ex ignorantia de iure irregularitatis dubitat,
non posse contra talen irregularitatem prudenter
operari, donec aliquo modo dubium sufficienter
expellat. Colligitur ex ratione capit. Ad audientiam
&c. Significati, nam ille, qui sic operaretur, expone-
ret se moraliter periculo errandi, quod in moralibus
perinde est, ac voluntarie errare: nam, *qui amat pe-
riculum, peribit in illo.* Ut tamen distinctius explicet-
tur, aduertendum est, hoc dubium posse contingere,
velante commissum actum per quem incurreret
est irregularitas, vel post illum. In priore casu
dubium de irregularitate contrahenda, vel nullus
vel parum refert, aut ad honestatem vel maliciam
actus, aut ad irregularitatem vitandam, vel contra-
hendam. Primum patet, nam si actus, per quem ir-
regularitas contrahi dubitatur, est alias licitus, non
fieri illicitus propter dubium solum irregularita-
tis: quia sola irregularitas non facit actum peccati-
num. Solum posset quis excipere ab hac regula
clericorum, iuxta opinionem Caietani, verb. *Cler-
icorum peccata, dicentes, clericum faciendo actum, per
quem incurrerit irregularitas, semper peccare.* Nam
id neque est verum, nec assertur à Caietano: nisi
quando actus est clericus prohibitus sub tali pena.
Et ideo clericus qui dubitat an per talem actum ir-
regularitatem contrahat, prius dubitat an talis actus
sibi prohibitus sit. Atq; hec est prima, ac prae-
cipua ratio peccandi operando cum tali dubio: id eoque
si actus reputetur non prohibitus, ex solo dubio ir-
regularitatis non fiet illicitus. Si vero actus, per quem
incurrerit irregularitas, illicitus est, vel saltem
hoc dubitatur, ex eo capite actus erit malus,
non propriè ex dubio irregularitatis,
quamvis hinc possit malitia au-
geri in personis clericis.

Hab 3

Ignorantia

Ignorantia irregularitatis illam non impedit.

A Ltera pars, scilicet, hoc dubium antecedens irregularitatem nihil per se referre ad illam contrahendam, vel vitandam, declaratur ex alio principio notando in hac materia, scilicet, ignorantiam irregularitatis, quantumcumq; invincibilis sit, non impide quin irregularitas contrahatur. Dico ignorantiam irregularitatis, quia ignorantia culpa aliquando potest impidere irregularitatem, quæ proculpa, ut sic, imposita est: de quo supra dixi, & plura dicemus infra agentes de irregularitate homicidii. At vero ignorantia solius irregularitatis, non excusat quominus illa incurritur. Et fundamentum esse potest: quia ignorantia solius pœna non excusat illam, quia non excusat culpam, & consequenter nec reatum pœnae. De qua re videri possunt dicta Disp. 4. sct. 6. Cessat enim hic specialis ratio ob quam ibi diximus, ignorantiam invincibilem excommunicationis, seu censuræ propriæ dictæ, excusare ne illa incurritur, quia illa est pœna medicinalis, quæ pro contumacia formaliter fertur, & ut ab illa recedatur, irregularitas verò quando est pœna, non fertur ut medicinalis, sed in vindictam delicti, vnde propriam contumaciam non requirit: & ideo haec sola ignorantia non excusat irregularitatem. Quod à fortiori tenent omnes, qui de censuris id assertunt, quosib; retuli cum Couar. in cap. Alma. i. part. §. 10. cnu. 9. Et ad hoc ibidem expendi cap. Cum illorum, de Sent. excommunicatio.

io
Quid si ignorantia de precepto Ecclesiastico prohibentem actionem, pro quo imponitur irregularitas, quæ excusat culpa inobedientiæ Ecclesiæ, & à transgressione legis eius, quamvis non excusat à culpa simpliciter, ut quando actus ab Ecclesiæ prohibitus est de se malus & contralegem diuinam, aut naturalem. Tunc enim maior ratio excusationis intercedere videtur, quia irregularitas incurritur ex vi solius legis ecclesiastice: haec autem lex non operatur, nisi in transgressorum suum: ergo, si ignorantia excusat transgressionem talis legis, etiam reddit hominem liberum & immunit eam pœna talis legis. Quæ ratio videtur profecta apparet, & probabilis. Nihilominus censeo ignorantiam invincibilem legis ecclesiastice prohibentibus, v.g. homicidium non excusare homicidiam ab irregularitate, ut est communis consensus, & infra ex iuribus constabit. In eo vero casu dici posset irregularitatem non esse possum propter solam culpam, sed propter ipsum actum quomodo: cumque voluntarium. Sed hoc non faciat, quoniam alias illa non est irregularitas homicidii, sed solum ex defectu lenitatis, quod falsum est. Et ideo fatendum est, posse Ecclesiæ sua lege pœnam imponere pro ipso actu, quatenus est contra legem diuinam, aut naturalem, etiam si non sit formaliter, seu voluntariæ contra legem ecclesiastici. Sicut enim iudex per sententiam punit sapientia contra solum ius diuinum: ita etiam potest legislator per ipsam legem punire similia delicta, atq; ita censend' est facere quoties simpliciter per legem ipsam punit sic delinquentem, & aliud non explicat, neq; ex modo ipsius pœnae, aut ex aliqua alia ratione colligi potest, prout in praesente contingit. Et vel maximum quod irregularitas respicit indecentiam, quanti actus habet ex se, vel quatenus est contra ius diuinum aut naturale, etiam si præscindatur, seu excusat transgressio ecclesiastici precepti. Quapropter generaliter verum esse existimo, ignorantiam solius precepti ecclesiastici, manente culpa contra legem diuinam aut naturalem, non excusare irregularitatem.

ii Atque hinc tandem concluditur propositum in Operariæ tentum, nimirum operari cum dubio vel timore ir-

A regularitatis nihil referre ad illam incurredam, vel vitadæ. Probatur, quia si postea, re fatis perspecta, & examinata, confiterit talem actum non esse ful-
 ficientem ad incurram irregularitatem, non erit
 contracta propter dubitationem operantis, sed ab-
 lato dubio poterit ordines exercere vel assumere si-
 ne alia dispensatione. Quin potius, licet aliquis ex
 conscientia erronea efficerit actum, credens inde
 manere irregulararem, non fieret: & postea ablata
 ignorantia, posset liberè operari, quia irregularitas
 non incurrit ex sola conscientia, sed ex vi legis im-
 ponentis illam: & ideo non fatis est legem esse puta-
 tam, si vera non sit. Si autem post effectum opus cum
 tali dubio, confiterit irregularitatem incurri pro-
 pter tale opus, nihil obstabit praecedens dubium,
 quoniam illa incurritur: quia, si ignorantia non
 impedit irregularitatem, multo minus solum dubium.
 Vnde eriam si sufficiens diligentia adhibita
 fuisset pro temporis opportunitate ad expellendum
 dubium, illud etiam fatis non esset ad irregularita-
 tem impediendum, si reuera propter talem actum
 sit imposta, quamquam ad formandam conscientiam
 operantis aliquid posset conferre, quandomdi de
 rei veritate non confiterit, vt statim dicemus, ex-
 pliando simul quomodo se habere debet, qui cum
 tali dubio operatus est, quamdiu non potuerit ex-
 pellere dubium.

*Quid facere debeat quis, quando post actum su-
 peruenit, vel manet dubium de ir-
 regularitate.*

S Vpereft dicendum de hoc dubio quando superue-
 nit, vel manet post effectum opus ex quo irregula-
 ritas timerit. In quo certum est, non licere cum tali
 dubio operari contra irregularitatem, non facta prius
 sufficienti diligentia moralis ad expellendum tale dubium & cognoscendum, an irregularitas sit comme-
 xata tali operi, nec non. Ratio est, quia sic operando ex-
 ponit se quis manifesto periculo errandi, & violan-
 di irregularitatem. Item, qui efficerit actum cum simili
 dubio, & prohibitione legis, grauiter pccaret
 contra legem: sed irregularitas includit legis pro-
 hibitionem: ergo. Dices, illud tantum esse dubium
 sp. iuum, cum quo esse potest certiudo præ-
 dictate operantis. Respondeo, dubium spe-
 in circa legem, aut irregularitatem, an si-
 ne, non fatis examinatum iuxta capacitem ope-
 rantis, & rei opportunitatem semper inferte con-
 scientiam dubium practicæ, quæ non potest pruden-
 ter deponi, nisi prius adhibeatur sufficiens diligentia ad dubitationem tollendam. Quia quoniam ho-
 mo non facit quod in ipso est ad deponendum du-
 bium, illi imputatur quidquid est periculi in taliora
 operatione, & ignorantia, quæ ibi interuenit, vincibilis est, ideoq; non potest à culpa excusare. In illo
 ergo casu primum omnium adhibenda est diligentia ad expellendum dubium: & quando uero non
 fit, abstinentia est ab omni opere per irregularita-
 tem prohibito. Quid si, facta diligentia, confiterit
 veram esse irregularitatem, constat vel seruandam
 esse, vel procurandam dispensationem: fiero dō-
 cero, non potest constiterit nullum est tale ius, ablatum enī
 dubium, tam prædictum, quam speculatum, &
 cessat omnis necessitas dispensationis.

Dificultas vero est, quid homo agere teneatur
 si post adhibitam diligentiam non potuit dubium
 expellere, nec de alterutra parte probabile iudicium
 ferre. Quod præsertim urget, quando hie & nunc
 occurrit moralis necessitas exercendi ordines, & dubi-
 tunc non potest fieri omnis diligentia simpliciter
 posibilis, sicut tamen omnis illa, quæ pro loci & tem-
 poris opportunitate fieri potest, & nihilominus per
 illam non potest dubitatio tolli. In quo casu aliqui
 absoluunt affirmant teneri hominem ad irregulari-
 tatem

tatem seruandam, & peccare grauiter si cum tali d^Abio exerceat actionem prohibitatur per irregularitatem. Probatur, quia sic operando exponit se periculo celebrandi cum irregularitate: abstinentia autem vitat omne periculum: ergo tenetur abstinere, quia in dubijs cutior pars eligenda est. Item, quia in simili dubio facti tenetur quis abstineret, & seruare irregularitatem, ergo etiam in dubio juris à paritate rationis, quæ in dubio facti solum est vt tutior pars eligatur, ne forte fiat quod in re ipsa peccatum est, quod periculum eodem modo imminent in dubio iuris. Alij vero per contrarium extremum dicunt, posse hominem practice deponere dubium, & segerere perinde ac ille, qui nullam habet irregularitatē, quamvis teneatur nostra opportunitate maiorem adhibere diligentiam. Ratio est, quia in eo casu, post factam diligentiam, ignorantia, quæ manet, involuntaria est, & ideo practice nullum est periculum peccati: sceluso autem hoc periculo, tutissima est illa pars. Explicatur, quia postquam aliquis adhuc sufficientem diligentiam ad expellendam dubitationem, & non potuit, ignorat sibi esse tale præceptum impositum, & ita ignorat, vt non poruerit ignorantiam depellere: ergo invincibiliter ignorat, ergo hic & nunc non obligatur tali præcepto, ergo nulli periculo se exponit sic operando.

^{14.} Dices, illa ignorantia non est positiva, sed negativa tantum, nam ille non iudicat invincibiliter se non habere præceptum, sed solum negatiū se habet nesciens an sit præceptum: & ideo adhuc versatur in periculo, etiam secundum suam extimacionem, ne forte in re sit præceptum, & illud violenter. Sed contra, nam ex illa ignorantia negativa in vniuersali, optimaratione infertur positiva ignorantia in particulari, per iudicium practicū quo aliquis prudenter iudicat, se non obligari hic & nunc tali præcepto: quia nemo obligatur lege, nisi illi sit sufficienter proposita: sed qui post factam diligentiam sufficientem ad cognoscendum, an sibi sit tale præceptum impositum, non potuit id afferre, non habet talē legē sufficienter propositam: ergo licet in generali seu speculatiū maneat dubius, an talis facta sit, in particulari est certus se non obligari tali lege. Atq; ita cessat fundatūm contraria sententia, scilicet quod nemo potest facere absq; peccatum id de quo dubitat an sit peccatum: Negamus enim in eo casu tamē hominem dubitare, an illud hic & nunc sit peccatum, quandoquidem hic & nunc est certus se nō obligari præcepto. Dices, fatis esse quod in generali dubitet hinc actum secundū se sit peccatum, quia peccatum sit secundū se, siue in particulari sumptum vitandum est: hoc autem dubium manet semper in tali homine, quia, cum semper generaliter dubitet, an talis facta sit consequenter dubitabit an actio ipsa peccaminosa sit. Respōdetur, falsam esse primam illam impositionem generaliter sumptam. Nam si quis non dubitet, an talis actio hic & nunc sibi sit peccaminosa, parum refert quod dubitet, an talis actio secundū se sit materialiter sumpta peccaminosa sit. Neque hęc generalis dubitatio infert necessario illam particularē, nisi quando nulla est facta diligentia ad expellendam dubitationem generalē, nec subest aliqua rationabilis causa operandi cum tali generali dubio, quando expelli non potuit: his autem duobus concurrentibus, sepe licitum est operari, non obstante tali dubio. Ut qui possidet rem, de qua dubitat an sit aliena, etiam dubitat an contractare, vel consumere illam sit actio secundum se iniusta, vt pote contra ius vel dominum alterius: vnde si illam alteri daret, vitaret omne periculum peccati, tam formalis, quam materialis, vt sic dicam: non tamen ad hoc obligatur, quia in dubio nemo cogitur rem, quam possidet, alteri dare, tunc enim, cum melior sit conditio possidentis, potest se ipsum alteri præferre satisque est;

quod in particulari, sit certus hanc actionem sibi non esse iniustum, neque peccaminosam.

Quod vero dicunt alii qui hoc solum habere lo-
cum in materia iustitiae, non vero aliarum virtutum, falsum est, & sine fundamento dictum, quia nō minus est vitandum peccatum in materia iustitiae, quam aliarum virtutum: & sicut in materia iustitiae, occurrere potest sufficiens ratio, ob quam non obstante illo generali dubio, potest in particulari esse certitudo practica de honestate actus, ita in materia aliarum virtutum potest similis ratio occur-
rere. Vt in materia religionis nemo obligatur votō, de quo dubius est an illud emiserit, vt recte dixit So-

sote,
to lib. 7. de iust. q. 3. art. 2. & in materia temperantiae

^{15.} *Aliorū
euātio p̄r
cluditur.*

qui iuste & invincibiliter dubitat: an hodie sit dies ieunii, non est cogendus ieunare: & simile est de obseruatione festi, & in viuēsum in materia obedientiae (in qua nunc percipie versamur) quādūt quis invincibiliter dubitat, an præceptum sit impos-
titum, & non potest post moralē diligentiam no-
titiā illius consequi, non est cogendus in consciē-
tia ad obseruationem talis præcepti, præsertim vbi res præcepta onerosa est, & gravis: tunc ex illo prin-
cipio quod lex non obligat personam, vel (vt ab lo-
quuntur) non ligat illam, donec illi in particulari sit sufficienter proposita, nec per eam sit quominus proponatur. Tum etiam, quia effet intolerabile onus, præsertim in legibus positivis, quia non solent, vel certe non possunt obligare cum tanto rigo-
re. Nam etiam naturalis lex nunquam obligat cum folio huiusmodi dubio. Vt v. g. si in aliqua materia verteretur dubium, an talis actus sit prohibitus lege nature, necne & res maneat ita dubia, vt nullum iudicium determinate fieri posset (per possibile, vel impossibile) tunc non obligarentur homines ex vi legis naturae ad abstinentiam à tali actu quia non effe-
tus lex prohibens sufficienter proposita: idem ergo est in lege positiva, idemque erit in irregularitate, quia solum potest obligare in vi cuiusdam humani præcepti. Siquidem dicit Glossa, in cap. Cum sunt, de Regul. iur. in 6. in dubio nullum præsumi obligatum, vel obnoxium, ex Authent. Quibus mod. nat. effici-
sui, collat. 6.

Postulamus deinde ex eadem regula argumentari,
scilicet, cum sunt partium iura obscura reo esse fa-
vendum: nam hic, de cuius irregularitate dubita-
tur, se habet vt reus, ergo in casu dubio absoluēdus
^{16.} *Probatur
eadem op̄ 14
no.*
est. Respondent, hoc procedere in foro exteriōri,
Easq; scilicet ^{17.} *atius.*
non vero in interiori. Sed non recte, tum quia si ta-
lis homo in exteriori foro iudicetur non irregu-
laris, cur in interiori se geret vt irregularis? nam in-
ternum forū non discrepat ab externo nisi vbi ex
præsumptione sola procedit, præter rei veritatem
secreto cognitam. In presenti autem non ita est, nam
in casu dubio veritas latet in utroq; foro, vt suppo-
nimus: iudicium autem exterioris fori in casu, de
quo agimus, fertur ex principio practico, quod præ-
sumitur innocens, qui non probatur nocens: &
quod in casu dubio reus absoluēdus est potius,
quam damnandus: at principium hoc æquum ratio-
nable est in foro interno: ergo. Confirmatur, quia
in his positis, quæ iure ipso imponuntur, ipse reus
est quodammodo sui accusator & defensor, &
debet contra se proferre sententiam, & in se exequi-
potest: ergo poterit in conscientia vti eodem prin-
cipio iuris, & cum dubium est ius, se potius absolu-
uat, quam damnet.

Propter hoc alii negant antecedens assumptum:
& in foro etiam exteriori in eo casu dubio dicunt
iudicandum esse aliquem irregularē, iuxta deci-
sionem dicti cap. Ad audiētiam, quæ in foro etiam
exteriori procedit, & in principio ipsiusmet textus
ponderauit Nauarrus, & infra etiam nos dīgēmus.
Eadem autem ratio esse videtur in quolibet alio
dubio, quæ est in illo de quo textus hic loquitur.

Hhh 4 *Textus*

Iuxta quam sententiam negandum est, illud principium, in dubiis fauendum esse reo, habere locum in pena irregularitatis, nam potius damnandus est. Ratio autem reddi potest, quia, licet in aliis poenis, quae solum sunt priuationes, aut exactiones, vel onera, absolui debeat reus in casu dubio, quia id potest fieri sine illo periculo: tamen in pena qua includit priuationem aliquam sub obligatione peccati, qualis est irregularitas, potius est constringendus, & puniendus reus in casu dubio, quia cum immineat periculum conscientiae tutior pars praeferenda est sauro rei.

¹⁸ **Solutio re-
ticularum.** Sed haec sententia in dubio iuris, mihi est incredibilis. Primo, quia si in foro exteriori non constet esse aliquod ius imponens irregularitatem quantum cunctis res sit dubia, qui fieri potest ut quispiam iudicetur irregularis, cum non possit nisi per ius ipsum iudicari? Item ex c. Is quis, sumitur efficax argumentum saltem à paritate rationis: nam ubi ius est apparet vel simile, non est sufficiens ad iudicandam irregularitatem, nisi sit expressum: ergo ubi totum ius est dubium, multo minus sufficiet, quia multo minus expressum est. Præterea inde sequitur ponnam si pœnitis, vel depositionis ipso iure sue ab officio, huc à beneficio incurri in conscientia, & in foro exteriori in simili casu de dubio iuris, quia etiam illa pena includit prohibitionem aliquam in foro conscientiae sub obligatione culpa. Sequitur etiam, eum, qui in tali dubio iudicatur irregularis, priuandum esse beneficis, quæ posidebat, quia hoc consequitur ad irregularitatem, sicut in casu cap. Ad audiendum, priuandum est illis, ut infra dicimus. Hæc autem, & similia continent nimium rigorem sine sufficienti fundamento. Denique differencia ibi assignata supponit falsum fundamentum, nimurum, in hoc esse aliquid peccatum. Vnde parum refert, quod irregularitas includat prohibitionem in conscientia obligantem, nam in hoc sequi debet irregularitas conditionem aliorum praexceptorum, quæ est ut non obligent quādū de tis non sufficienter constat. Estq; hoc valde consentaneum rationi, maxime in legibus, quæ ipso iure pœnam priuationem imponunt: nam propter ea quod ex se obligent in conscientia, non imponunt leviorem pœnam, sed graviorē potius: ergo, sicut alia Leges pœnales non obligant iudices ad damnandos reos in casibus dubiis: ita haec leges, quæ ipso iure pœnam imponunt, non obligant in conscientia quādū de ipsiis seu de iure ipso dubitatur.

¹⁹ **Posterior
sententia
preferitur.** Hæc igitur sententia mihi maximè probatur, præfertim quando dubium de irregularitate, vel fulsuspitione quæ est pura pena, post transactum opus suboritur, quia tunc maxime procedunt omnes rationes, quas adduximus. At vero si ipsi soli etiā ordines suscepit cum dubio irregularitas, tunc maior est dubitanli ratio, quia sicut à principio mala fide talie fecit opus in ordine ad irregularitatem contrahendam ita non videtur possibiliter ab illo onere conscientiae dubia practicē, donec dubium ipsum de irregularitate, quod à principio habuit, re ipsa cognita expellat. Quæ limitatio est probabilis. Quid vero de illa sententia sit, dicimus statim agentes de dubio facti. Fundamentum autem contraria sententia ex dictis solutum est, iam enim constat, quomodo in tali actione nullum sit periculum peccati. Ad exemplum autem de dubio facti patet latius ex dicendis. Nunc autem respondere esse disparem rationem, quidquid sit de antecedente: quia irregularitas, licet ex facto oriatur tanquam ex radice vel occasione, per se tamen & proximè oritur ex iure tanquam ex causa efficiēte, & ideo si ius sit dubium, non potest inferre talem effectum: stante vero facti dubio, potest esse ius certum, & ideo non semper est similitudinatio.

SECTIO VI.

Vtrum ex facto dubio irregularitas iuriis contrahatur.

BOC dubium annexum est precedenti, & in hac materia valde necessarium. In quo certum in primis est aliquando induci irregularitatem, licet factum sit dubium, ita ut teneatur qui dubitat, abstinere, donec dispensetur, habetur in dictis capitib. Ad audiendum, & significati, ¹ C. ad de Homicidio. Quæ nec de solo interiori foro, nec de solo exteriori, sed de utroque intelligenda sunt, de Hoc tum propter rationem supra datam, quod ubi non ² C. ad procedenti præsumptione, vnum forum ab aliis signata non dis. ³ C. ad um etiam, qui dicit. cap. Ad audiendum, aperte titur de re, quæ ad externum forum deducta fuerat, ut patet ex illis verbis, Ad audiendum nostri Apostolatus peruenit: caput, autem Significati, loquitur in foro conscientiae, ut patet ex illis, Cum de cetero credendum sit ipsi, qui non accusatur, vel denuntiat ab aliquo, sed per se ipsum concilium appetit, salutare. Tum denique, quia regula illa, in qua textus illi fundantur, scilicet, in dubiis tutorem partem esse sequendam, in utroq; foro verum habet: In interiori quidam propter obligationem vitandi periculum peccati, ut in eodem capit. Significati, indicatur, & in capit. Iuuueni, de Sponsalibus: in exteriori vero, quia est eadem ratio, & iura idem disponunt, ut patet ex cap. Veniens, de Presbytero non baptizato, imo & cap. Iuuueni, in eodem foro loqui videtur.

Dificultas vero superest, an hoc generaliter procedat in quolibet dubio facti, vel specialiter tantum in casu homicidii, in quo prædicta iura loquuntur. ¹ A. Si enim responsum & rationem Pontificis confidimus, viderit ibi regula generalis statu pro omnibus dubio quoad factum, quia Pontifex non respondet declarando id, quod ex antiquo iure, & ex vera ratione obseruandum est, quod ius seu ratio non fundatur in speciali aliqua proprietate homicidii, aut irregularitatis, quæ ex eo nascitur, sed in generali ratione dubii facti, & periculi, quod imminet, non sequendo partem tutorem. Quæ in dubio irregularitas est abstinere à diuinis ministeriis seu ordinibus, quia in hoc nihil est periculi, in alio vero potest esse maximum: ergo illa resolutio in omni dubio facti a qualiter procedit.

In contrarium vero est, quia decisioni illorum textuum videntur generalis regula aliorum iorum ² Ratiō repugnare, videlicet, in casu dubio etiam quoad factum neminem esse damnandum: nam regula ³ Ratiō iuria supra citata, non tantum loquitur in dubio iurius sed etiam facti. Vnde in l. 163. de Reg. iuriis generaliter dicitur, *Fa vorabiles rei, quam actores habentur. Vbi Glossa inter alia exponit illud dictum esse, quia in dubio absoluuntur rei. Et ad id nonnulla referunt. Et ad idem facit cap. vnic. Ve Ecclesiast. benefic. &c. quatenus ait, *actore non probante, reum esse absoluendum, etiam si nihil probatur, id est, etiam si potuisse non probatur, se esse a delicto immunem; ergo sola negotio probationis est sufficiens ratio absolutionis: sed quoties res manet dubia, manet etiam dictum non probatum: ergo etiam altera pars æque dubia, & fine probatione relinquatur, reus est absoluendus: ergo in nostro casu de dubio facti, iudicandus est aliquis non irregularis ex viuoris communis. Patet consequentia, quia irregularitas hæc, de qua agimus, pena quadam est, & ideo sequi debet communem regularem penalem: neque excipi debet nisi in casibus expressis. Accedit, quod illa iuria maxime seruanda, videntur in pœnis, quæ ipso**

Ipsius iure incurrenda imponitur: est enim hic modulus imponendi poenam valde rigorosus; ideoq; leniens est quantum fieri possit. Non ergo cogendus est reus in se ipso exequi talem poenam, donec certus sit delicto. Nam, iudex non cogitur imponere poenam, quae per sententiam imponenda est; donec in suo foro certus sit de delicto: cur reus cogetur in conscientia exequi in se poenam legis, donec in eodem foro conscientia sit certus de delicto? quamdiu a res est dubia, nondum est sufficienter probatum delictum in conscientia: ergo in praesenti non tenetur in conscientia abstinere ab executione, vel acceptio ordinum, quia hoc est exequi in se poenam legis propter solum dubium delictum.

Vnde nihil refert, quod haec pena irregularitatis includat prohibitionem per se obligantem in conscientia, quia de hoc ipso est ceterioria, an scilicet, talis prohibito oritur ex facto dubio. Nam cum talis prohibito per modum poena imponatur, se qui debet naturam poenae, quae est, ut ex solo dubio delicto non oritur. Atque hac idem ratione cessat in dubio facti principium illud de tertia parte eligenda: nam illud solum cadit sub obligatione, quando in altera parte et aliquid periculum peccati: hic autem nullum est, nam ex verissimis principiis certo constare potest, nondum esse exortam prohibitio nem, quia in conscientia obligatur ad abstinentiam a talibus functionibus; illa autem ablata, cessat periculum peccati.

Tandem confirmatur exemplis. Primum esse potest illud de voto supra tactu: nam dubium votum est dubium facti, à quo pender ius, quia votum est opus ipsius hominis, quamvis latè vocari soleat lex particularis, quam homo sibi imponit. Si milie est de promissione facta alteri homini, nam si quis dubitet, an vere illam fecerit, nō tenetur illam implere nec bonis iuriis se spoliare. Aliud est de suspensione v.g. à beneficio, quæ cum incurritur, statim obligat in conscientia ad non iurpando fructus beneficii: durissimum autem propter solum delictum dubium, quod in hominis conscientia non satis probatum est, statim obligare hominem in conscientia ad non accipiendo fructus proprii beneficii. Deniq;, si aliquis casus reseruatur Summo Pontifici, vel alteri Prelato, v.g. homicidium, & incidat quis in dubium homicidii, talis casus non est censendus reseruatus, etiam si nihil aliud in illa lege exprimatur, quia cum talis lex odiosa sit, verba eius sunt stricte sumenda, casus autem de homicidio dubio non est de homicidio simpliciter, & ideo non comprehenditur sub reservatione homicidii simpliciter dicta. Neq; in eo casu tenetur quis tutiorem partem sequi, qualis visideri posset accedere ad Prelatum, quia certissimum est habere iurisdictionem, quia satis certum est, confessionem inferiori factam esse validam, eo quod casus dubius ex vi illorum verborum reseruatus non fit. Ergo idem est in omni casu simili, nisi aliud fuerit in alio iure expressum.

Propter has rationes dicunt aliqui, decisionem Guorundā dicti c. Ad audiētiū, & signifiaſti, limitandam esse ad casum ibi propositum, & ad modum poenā ibi declaratum. Hoc posterior significavit Abbas in d.c. Signifiaſti, n. 4, dicens, in illo caſu dubio præsumi aliquem irregularem, ſolum quoad exiſtationem à ſacerdoti minifero, non vero quoad alias poenās, v.g. priuationis beneficiorum, & ſimiles. Cuius sententia quoad hanc partem communis est, & ex omnibus adductis ſufficienter coniuncturit, tum quia quoad hoc irregularitas est pura poenalis, tum etiam quia dicta iura cum limitatione loquuntur de irregularitate quoad obligationem abſtinēti ab ordinib; ideo non ſunt extendenda, cum in hoc contineant rigorem. Hinc autem videtur confirmari prior pars: nam ius commune eft, vt poena non extendatur eodem modo ad delictum dubium: ergo, cum deciō

A illorum textuum discrepet ab hoc iure communis limitanda eft ad caſum ſpecialis illorum, ſcilicet voluisse Pontificem in odium homicidi, & propter ſpecialis indecentiam, quam habet ad ministerium ſacrum, ſtatuerē declarare, irregularitatem latam propter homicidium, comprehendere etiam homicidium dubium, quamdiu dubium non expellitur. Nam quod Pontifex potuerit ita legem illam extenderē, manifestum eft: qua declaratione facta, quamvis factum sit dubium, iustum eft certum, & ideo ceſſant iura omnia, quæ dicunt, in caſu dubio non eſſe imponendam ordinariam poenam: nam intelliguntur, niſi ius ipſum aliud declarauerit. Huius autem declarationis in illa irregularitate potest ſpecialis ratio aſignari, quia fertur propter indecentiam, indecentia autem non ſolum ex caſu certo, ſed etiam ex caſu dubio oritur, ideoq; merito potuit ius certum ſtatui, vt in illo irregularitas incurreretur.

B Hac sententia difficultate patitur, quia Clemens III. in dicto c. Ad audiētiū, non videretur nouum ius introducere, ſed ex generali principio, obligationē, quæ iam exiſtebat, declarare ut patet ex illis verbis. Cum in dubiis ſentiam de b. amē eligere tutiorem v.g. conuenit inungere presbyteri membrato, vi in sacris ordinibus non minifret. Et eodem modo loquitur Innocentius III. in cap. Significasti, 2, vt patet ex illis verbis, Cum in hoc caſu caſſare ſit ius, quā temere celebrare pro eo quod in altero nullum, in reliquo vero magnum periculum timetur. Fundantur ergo hi Pontifices in solarione periculi, non in novo iure, quod pro tali caſu ſtatuit. Alioqui non tantum imminet periculum, ſed eſſe certa transgreſio post ſtatutum illud ius: ante illud vero nullum imminet periculum peccati, ſi ſecundo hoc ſpeciali iure, ex vi ſolus dubium non oritur talis obligatio.

Nihilominus censco, prædicta iuris non obligari in caſib; in illis expreſſis. Hoc significavit Narratus dictio cap. Significasti, n. 4, dicens, tam in foro conscientia, quam exteriori in dubiis tutiorem partem eſſe eligendam ut præcepti, in caſib; à iure expreſſis, ſentientia extra illos non ſemper eſſe præceptum, ſed confiſciū, vtn. 34. dixerat. Et expreſſe Syluester verb. Iurum, n. 27. in fine, dicens principium illud non eſſe necessarium ſub mortali, ſed ſufficiere eligere tutum. Idemque ſupponit Soto in loco citato, & Moderni frequentius. Suadetur autem quia, cum materia ſit rigorofa, & valde onerosa, non eft extenda fidei evidenti neceſſitate & ratione. Alioqui ex illis iuris colligenda eſſet universalis regula, in omni dubio facta neceſſaria, cum eſſe ex præcepto ſequi partem tutiorem: quod incredibile eft ita generatim ſumptum. Ut autem textus illi, & res ipſa melius intelligantur, ad quarto primo hic non eſſe sermonem de conscientia dubia practicē, nam de illa certissimum eft, exiſtente tali dubio eligendum eſſe id, in quo nullum timetur peccatum: quod ſi per perplexitas ex aliqua ignorantia eligendum eft illud quod minus malum confeſetur, quod tunc practicē eft iudicandum non malum ſeu non imputabile operanti, quia non potest illud vitare, de quo alias. Eſt ergo ſermo de dubio ſpeculativo, ex quo pender dictamen conscientia, ut eft in caſu illorum textuum, an Petrus, v.g. fuerit mortuus ex vulnere inflicto a Paulo, neceſſe. Ex quo infero, quando in illis textibus dicuntur una pars ſecundior, & in altera eſſe aliquid periculi, non eſſe sermonem de periculo culpi, quia de hoc ipſo verſabatur quæſtio, an ibi eſſet periculum culpi, nemoque dubitauit quin operari cum periculo culpi ſit malum: petreret ergo Pontifex principium, vel non rectam rationem afferret, ſi in illo ſenſu illo principio vteſſeretur. Vocat ergo tutiorem partem illam, quæ pauciora habet in commoda, & minoris momenti, omnibus penſatis: periculum autem, quod imminet dicit

dicit, non est aliud, nisi quia accidere posset, ut verus homicida celebraret, aut ordinaretur, quod est contra decentiam ipsius rei, & Ecclesia intentio-

nem.

Vetus intellectus c.
Ad audiendam. S. Significasti, & de Homi-
cido.

Ex quo principio sic intellecto, & ex iudicio prudentiali in tali materia, nimurum ruti⁹ esse abstinere à ministerio sacro, colligit Pontifex legem, quæ statuit vt in tali casu ita fiat. Vt autem hoc statuat, necesse non est vt illud principium, in quo fundatur, in dubius tuorem partem esse eligandam, sumatur in vniuersum ut necessarium ad vitandum culpam seu tanquam preceptum, satis enim fuerit quod Pontifex id existimauerit esse conuenientius & magis consentaneum prudentiae, & iuxta illud legem statuerit. Et ob eandem causam necessarium non est, vt id, quod ibi Pontifex statuit ac præcipit, per se esset necessarium ex vi solius rationis naturalis: nam sepe lex postiuera statuit aliquid ex prudentiali ratione, que per se sola non induceret necessitatem, est autem sufficiens ad statuendam legem, que necessitatem imponat. Si ergo Pontifice iudicavit in hac materia expedire ferri legē de sequenda tuori parte, quia in hoc quod dubius de tali factō abstinat; folio illud potest esse incommode, quod hoc est onerosum tali personæ: & quod aliquando potest contingere, vt ille, qui reuera homicida non est, abstinere cogatur: at hoc quasi nihil existimatū sit à Pontifice comparatum cum reuera debita rebus sacris, & cum periculo quod aliquando homicida ministret. Hac autem ratiocinatio per se sola fortasse non esset sufficiens ad obligandum hominem dubium, vt in eo casu abstinenteret: sicut autem sufficiens vt Pontifex legē sua id decerneret. Maximè, cur ipse potuerit iudicare esse sufficientem causam ad imponendum honus in tali casu, quod homo sua culpa vel negligentiā actionem fecerit simili dubio expostam. Item cum ad Summum Pontificem pertineat cauere omnem indecentiam circa ministeria sacra. Atq; hanc existim o esse veram intelligentiam illorum iurium.

Decreta iusta præcepisse in foro exteriori.
Nauarr. Gerson.

Vnde veteris colligo, decisiones illorum textuum primò & maximè habere locum in foro exteriori. Quod notauit Nauarr. dicit. c. Siqua autem, n. 38 motus ea ratione, quod ius humanum magis obligare solet in exteriori foro, quam in interiori. Vnde etiā Gerson, quem ibi refert, in 2. part. dixit, frequentius aliquę iudicari in regulari in exteriori foro, quam in interiori. Melius verò id colligimus ex ipsius textibus. Nam in c. Ad audiendam verba Pontificis non diriguntur ad ipsummet irregularem, sed ad iudicem seu Prelatum, cui dicitur, Vos convenient finnegeri Presbytero memoratio, vt in sacris ordinibus non ministret. Vnde fatis apparetur dici posset, ex vi illorum verborum non haberi, in eo casu teneri eū, qui dubitat abstinere, donec ei à superiori in iungatur, quia verba illius textus requirunt hominis sententiam seu præceptum. Item quia alias teneretur ab omnibus ordinibus abstineere, quia irregularitas homicidiis ab omnibus separata: & tamen ibi dicitur non esse a minoribus ordinibus separandum. Cap. autem Significasti, potest codem modo exponi: nam licet ibi dicatur, non præcessisse accusationem, vel denunciationem, sed solam petitionem cōfiliū salutaris ab ipsome reo factam: nihilominus responsio Pontificis, videtur etiam referri ad externū forum, in quo ille dicitur habendus vt homicida. Atq; ita etiam fatetur Nauarr. supra n. 36. In n. autem 37. refert Felin. in d. c. Ad audiendam, dicente, iura illa procedere in foro exteriori, non omnino contentioso, quod incipit ab accusatione, vel denunciatione, sed mixto quodammodo ex interiori, quatenus aliquis se ipsum accusat, petens tamē iudicium & expeditiōnem in foro exteriori. Quod quidem facile admitti potest, dummodo nō negetur, vt bene aduertit Nauarr. idem iudicium ferendum esse in foro conten-

tioso, si talis causa agitetur, & eodem modo confiteat de tali dubio, quia & est eadē ratio, & decisio iuriū est absoluta & sine distinctione. Imo, carteris paribus, rigorosius agendum esset cum reo, siudicium esset omnino contentiosum, quia, quo eius accusatio vel denunciatio minus voluntaria illi eff. eo minor fides confessionis eius adhibenda est, quatenus ad ipsius excusationē spectat: & à contrario ius ex eodem c. Significasti, colligitur, eademq; ratione minor dispensatione & indulgentia dignus esset. Non videtur ergo dubium, quin iura illa præcipue loquātur in foro exteriori, siue mixto siue puro. Neque opinor Panormitanū id negasse, cum enim ait, decisiones illorum textuum nō esse extenderadas forum externum, loquitur quoad illas penas, quæ per iudicium imponi solent pro irregularitate contracta, qualis est priuatio beneficiorum, & similes: quoad priuationem verò, quam intrinsecē habet irregularitas, vt est ab vsu ordinum, aperte concedit habere locum in foro externo, quod ibi vocat quasi penitentiale, quia in eo non agitur de noua pena imponenda, sed de securiori parte eligenda. Et videtur coincidere cum illo quod Felin. misum appellauit.

Non verò negandum est, decreta illa consequenter etiam procedere in foro interiori, maximè post Declarationem, seu iniunctionem iudicis. Non nihil vero dubitationis habet, an qui dubitat, teneat in conscientia abstinere prius quam à iudice separe, statuit, præsertim si homicidium sit occulū. Nam in illo textibus non aliqua verba, quæ ad hoc cogantur, ex vi illorum non est impedita hec obligatio, sed ieiulus illis iuribus, ex solariatione, aut ex aliis iuribus non constat: ergo. Et cōfirmatur à simili excaſus textus in c. Significasti, de Homicidio. Vbi id innocent. II. hic concludit. Ideoq; mandamus quatenus sita est, ad cautelam iniungas eidem penitentiam competentem, qua peracta, non impeditas, quoniam in suscipio ministret ordinibus, & ad maiores valat promoueri. Vide satis aperte colligitur; ante peractam penitentiam impeditam illum non potuisse licet vel ministrare in suscepis ordinibus, vel ad Superiores ascendere post mandatum illud, quod fuit quoddam genus suspensionis: & tamen in casu illius textus, qui fuit de homicidio quodam omnino casuali & involuntario, & sine interuento aliquius delicti, fires non esset deuoluta ad superiorem, nō teneatur ille clericus ex vi sua conscientia, vel penitentiam aliquā agere, vel aliquo tempore cessare ab vsu ordinum, cum tamen ad id obligetur post iniunctionem Superioris. Vbi etiam obierit notare licet in huiusmodi consultationibus aliqua Pontificis præcepere ad maiorem cautelam, & ad maiorem decēdiam & reuerentiam sacrorum ordinum, quæ per se se, & ex vi solus conscientia non esse necessaria, licet post præcepto Superioris, in conscientia oriarur obligatio. Cur ergo non potissimum eodem modo intelligere c. Significasti, &c. Ad audiendam, præsertime interpretatio fit favorabilis, & materia onerosa. Vnde Marianus Socin. in d. c. Ad audiendam, n. 46, quem Socin. refert & approbat Couarr. in d. Clem. p. 2. §. 2. n. 2. Coss. solum dixit, in dubio quoad forum conscientia cōsulendum esse, vt quis se abstineat à diuinis, & ex istimē irregularem esse. Quod potest intelligi, esse cōsulendum, vt melius, & securius, non autem tanquam necessarium ante iudicis sententiam, seu præceptum. Non est profecto facile interpretatio nem hanc valide impugnare.

Nihilominus in re morali & graui non est desenda communis sententia, qua habet in casu illorum textuum teneri unumquemlibet in conscientia abstinentium ab vsu ordinum, & ita etiā esse in conscientia cōsulendum, eriam si res nullo modo demonstrata sit ad forum externum: in hoc enim cōveniunt Canonistæ, & Nauarr. excusat Innocentius, quis soleret in con-

in contrarium citari, quod non fuerit in tali sensu A locutus. Ratio vero reddi potest, quia Pontifices declarant, in illo casu seruandam esse irregularitatem, ergo intendunt docere obligationem illam oriri e modo quo irregularitas nasci solet, scilicet, ex facto ipso, supposito iure ab his, alia iudicis sententia. Iuuat etiam in d.c. *Ad ad etiam*, verbum illud, *Poteris condere, ut minoribus ordinibus sit contenus*: indicat enim necessitatem dispensationis, sine qua ille non posset in minoribus ordinibus ministrare. Iuuat etiam in d.c. *Sagisfl. 2.1.* im illud, *A Sacerdotio aliquo affilio absinere debet: non ei* — solum dicitur, quod debet separari, aut non admitti, sed quod ipse debet absinere: & verbum debet, licet aliquam ambiguitatem habeat, tamen regulariter indicat grauen obligacionem in conscientia.

de peccata tribuit post resurrectionem, ut ex doctrina Concil. Trid. sepe in superioribus docuimus, & sumiturer ex *C. Nos.*, de Peccatis. & remiss. vbi Pontifex ait, Christum etiam mati sua claves non dedidisse, sed solis Apostolis. Estp. hec certa veritas communis consensu Theologorum recepta in 4. d. 25. vbi videri possunt D Thom. Soto, & alii: & Castro, contra heres D Thoro, verb. *Mulier.* & *Bellar.* libr. i. de Sacram. in genere c. 1. Paludan. & 25. Hinc ergo sit, ipsam conditionem talis sexus So. o. non esse irregularitatem, quia afferat absolutam in Castro. capacitate, sed etiam, ut homicidium, bigamia, & similes effetti inuenient in feminis non afferant illis impedimentum irregularitatis, vt Soto supra notauit, & sentit Hostiens. in c. de Cler. excom. ministr. n. 4. dicicens, monialem non posse irregularitatem incurrere, ex c. *Potestatis.* & *Qualius.* eod. tit. Et ratio est ea Hobiens.

Ex his denique omnibus infero, decisiones illas non esse extendendas ad omnes causas dubios, obligando homines ut in eis semper teneantur in conscientia ad iudicandum (ut sic dicam) contra seipatos, suscipiendo quodcumque onus, eo quod speculatio fit tueius, quia non semper habent locum rationes omnes, quae ibi mouerunt Pontifices. Principue vero mihi est certum non extendi ad dubium iuris, quia solum agunt de dubio facti: neque est admittenda extensio, cum sit longe dissimilis ratio, quia vius non est certum, non sit illi in iuria, neque est morale periculum eius, quale esse potest cum iustitiam, & factum solum est dubium. An vero illa decisione extendenda sit ad omnes irregularitates, quae timeri possunt ex dubio facti: Respondeo ex vi, & rigore iuris solum nos cogi ad id afferendum in irregularitate, quae ex homicidio contrahitur. Deinde probabile est quod Cauar. dixit d. Clem. i. p. in prin. n. 3. quoties ea contigerint, quae in dictis Decretalibus traduntur, seruandas esse earum decisiones, etiam si delictum, seu actus non sit omnino eiusdem rationis: quamvis enim hoc posterius Cotuar. non exprimat, in hoc tamen sensu loqui videtur, estque probabile, quia hoc modo formaliter intelliguntur decisiones illas, & non tantum materialiter. Quando vero concurrunt omnia, quae in illis decretis considerantur, prudenter coniectandum est ex materia, & circumstantiis actus: & in sequentibus tractando de singulis irregularitatibus plurima in particulari dicemus.

SECTIO VII.

Qui possint irregularitatem contrahere.

L. **P**OST efficientem causam dicendum sequitur de materiali seu subiectu, circa quam dux regulæ generales possunt constitui. Prima est, nullum esse capacem irregularitatis, quiper se, & iuxta Christi institutionem non sit capax sacramenti ordinis. Hanc regulam posuit Soto in 4.d.25.q.1.art.2.eamq; tertigim supra se, circa definitionem irregularitatis: sequitur enim ex dictis ibi primo, quia irregularitas est priuatio quzdam: omnium autem priuatio supponit capacitatem: habet enim & priuatio verfanter circa idem. Denique, incapacitas ad recipiendos ordinates ex diuino iure statuta est, & impedit non solum licitam, sed etiam validam susceptionem ordinis: at vero irregularitas nec est ex iure diuino, neby impedit quin ordo suscepit si validus, etiam si cum peccato suscipiatur: ergo.

2. *Feminam ratione sexus, neq; etiam esse capacem alterius suoperuenientis irregularitatis.* Fundatum est, quia *fœmina ex diuino iure est incapax sacramenti Ordinis, & characteris eius, ut nunc suppono ex perpetua Ecclesiæ traditione fundata in facto Christi, qui non feminas sed viros tantum Sacerdotes ordinavit in nocte Cœnæ, eisq; solis potestatem remitten-*

D aliquando possunt esse irregularares, infra erit dicendum: ubi etiam dicetur de foemina si contingat aliquid sexum mutare, ut euenire dicatur.

Secundo principaliter infertur, nullum hominem non baptizatum esse capacem irregularitatis. Probatum ex eodem fundamento, quia non sunt capaces ^{Nobis} ordinis, c.i. & c. *Veniens*, de Presbytero non baptizata ^{est} quanquam *Nauarrus* n. 2, & *Couar. dict. Clem. galat. 1. part. §. 2.* impeditum hoc inter irregularitates ^{Naturam} numerent: loquuntur tamen late, & minus propriè. Obiectum tamen potest, quia ante Baptismum potest quis esse bigamus, illegitimus & homicida, vnde communiter quāri solet, an hæ irregularitates per Baptismū tollantur, que quāstio supponit eas contraria ante Baptismū. Respondeo, controversiam esse de modo loquendi: retinendum verò esse illum, quem diximus tanquam omnino proprium: ipsa enim *carentia* characteris baptismalis non potest dici irregularitas, cum sit omnimoda incapacitas. Vnde non baptizatus nunquam fuit comprehensus in regula ordinandorum, seu, vt ita dicam, ordinabilium, vt per irregularitatem ab ea regula excludi potuerit: neque quoad hoc oportet distingue re de infidelī, vel fideli, aut catechumeno quantumvis iusto: quia semper est plus quam irregularis, id est, omnino incapax ordinis donec baptizetur. Deinde certum est, aliquos defectus naturales, vel morales inueniri in hominibus non baptizatis, qui

baptizatos solent reddere irregulares, ut in exemplis positis manifestum est: dico tamē tales defectus in homine non baptizato, quamdui in eo statu durat, non inducere propriam irregularitatem; tum quia non est subiectum capax, tum etiam, quia illi defectus non habent vim ex se ad inducendam irregularitatem, nisi iuuentur lege ecclesiastica: non iuantur autem hāc lego circa non baptizatum, quia Ecclesia non habet iurisdictionem in non baptizatos, vt eos suis legibus comprehendat, vt disp. 5. huius lib. sc̄t. 1. tētigim⁹. Postquam vero hi baptizantur, in eōdem pūnto, in quo incipiunt esse subditi Ecclesiæ, sunt fūnt capaces irregularitatis, & ideo de illis quāri potest, an non obstante baptismo de novo recepto, ex tunc sint irregulares: quod non tam est querere, an baptismus tollat irregularitatem, quām an impedit ne contrahatur: vel potius, an actio, vel indecentia ante Baptismum contracta ita maneat post Baptismum, vt hominēm irregularēm efficiat: quod infra suo loco disputabimus.

*Coroll. 3.
Irregulari-
tas potest
in eodem
subiecto
multipli-
cari.*

Tertio inferrunt ex dicta regula, quid dicendum sit de homine quoq; titulo corporis, vel animæ perpetuo impedito à susceptione ordinis, vt sunt per se amentes, monstrosi, ita vt careant organis necessariis ad ordinum ministeria, & similes. Priors enim de tali impedimento statuendum est, an sit contra substatiam ordinum, nec ne: nam, si sit prioris generis, non constituit irregularēm, sed incapacem ordinis, & consequenter irregularitatis: si vero sint posterioris ordinis, non obstat, quominus talis homo sit capax irregularitatis: imo, cum tale impedimentum irregularitas quedam sit capacitatem eius supponit.

Secunda regula.

Secunda igitur generalis regula sit, omnem hominem incapacem ordinis, esse etiam capace irregularitatis, si in terris habeat superiorem. Haec regula confitat ex eodem principio, quod priuatio, & habitus versantur circa idem. Item, quia iura, per quā irregularitatis feruntur, comprehendunt omnes homines capaces ordinum, in quibus tales defectus reperuntur, qui eisdem hominibus communies esse possint. Deniq; hinc sit, vt etiā infantes possint esse irregulares, vt re vera sunt sātem ratione etatis, eruntq; alio titulo, si sint illegitimi: quia sunt capaces ordinum, quantum ad substatiam eorum, iuxta receptionem sententiam, quę ex parte insinuat in c. V. q. non est compos, de Temp. ord. & in c. vnic. iuncta Glossa verb. Discretione, de Cleric. per saltum promot. & in c. pueri. 1. q. 1. Vnde fortiori adulti omnes viri baptizati sunt capaces irregularitatis, quia de se sunt capaces ordinis, possuntq; ab Ecclesiæ properiū iustum causam excludi. Solum potest dubitari, an homo iam irregularis sit capax irregularitatis. Sed de hoc videnda sunt dicta in simili dubio de censura, est enim eadem proportionalis ratio: nam sicut excommunicatio, v.g. potest in eodem multiplicari, multiplicata causa, vel secundum speciem, vel secundum numerum, ita etiam irregularitas, ut qui est illegitimus, potest fieri irregularis per homicidium, & qui vnum homicidium commisit, per aliud potest nouam irregularitatem contrahere. Quod pro dispensationibus est valde notandum, vt vnumquodque vinculum ita solvatur, sicut contractum est, sicut dicitur in l. Prost. 80 §. de Solutionib.

*Episcopi,
an sint ca-
paces irre-
gularita-
tes. & qua
lege com-
pendatur.*

Rursus quāri potest de Episcopis, an sint capaces irregularitatis, cum iam non sint capaces aliquius ordinis. Respondetur tamen, absoluēt esse capaces, vt frequenter ex iure constat, satisque est quod priuētur ordinibus, eo modo quo possunt, vt circa definitionem notauiimus. Potest autē hic quāri quod de suspensione supra tractauimus, an per generalem legem ferētem irregularitatem comprehendantur

A Episcopi, quamuis eorum expressa mentio non sit, iuxta c. Quia periculo am, de Sent. ex.com. Dicendum verò est, eos comprehendit, quia in d.c. non fit mentio irregularitatis, sed tācum suspensionis, & interdicti. Vnde, quibus rationibus supra probauimus Episcopos includi in clausula generali quoad excommunicationem, eisdem probari potest comprehendit quoad irregularitatem. Quod etiam confirmari potest ex c. 1. versic. Caveant, cum similibus de Sent. exc. in 6. Contra hanc vero resolutionem videatur sentire Maiol. lib. 4. de Irregularitate, c. 1. n. 7. vbi sentit decisionem dicti cap. Quia periculo sum, extendit suspensionem, quę per irregularitatem fit, ideoque habere locum in veris Episcopis, non vero in his, quis se finguunt Episcopos, vt Pontificalia exercant, nam illi sine dubio incurrit irregularitatem generaliter latam in cap. 1. de Cleric. non ordinimur. Et hoc posterius certissimum est. Illud tamē prius nihil non probatur, sed verius censeo irregularitates latas in iure generaliter pro omnibus fidelibus, comprehendere Episcopos, quatenus in eis habere potest locum causa irregularitatis: alias ne irregularitas contra homicidas, neq; illa, quę est contra clericum excommunicatum, vel suspensum ministrum, nec similes, comprehendere Episcopos, quod plane falsum est. Rationes etiam superioris facta, & sufficienter hoc probant.

Addita verò est in prædicta regula exceptio propter Summū Pontificem: nam, licet contingat, ut Papalib gratia homicidium committere, irregularis non est: quia cū irregularitas sit de iure Pontificio, non potest ipsum Pontificem summū comprehendere: nam licet possit obligare suis legibus quoad vim directiū, non vero quoad vim coactiū, vt supra tactū est: irregularitas autem pertinet ad vim coactiū legis, vt per se constat. Loquitur enim de propria irregularitate, vt in impedimenti canonico est: naturale enim impedimentum ex infinitate, vel alia simili causa proueniens obligare poterit ipsum ad se ablinendum, quantum naturalis ratio, supposito diuino iure, dictaverit, iuxta doctrinam D. Tho. 3. par. q. 82. art. 3. Nonnullum vero dubium habet quando irregularitas antecedit ele. Dicitur, vt si erat illegitimus, aut bigamus, aut homicida, & letabat. Nam, si irregularitas nota esset, posset, & deberet repellī ab electione, quia pro illo statu est indignus, vt ad talem dignitatem sufficiatur, vt late ostendit Maiol. libro 2. capit. 4. à principe. Maiol. Si autem, irregularitate existente occulte eligeretur, electio erit valida: imo etiam si esset cognita, & nihilominus Cardinales illum eligerent, etiam peccando, non posset contra illam obici exceptione irregularitatis: ita enim expedit ad communem bonum, & vitanda schismata: & ideo statutum est in cap. L. c. de Elect. & in cap. V. periculum, cod. cit. in 6. vbi Speculator & alii materialiter prosequuntur. Vn. Dicitur de ulterius fit, vt ipso facto tollatur ab eo irregularitas propria, quia statim definit ligari iure Pontificio quoad vim coactiū, vnde, sicut cū incapax noxii irregularitatis, ita etiam antiqua seu confectionis eius. An vero non obstante præcedente irregularitate, possit aliquando etiam licet eligi, vel ad hunc effectum possint Cardinales in irregularitate dispensare, dicemus in disp. sequente.

Vltimo ex his regulis possimus colligere, quando per legem ecclesiasticam prohibetur Episcopus sub censura ipso facto incurrenda ne irregularēm ordinaret, non incurrente talē censurā ordinando se minā, aut alium simpliciter incapacem characteris ordinis, vt v.g. catechumenum, etiam si aliae se fuisse illegitimus, aut bigamus, &c. tum quia talis persona, vt diximus, nō est verè irregularis, neq; imprimēta eius sunt propriæ canonica: tum etiam, quia obstante illa non est vera ordinatio, sed tantū apparenſ. Nec refert quod illud maius peccatum sit, quām perso-

*Aut indi-
gnum iure
quoniam ante
naturali
ordinando.*

nam propriæ irregulariter rite ordinare, quia in legibus poenali bus attendenda sunt verba legis. Vnde similiter colligitur, Episcopum in eo casu non incurtere censuram ordinando hominem solo diuinum iure, aut naturali in dignum ordinatione, si impedimentum, quod habet ex vi Pontificij iuris canonici non sit, & sub aliqua specie propriæ irregularitatis comprehensum, quia verba legis poenalis in proprietate & rigore sumenda sunt iuxta Ecclesiasticum vsum. Et ideo multum expedit non abuti nominibus, ex quorum vsu pender intelligentia ecclesiasticarum legum. Licet ergo is, qui ordinatus est, sit criminosus, aut valde ineptus, vel indoctus, si tamen defectus eius ex vi aliquius canonis non inducit propriam irregularitatem, ordinator eius non manebit censura ligatus ex vi talis legis. Quando vero hec indignitas sit etiam irregularitas, constabit ex dicendis de irregularitatibus in particulari.

SECTIO VIII.

Quae sit verborum formæ, per quæ inducitur irregularitas.

Veratio hec visa est maxime necessaria, quia ex eius decisione pendent omnia, quæ de speciebus irregularitatis dicēda sunt. Cum enim dixerimus irregularitatem tantum in curri in causis à iure expressis, maxime scire expediet, quibus verbis solet in iure irregularitas exprimi, seu quæ verba legis sufficient, ut intelligamus irregularitatem ibi satis expresse ferri. Et hæc est forma verborum quam inquirimus, non enim de verbis ab homine proferendis, sed de verbis iuri tractamus. Duo ergo in his verbis principiū consideranda sunt. Primum est, ut significant poenam vel impedimentum canonicum ipso facto in currentem, nulla expectata sententia, etiam declaratoria criminis, quia irregularitas non aliter imponi confusit ut seest. 4. declaratum est. Secundum est, ut verba, quibus tale impedimentum vel poena declaratur, sint ita propria, ut in specie significant hoc impedimentum quatenus ab aliis distinguitur. Ratio est, quia hæc verba id efficiunt quod significant. Item quia sunt verba practica, quæ debent in particulari significare quod intendunt, quia effectio circa particularia versatur. Item quia irregularitas debet esse in iure satis expressa.

Prima vniuersalis regula.

Ex his ergo principiis, quæ certissima sunt, partim ex iure canonico, cl. 5. q. 1. de Sent. ex comm. in 6. partim ex ipsa naturali ratione, colligi possunt nonnullæ vniuersales regule. Prima est: Quoties verba legis non significant poenam ipso facto, sed requirunt actionem hominis ut imponatur, in tali lege non est sermo de irregularitate. Patet, quia penallex lex nunquam per se ipsam operatur ab alijs sententiis, vel facto hominis, nisi per verba eius sufficienter exprimatur: quod maxime verum habet in irregularitate, quam necesse est esse in iure expressari. Hic autem occurrebat statim questio, qualia esse debent verba legis, ut sufficienter declarant legem, per se ipsam operari. Hoc vero dubium commune est irregularitati cum censuris: & ideo videri possunt, quæ diximus supra disp. 3. sect. 2. Imo & questio communis est omnibus legibus poenali bus, quam latissime tractat Tiraquell. in l. Si vñquam, C. de Reuecan. donation. verb. Reueratur, per totum.

*Vulgaris re-
gula.*

Quia vero vulgaris regula apud Iuristas est, quæ do priuationem per verbum præsentis; aut præteriti, significari per ipsum legem statim ferri: quando vero ferri per verba futuri, significari poenam ferendam, ut late Tiraquellus supra num. 21. & alij Iuristiæ in l. Si quis maior, cum Glossib., C. de Transfr. Suarez tom. 5.

Actionibus, &c in l. Si quis in tantam, C. Vnde vi. & in cap. Tua, de Poenis, & in cap. As si clerici, de Iudiciis, vbi Abb. n. 34. & Dec. n. 35. Addenda hic necessario Abb.

est limitatio, nisi ex aliis verbis adiunctis satis signifi-

cat.

cetur alius sensus poenæ ipso iure latæ, vel ferendæ, Limitatio.

vt multis exemplis declarauimus in dicto loco de

Censuris, & in presenti materia, verba legis suffi-

cierat significant imponi irregularitatem, si lex di-

cat, irregularis erit, vel irregularis fiet. Ratio est, quia in

ipso nomine irregularitatis includitur aliquid suf-

ficienter determinans verbum illud ad talem signifi-

cationem. Sic enim agentes de censuris diximus, si

cum verbo defutato adjungatur particula, eo ipso,

ex tunc, ipso facto, & similis, per illam determinari si

significationem verbi defuturo, vt significet censura

ipso facto incurrēdam, & ex tunc futuram, seu di-

raturam. In presenti ergo, quamvis non addantur

expressi huicmodi particulae, in ipsa voce, & ratio-

ne irregularitatis intrinsece includuntur. Nam, quia

censura posunt à iure, & ab homine ferri, ideo ver-

bum de futuro per se sumptum magis significat fe-

rendam, quam latam, si non addatur particula de-

determinans significationem: non enim potest ex sola

ratione censura determinari. Irregularitas autem

solo iure fertur, & ideo eo ipso quod nominatur in

lege, per se ipsam determinat quodcumque verbum

etiam defuturo, vt significet sententiam latam, &

non tantum ferendam, vt si dicatur, irregularis erit,

subintelligitur ex tunc: vel, irregularis fiet, subintelli-

gitur ipso facto, & sic de aliis: quia illæ particulae im-

plicite continentur in ipso nomine irregularitatis,

vt declarauit. Quocirca, quando in lege ponitur ex-

pressæ irregularitatis nomen, nulla est difficultas in-

telligenti, quod sententiam latam contineat.

Quia vero Canones, præterita antiqui, raro v-

tuntur nomine irregularitatis, sed per effectus, vel

per alias circumlocutiones illam indicant: ideo dif-

ficile est discernere, an canon contineat sententiam

latam, vel ferendam, quia sæpe tales effectus, & de-

scriptio per illos possunt ad aliquod aliud impedimentum canonicum accommodari. Nihilominus

tamen proposita regula, & communis doctrina in

hoc feruenda erit, nam si ex ceteris verbis legis non

constat satis expresse sermonem esse de irregulari-

tate, & alioqui poena imponitur per verbum futuri,

& non præteritis, aut præteriti, signum est ibi non

imponi irregularitatem, sed aliquam censuram, vel

aliam poenam. Probatur, quia tunc ex vi nullius vo-

cis declaratur sufficienter, talem poenam ipso iure

imponi: ergo signum est non esse irregularitatem.

Vt autem per exemplarē magis declarare, non-

nullas formulas canonum proponere oportet, ex

quibus aliqui irregularitatem colligunt, met tamē

sententia ex vi verborum illam non continent. Pri-

ma est ex cap. Si quis Episcopus, i. quæst. i. Proprij gradus si

periculo subiacebit, vbi constat verbum esse de futuro, quia Episcop.

& effectum illum non minus ad suspensionem, vel

depositionem, quam ad irregularitatem posse re-

ferri, ideoque de suspensione potius esse intelligenti-

quod clarius constat ex originali in Concilio

Chalcedonensi, actione 15, can. 2. vbi ad illam poenam

præmititur conditionalis, Si coniunctus fuerit, hæc e-

nim conditio ad irregularitatem contrahendam

necessaria non est. Secunda est in c. i. de Ordinatis ab

Episcop. qui renunc. Episcop. Executionem officij non de ord ab Ep

habet, quam poenam suspensionem esse, nos supra piso. quidem

interpretati sumus: quia ad carendum executionem

officij non plus requiritur, & poenali legi non am-

plius dandum est, quam verba requirant. Circa ver-

bum autem, habebit, licet sit de futuro, quia ibi non

significat priuationem rei iam posse sit, sed negatio-

men accipiendæ, ideo carentiam executionis ex

tunc futuram significat: vt supra exposuimus.

Tertia est in c. Si quis Episcopi, i. q. 1. Ordinationis ius

vñlerius non habeant, vbi ordinatione, vox actiuam, & qui Episcop.

Ex c. 8.

i. q. 1.

Ex c

passiuam potest significare: ibi tamen actus sumitur: loquuntur enim Leo Papa de Episcopis, qui ob indignam ordinationem, ordinandi iure priuatur: Vnde ibi non est sermo de irregularitate, sed de suspensione quadam. Neque ibi cogimur verbum illud: Habetur, ita explicare, ut continet sententiam latam, sed potius ferendam, quia sermo est de Episcopis, qui ante illud crimen ius ordinari habebant: vnde non carent illo, nisi priuenter per sententiam, quia verbum de futuro non amplius cogit, sicut si dicere, lura ordinandi priuenter. Quarta sumitur ex c. Quoniam, d. 48. Cesset a clero, & ibidem Precipitabitur a statu sui cleri. Quas poenam inter irregularitates referat Maiolus: mihi tamen videbitur in primis ibi non contineri poena ipso iure lata. Primo quia verbum, Precipitabitur, de futuro est, & manifeste postulat actionem hominis: verbum autem, Cesset, ad summum est in distinxis: potest enim intelligi, aut quod in actu exercito, ut sic dicam, imperium feratur per ipsam legem, aut quod imperium ferendum sit per iudicem: tamen ex adiunctis constat in hoc secundo sensu accipi, nam premittitur, Si coniunctus duobus, vel tribus testib. fuerit, & subditur, Cesset a clero, id est, tali poena afficiatur. Vnde in ipso a Concilio originali Niceno i. can. 2. clarius dicitur, Deponendum est, non est ergo ibi sermo de irregularitate, sed de depositione. Quinta sumi potest ex cap. Clericus qui, d. 46. ibi, ab officio degradetur, quam etiam Maiolus referit; immerito tamen quia ibi non est sermo de poena latam, sed ferenda, ut tam ex verbo, Degradetur, quam ex praecedentibus constat, scilicet, clericus, qui adulatio-nibus, & prodictionibus vacare deprehenditur, scilicet in iudicio: imponitur ergo ibi poena, Degradationis, id est, depositionis, vel alicuius suspensionis, nam vox illa secundum antiquum vulum hanc omnia significat, & delicta, de quibus ibi agitur, plane requirunt hanc totam latitudinem. Idemque colligi potest inferius ex ca. 5. eiusdem dist. vbi de clero maledico dicitur, Cogatur ad postulandum veniam, si noluerit, degradetur: neque amplius ad officium absque satisfactione renuncetur, vbi constat degradationem illam non fuisse, qualis nunc sit per exautorizationem, in ordine ad tradendam personam curiae seculari, sed extendi ad suspensionem.

Vnde colligo, quoties poena in canone ponitur D per hoc verbum, deponatur vel degradetur, aut raro, aut nūquam esse sermonem de irregularitate. Exempla sunt multa in canonibus apostolorum, & in ca. Si quis Episcopus, d. 83. cuius verba sunt, Ab officio suspendatur, & Glossa exponit, id est deponatur, & quidquid sit de interpretatione, eadem est ratio de virgo que verbo, nam euidenter significant poenam ferendam, & ab irregularitate distinctam. At vero in cap. Corollar. Cum illorum de Sent. excom. ibi, A suscepit ordinibus censimus in perpetuum deponendo, videri potest, per illa verba discribi irregularitatem; quia ibi agitur de poena eorum, qui excommunicatione ligati ordines suscipiunt; & de quibus ait Pontifex, quod si sint clerici seculares, & scientes ordines suscepint, perpetuo sunt deponendi, non ergo nouam poenam imponit, sed executionem tantum ipsius irregularitatis prescribit absque spe dispensationis. Quia interpretatio est probabilis, iuxta illam vero dicendum est, ibi non imponi poenam, sed mandari tantum executionem poenam, non imposita per canones. Verisimilius autem est, prater irregularitatem, quia iure ipso incurritur, mandari etiam depositionem perpetuanam per iudicem imponi, quando concurrunt omnes circumstantiae ibi designatae, scilicet, quod excommunicatione est qualificata (ut sic dicam) id est, referuata Pontifici, & cum plena cognitione illius, ordines suscipiuntur. Nam de aliis clericis seculares, qui ex ignorantia iuris, vel facti in eo statu ordinantur, ibi suppōnitur manere irregulares, & non posse per alium, quam per summū Pontificem dis-

4. Ex cap.
quoniam
d. 48.

5. Ex cap.
clericis, qui
d. 46.

A pensari, eis vero non imponitur depositio perpetua: signum est ergo pro prioribus esse aliam poenam a iudice imponendam prae irregularitatem. Inferius vero in versic. Si autem, dicitur, monachos dicto modo ordinatos manere suspenso ab executione suscepit ordinis, & officij: quæ poena ipso facto imponitur, ideoque credi potest susceptionemibiliter sumi pro irregularitate. Ego vero existim omissum poenam imponit, quando concurrunt dictæ circumstantiae, cuius signum est, quia non solum ab ordine, sed etiam ab officio suspensus imponitur, quo irregularitas non ita generatim separata, quia suspensio ab officio, & sum etiam iuris distinctionis, pedit, quem non impedit irregularitas.

B Sexta verborum forma sumi potest ex cap. Quoniam, 47. dist. ibi, Deicitur a clero, & alienus existat a clero regula. Ex quibus priora verba aperte significant depositionem, vt Glossa ibi intellexit, quia & verbum est de futuro est, & actionem hominis requirit, & praeterea ad imponendam illam poenam probatio postulatur, ut probat illa verba, Si qui inuenitus fuerit, &c. Illa autem postrema verba aliena ex statu a regula, videntur magis indicare irregularitatem, tamen reuera non significant distinctam poenam: vnde alia translatio Concilij Nicenii can. 8. ita habet, Abcedatur a clero, & alienus ab Ecclesiastico habeatur gradus, & ita referuntur 14. quæst. 4. ca. Quoniam, de eadem etiam depositionis poena ab homine imponenda sermo est in cap. Episcopus, dist. 41. cum dicitur, Deicitur ab officio suo præcipimus, & in cap. ultim. distin. 5. ibi. Bone alii fraternalis tua fecit, ab officio eum presbyteri remouet. Ceteris Et similia multa facile intinuerunt. Solum est observandum, quod licet irregularitas ipso facto incurritur, nihilominus ad officium præstat periret efficeri, ut irregularitas ab aliquo contracta obserueretur, & executioni mandetur. Vnde sit ut aliquando possint canones de hac executione loqui: operat tamen ut de tali irregularitate ex aliis iuribus constet: & ideo semper verum est, ex solis verbis de futuro, quia irregularitatem aperte non exprimitur, sed potius requirunt actum hominis, non satis posse colligiri regularitatem.

Secunda generalis conclusio.

C Secundo principaliter dicendum est, quiamvis Spruatio ordinum ex vi verborum canonis ipso iure feratur, non temper ferri irregularitatem, nisi vel ex verbis expressis, vel ex aliis iudicis sufficien-tibus colligatur. Probatur: quia depositio, vel suspensio perpetua ipso iure lata est poena ab irregularitate distincta. sed hoc solum in iure vocari ordinum priuatio: ergo talis priuatio, etiam ipso iure polita, indifferens est ad irregularitatem, & nonnulla alia impedimenta canonica: ergo, ut significetur irregularitas, necessaria sunt verba, aut iudicia specialiora. Quoniam, si verba in proprietate sumpta depositionem, vel suspensionem significant, pro illis penis, ut ab irregularitate distincta, sumenda sunt nisi alii cogat. Imo si sint ambiguæ, & ex se indifferentiæ ad irregularitatem, vel suspensionem, & ex aliis circumstantiis litteræ alii non confit, potius de suspensione, quam de irregularitate interpretanda sunt, tum quia illa est mirior poena, tum etiam, quia irregularitas non incurritur nisi in causis à iure expressis: non potest autem dici in iure expressum, quod verbis adeo ambiguis, & generalibus propo-situm est.

D Exemplis rem declaremus. Primum quoad priorem partem sumi potest ex cap. 1. de Homicidio in 6 ibi, Excommunicationis, & depositionis dignitate, ho- adiutorio, ordinis, officio, & beneficio incurrit sententias ipsa-ficio: nam ibi non irregularitas fertur, sed depositio. Extra. Ex parte Simoni. Exempla 3 Simile habetur in Extrav. 2. de Simonia. Exempla 3 vero alterius partis sumi possunt ex ca. Teugualdum, C. Tonga, II. quæst. 11. §.

^{11. quæst. 3.} in verbis illis, *Omnis iudicamus sacerdotii officio manere ponitus alienos. Quæ verba priuationem*

sacerdotij significant, & tamen per ea non fertur ir-
regularitas, sed depositionis poena: unde statim sub-

^{2. Expon. c.} *Dicitur autem depositus, &c. Aliud exemplum*

suum potest ex cap. Qui semel dist. 50. vbi sic habetur,

Qui semel post suam ordinationem in lapsu occidens, de-

inceps iam depositus erit, nullum gradum sacerdotij poterit ad ipsa.

Nam licet verbum illud sit de futuro, tam ex illo particulis adiungens, deinceps iam, videtur de-

determinari ad significandam poenam ipso facto: nam ex vi illarum significatur, extunc, at tempore coniuncti, criminis fore depositum. Unde aliqui existimant il-

lam esse sufficientem formam lata irregularitatis, præterim adiungens illis ultimis verbis, nullum gra-

dam sacerdotij poterit ad ipsa. Ego vero de propria de-

positione verba intelligo ut sonant: & valde proba-

bile existimo, ibi non esse depositionem ipso iure la-

tam, sed ferendam cum Turrecremata, & aliis. Quod colligo in primis ex qualitate criminis, pro quo illa

poena imponitur, scilicet, pro qualibet laesione, carnis (vt omnes exponunt) post ordinationem, incredibile

autem tam grauem poenam fuisse, inpositam ipso

facto pro huiusmodi cauade humano, & qui tam

frequens esse potest. Vnde in cap. Presbyter. dist. 82.

sic habetur, Presbyter si fornicationem feceris, quanquam secundum canones Apostolorum debeat dopeni: tamen, & c.

quam depositionem solum suspensionem quandam fuisse collige ex cap. H. i. 15. questione 8.

Quod ergo in distinct. cap. Qui semel, dicitur, deinceps fore

depositum, ita exponendum est, id est, deinceps de-

ponetur, statim ac de crimen cõlitore. Vnde quod subditur, nullum gradum sacerdotij poterit ad ipsa, in-

telligitur post depositionem, seu ex vi illius: atque ita ex vi illius forma non colligitur irregularitas. arg-

*ad eundem modum exponentium existimo canonem 14. Apostolorum in verbis illis, *Eum non amplius celebrare iubemus: nam separatio à celebratione, & ratione suspensionis, & ratione irregularitatis con-**

uenire potest: & ideo potius de suspensione illa po-

ena interpretanda est, maxime considerato delicto, pro quo imponebatur, scilicet, proprio transitu cleri-

cic ab una parochia in aliam fine licentia Episcopi.

Imo etiam incertum est, an illa forma verborum con-

tineat poenam ipso facto incurrerat, seu præce-

ptum directe impositum iphi delinquenti, ne vel-

terius ministret, vel tantum absolute præcipiat, vt ei talis imponatur poena, nam verbum iubemus, ab-

solute sumptum non amplius significat in omni ri-

*gore. Vnde alia translatione habet, *Hunc vterius min-**

istrare non posim. Atque ita videtur tacite exponi in

Councilio Antiocheno 2.c. 10. Ex his ergo exemplis

poterit de aliis similibus iudicium ferri.

De indicis quibus colligatur irregularitas in iure lata.

Sed tam vero occurrit inquirendum, quanquam sine indicia, vel circumstantia ex quibus sufficienter colligi potest, similem poenam esse irregularitatem, & non aliud impedimentum canonicum: quando irregularitas non proprio nomine ponitur, sed per effectus, vel alia generalia verba. Respondeatur, variis signis assignari solere, non tamen omnia esse certa. Unum est, si talis poena auferenda dicatur per dispensationem: nam in hoc irregularitas distinguitur a censuris, quod non per absolutionem sicut illæ, sed per dispensationem tollitur, vt infra dicemus. Sed hoc indicum non est sufficiens, vt supra tetigimus in materia de Suspensione, quia tollitur per dispensationem, licet proprio non conueniat censuris, non tamen est proprium irregularitatis: sed etiam conuenit depositioni tam a iure, quam ab homine latere, & suspensioni, quæ pura pena est, & ad certum

Fr. Suarez tom. 5.

A tempus, vel perpetuo definite fertur, vt citato loco ostendi.

Secundum indicum esse potest, si talis priuatione feratur sine culpa, quamvis non sine causa. Nam in-

ⁱⁱ *Indicium.*

primis hoc videatur esse indicum certum, quod tale impedimentum contrahitur ipso facto, posita ta-

li causa, tenu conditione: quia non ponitur ut poena: ergo ad illud contrahendum non requiritur vis co-

actua iudicis, aut eius sententia vel iudicium, nisi interdum ex accidenti, si causa sit dubia. Deinde vi-

detur proprium irregularitatis inter omnia canonica

impeditum, quod possit sine culpa contrahi. Hoc vero indicum in primis non est adæquatum;

quia non omnis irregularitas incurritur sine culpa; Deinde, licet vbi inveniatur regulariter sit vehemens,

& fere certum, interdum tamen videtur deficere, qui aliquis suspicio ab executione ordinum potest contrahi sine culpa, vt in propria materia factum est.

Opinor tamen id nunquam contingere in suspen-

sione, quæ est per priuationem vsus ordinis prius le-

gitime obentum cum libero iure tenui illo, quia ne-

mo priuaturo hoc iure semel acquisito sine culpa se-

clusa irregularitate. Solum ergo contingit per sus-

pensionem quæ est per præventionem, yr. sic dicam;

seu per non collationem talis usus, simul cum ipso

ordine. Vnde hoc non contingit, nisi ipsam ordinatio-

nem, ob aliquem defectum ordinantis, nam ex

impotentiâ dantis, mirum non est, quod alius non

recipias aliquem usum etiam sine culpa sua. Facta

ergo hac exceptione, in reliquis casibus ex illico il-

lud indicum esse optimum, supponendo impedimentum, de quo agitur esse priuationem ordinis;

vel usus eius. Quod ideo afferro, quia aliae inhabili-

ties Ecclesiasticae in ordine ad beneficia, vel præla-

turas, etiam possunt sine propria culpa contrahi, iux-

ta c. i. de Filio Presb. c. In quibusdam de Peccatis c. i.

similibus. Propter quod aliqui habent etiam inhabili-

ties irregularitatis vocant: non sunt vero ex his, de

quiibus nunc agimus:

Tertium indicum est, quando per legem ponitur impeditum ordinibus, quod post peractam Po-

ⁱⁱ *Indicium.*

nitentiam manet, argumento textus cum Glossa in

cap. Nisi, verbo, Præter, de Renunciatione. Sed hoc

commune est censuris. Quæ tamen in hoc differunt;

D quod per se loquendo, tollenda sunt post condigna laisfactionem, quod non ita est in irregularitate. Sed

adhuc manet aliud indicum commune suspensioni, quæ est poena vindicativa, vel simpliciter, si per-

petua sit: vel pro tempore designato, si habuit certa terminum. Determinabit autem illud indicum ad irregularitatem, si tale impedimentum

commune sit laicos. Ratio est, quia tunc non potest esse depo-

sitio, aut suspensio, haec namque propria sunt clericorum: ergo est irregularitas, qua nullum aliud impe-

dimentum singi potest. Confirmatur ex dictis circa

definitionem irregularitatis: nam hoc impedimentum

quod extendit ad laicos, per se ac primario

priuat ipsi ordinibus, seu accepione illorum, quod

est proprium irregularitatis. Vnde hoc potissimum

est in verbis canonum, considerandum, an directe

intendat excludere ab ordinum susceptione: quod

si ex verbis non sat expresse consisterit; indicum

infallibile erit, si illa priuatione etiam laicos compre-

hendat: quod variis exemplis statim confirmabimus,

Prius enim interrogare potest aliquis, esto hoc

indicium sit certum, an sit adæquatum: quod est

ⁱⁱ *An sit ali-*
qua irregulari-
tas clericorum p̄d-
riæ.

III. 2. exē-

executionem ordinis Ecclesiastici: hæc enim causa non potest in homine merito reperi-
riri. Et ideo in his irregularitatibus, quæ ob dictam causam sunt propriæ clericorum, aliquando potest esse res magis obscura: an scilicet talis pœna sit vera irregularitas, vel tantum suspicio, si nomen irregularitatis in ipso iure non exprimitur. Existimo tamen, regulariter loquendo pro huiusmodi casibus esse sufficiēter, & sub proprio nomine expressam in iure irregularitatem. Si alicubi tamen nō fuerit res ita clara, consideranda erunt alia verba.

¹⁴
Nonnulla
irregulari-
tatis formu-
lae propo-
nuntur.

¹
²

Cone. Trid.

⁵
Notandum
est in tra-
ctu istius
ultimo for-
mularium.

A potest ex c. Miror, 50. d. ibi. Sacerdotio priuatu: quan-
quam enim hoc verbum generale sit, & degradatio-
nem vel depositionem significare posse, tamen ex
circumstantiis, & materia de qua agebatur, felicitet
de homicidio voluntario, satis determinatur ad fu-
gnificantem irregularitatem. In quibus formis ad-
uertere licet, sæpe fieri mentionem solius sacerdotii,
ideoque non videri verba sufficientia ad indu-
cendam irregularitatem totalem, qui includat pri-
uationem inferiorum ordinum. Nihilominus tam
dicendum est, regulariter per illa verba significari
totalem irregularitatem, vel nomine sacerdotii ro-
tum statum clericalem comprehendendo, vel certe
quia inferiores ordines ad sacerdotium ordinantur:

B & ideo qui à sacerdotio remouetur simpliciter, ac
perpetuo, ad alios etiam ordines censetur fieri habili-
s, nisi talis sit irregularitas, quæ alios ordines
supponat, sine criminis contrahatur, vt in superio-
ribus tacitum est, & ex diecēdis in particulari eviden-
tius constabit. Hunc autem esse senium dictorum
canonum constat ex dicto cap. Miror, ibi. Sacerdotio
priuatu, & tamen loquitur de homicidio, & similiter
loquuntur de bigamo canonis Apostolorum: &
idem reperiatur, in aliis. Dico autem, regulariter, quia
ali quando est proprie & in particulari fermo dela-
cerdotali ordine: quod ex circumstantiis legis col-
ligendum erit. Et contrario vero cum de irregulari-
bus dicitur, non admittit ad clerum, vel ad Ecclesi-
sticum ministerium; sumendus est clerus proprie-
tate per Ecclesiasticos ordines constitutus. Ali-
quando enim comprehenduntur sub clericis nomi-
ne omnes Ecclesiastica personæ, in quibus summi reli-
giofi, etiamsi ordinem non habeant: quomodo sit
mitur in cap. Duo sunt, 12. quæstionē 1. & in capit. Si mate-
quis fuerit, 27. quæstionē 4. proprius vero sumit
pro solis ministris Ecclesiasticis, & letaque formaliter
a monachatu distingui, vt in cap. Alio, cum mul-
tis, 6. quæstionē 1. Atque in hac proprietate sumitur
in canonibus; quæ illis verbis irregularitatem im-
ponuntur.

C Vltimum præter dictas formulas numerat alias Mai-
iol. lib. 1. c. 3. de irregularitate, que, vel non inueni-
tur, vt quomodo citatur ex c. De laicis, d. 34. nullum
est enim tale caput in illa dist. 12. autē q. 2. vbi inuen-
itur, nullum haber verbum, quod irregularitatem
indicit. Vel non sunt verba iuri canonici, sed Gra-
tianii, vt quæ citantur ex d. 81. post c. 1. ver. Quilibet
ibi, Ordinari non debet, quæ ibi non significant irregu-
laritatem, sed obligatiō nō ordinandi indignos.
Similiaq; sunt quæ citantur ex d. 42. in princip. ibi.
Prohibendi sunt a sacerdotio; qui ab opere peccati prohibi-
tur alieni. Vel certe talia sunt verba, quæ censuram
potius, vel ad summum pœnam Ecclesiasticum in com-
muni significat, vt in c. Tanta, d. 86. ibi. Fiziam ma-
ledictione ferimus. Quæ vero citantur ex c. Cōsequen-
tia, d. 88. A clericis omnibus abstinere cogantur, & suspensi-
nem aperte significant, & ferendam potius quam latā. Sicut etiā illa ex c. Episcopi, 12. q. 1. Cōmunione pri-
uetur, significat excommunicationem ferendam. Deni-
que addit prädictus autor, sæpe iura canonica uti-
hac voce, Animaduerſo, quæ vox inre civili accipi so-
let, pœna debita pro capitali crimine: quomodo
videtur accipi in c. In nonnullis, de Iudeis, vnde respe-
ctu clericorum significare dicitur degradationē, poti-
quā tradendus est clericus brachio fasculari, & citat
Felin. in d. c. In nonnullis, & Hostiens in c. In quibusdam
de Poenis, nu. 5. qui nullam mentionem faciunt irregu-
laritatis. Sed Maiol. de suo addidit, vocē illa cōle-
quentes significare irregularitatem: sed formaliter
nō sequitur, nisi aliud cōstet, quia degradationē nec
est irregularitas, nec illam secum afferit proprielo-
quendo. De illa ergo voce, Animaduerſo Ecclesiasti-
ca, recte concludit Felin. supra in fine, cum Domini-
co, esse ambiguam & valde generalem, & iuxtam a-
tieram subiectam de illa iudicandum esse. Etego
addo

D

E

Sexta forma sumi potest ex cap. Curandum, 34. d.
ibi. Non aspiret ad ordines, & loquitur de bigamo. Et
in originali, Cone. Romano sub Hilario. c. 2. Statim
additum de simili irregulari, Repellendam esse, &c. Et
in c. 3. de aliis irregularibus dicitur, Ad acros ordines
aspirare non audeant. Septima sumi potest ex ca. 54.
55. d. ibi, Illi non possunt secundum canones sacerdoti-
ra concedi. Sicut etiam in can. 16. Apostolorum dic-
tur, Non potest esse ex numero sacerdotali. Octaua sumi

addo magis significare pœnam ab homine impo-
nendam, quam à iure latam, & ideo raro ad irregu-
laritatem accommodari.

DISPUTATIO XLI.

*De modis quibus tollitur irregularitas, præsertim
de dispensatione eius.*

ANTE QVAM ad particulares irregularitates descendamus necesse est, ut sicut generalem doctrinam, de irregularitate, quantum ad eius institutionem, & effectiōnem tradidimus, ita etiam de modis quibus auferri potest dicamus. Supponimus autem irregularitatem auferri posse, vt constat ex Ecclesiā viii, & ex eo, quod neque est impotentia simpliciter, neque pena irremissibilis. Quanquam non desint, qui distinctione variantur, dicentes quandam esse irregularitatem magnam, quæ dispensatur, aliam vero maximam, quæ nunquam dispensatur, vt quod cæcus ordinetur. Sed non est necessaria distinctio, quia si defectus talis sit, vt omnino sit indispensabilis, reuera non est propria irregularitas, sed erit impotentia aliqua, vel impedimentum iure diuino, vel naturali impediens, vel simpliciter, vel digne recipere, vel ministrare ordines. Si vero impedimentum est dispensabile, quod maiorem, vel minorem requirat caufam, & quod frequentius, aut rarius dispensetur, non refert, neque variat rationem irregularitatis. Supposito ergo, quamcunque proptiam irregularitatem tolli posse saltem per dispensationem, duo à nobis præcipue videnda sunt. Primum an possit aliquando sine dispensatione tolli, & consequenter quæ requirantur ad talem dispensationem, secundum apud quem sit potestas dispensandi in hoc defectu.

SECTIO I.

Vtrum possit irregularitas aliter quam per dispensationem tolli.

Ratio dubitandi esse potest, quia irregularitas est impedimentum de se perpetuum iure canonico introducendum; ergo nunquam potest tolli, nisi per dispensationem in iure. In contrarium vero est, quia censura non tollitur per dispensationem, sed per absolutionem, ergo etiam irregularitas, nam videtur esse eadem ratio. Aliud vero etiam appareat, neque absolutionem, neque dispensationem esse necessariam, vel possibiliter quia vel cessat causa irregularitatis, vel non. si cessat, eo ipso tollitur irregularitas sine alia indulgentia superioris, ex regula illa, *Cessante causa, cessat et ius;* quæ in præsentim maxime locu habere videtur. Quia irregularitas fertur præcipue propter indecentiam; hæc autem infertur cessante causa, ergo aufertur etiam irregularitas. Vnde in contrario iure causa non cessavit, non poterit tolli irregularitas etiam per dispensationem, quia semper manet indecentia; non vi-

Fr. Suarez tom. 5.

A detur autem posse per dispensationem fieri, ut cum indecentia licite ordines suscipiantur, vel administrentur.

In hac re communis doctrina est, irregularitatem & per dispensationem, & alius modis tolli posse. Ita Regula vni-
Sylvest. verb. *Irregularitas*, in fine, & alij Summista Regula vni-
eodem verb. Qui præcipue tres modos assignant Sylos.
tollendi irregularitatem, scilicet per baptismum, per religionis ingressum, & per dispensationem. Sed
quod ad baptismum attinet, dictum in superiori-
bus est, ante illum nullam esse propriam irregulari-
tatem, & ideo non proprie dici, irregularitatem tol- De ablatis
li per baptismum, sed dicendum potius esse, defectum irregula-
existentem in homine ante baptismum non redde- ritatem per
re hominem irregularem post baptismum. Hæc au- baptismum.
tem regula sub hac generalitate non admittitur ab omnibus: Nam Rich. quodlib. 2. 2. absolu[n]t negat Richard. &
irregularitatem aliquam tolli per baptismum, et p[ro]mo.

iam illam, quæ propter culpam contrahitur, quia irregularitas, inquit, non contrahitur sub caritate, quia culpa est, sed sub aliquaque alia. Alij generaliter admittunt illam regulam, et quæ consentanea doctrina Hieronym. Epist. 83 ad Oceanum. Alij distin-
tione videntur: nam de irregularitate, quæ proue- Aliorum sententia.
nit ex peccato, velex sequela peccati, quæ est infa-
mia, asserunt non induci in baptismino propter pec-
cata, quæ præcesserunt. De alia vero irregularitate, ³ Opinio.
quæ sine peccato contrahitur, oppositum docent.
Quæ fuit opinio Hostiensis, Joannis Andreæ, & a-
Holsiens.
C liorum, quam videtur sequi Maioli lib. i. de Irregul. Ivan. Andr.
c. 2. n. 8. reg. 13. Sed tamen Abbas in c. Gaudemus, nu-
6. de Diuotiss., cum aliis, licet admittat primum Mauol.
membrum huius distinctionis, secundum subdivini-
guendum putat, nam in aliisque admittit, ut in
illa quæ prouenit ex bigamia, iuxta sententiam Am-
broxi libr. 3. Epist. 25. & Augustini lib. de Bono col-
iugali cap. 18. Idemque esse de Irregularitate ex defe-
ctu natalium affirmat Syluester supra quest. 28. Ad-
dunt tamen hi doctores, aliquam irregularitatem, August.
quæ sine culpa contrahi solerit, ut est illa quæ dicitur Syluester.
ex defectu lenitatis, impediti ratione baptismi.
Quod etiam tenet Angelus verb. Irregularitas, 2. & Angel.
Armili, num. 87. Sed hocloco non possimus parti-
Amili.

culares quæstiones tractare aut definire. Et ideo nè
que possumus regulam omnino generalem confi-
tuere, nam hæc pendet ex particularibus questioni-
bus. Possumus autem cum hac exceptione genera-
tum dicere: In homine denuo baptizato nullam ma-
nere irregularitatem ratione precedentium actio-
num, aut conditionum, nisi vbi oppolitum suffici-
enter in iure considererit. In hoc enim videntur sere
contenire Doctores citati. Et congrua ratio reddi
potest, quia per baptismū denuo regeneratur quis,
& efficitur quasi nouus homo: & ideo per se loquen-
do ad regulariter, omnis macula & indecentia ab eo
tollitur, præfertim illa qua in culpa fundatur. De-
inde, omnis irregularitas est de iure positivo: omne
autem post baptismū ius, generatim loquendo, dirigit-
ur ad baptizatos: ergo non est extēdendum ad de-
fectus commissos ante baptismū, nisi id fuerit in
iure expressum. Hæc igitur generalis regula contra
Richardum obseruanda est. An vero in casu biga-
miae, vel alio admittenda sit exceptio, suo loco di-
cimus.

De secundo modo ablationis irregularitatis per ingressum religionis.

Circa secundum modum tollendi irregularitatem per ingressum religionis aduentum est; aliud esse irregularitatem tolli per religionis ingressum ipso facta, & fine alia dispensatione, aliud vero irregularitatem ante religionis ingressum contraria, per illius ingressum fieri dispensabilem per religionem ipsam seu Prælatos eius. Rursum in vitro, que casu loquitur postquam, aut de iure communium, aut